

Munkaadó és Munkavédelem

SZUBOTICA
KÖZL. JOVIN TRG 8Telefonok
Kiosztószáma 8-88
Munkaadó 8-10. 8-63

NAPILÓ

Munkaadó és Munkavédelem

egyedlve 165 dinár
egy hónapra 55 dinárRegisztrált
munkaadó nap, határ és
munkaadó nap

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. OKTÓBER 13.

VASÁRNAP

279. SZÁM

Shearer és Sieghart

A történelmi materializmust egyoldalú világ-szemléletnek tartják, mert kiküszöbölve minden idealisztikus elemet a fejlődés etapjainak értékeléséből, a haladás menetét tisztán az egyes osztályok szembevető anyagi érdekeltségének eredőjéül tünteti fel. Tény azonban, hogy a világ eseményei bőven szolgáltatnak adatokat ennek a nem tetszetős megítélésnek alátámasztására.

A legutóbbi időkben két név került a világ-politika fordulatait figyelő érdeklődés középpontjába. Az egyik Shearer, a másik Sieghart. Egyik sem szerepelt a nyilvánosság előtt politikai tényezőként, de a háttérből mindakettő belenyúlt a történelmi kerekének küllői közé és nem csekélyebb feladatra vállalkoztak, mint hogy népek sorsának alakítását tegyék meg üzleti koncepciójuk bázisává. Mindkettőnek pályája mintha a történelmi materializmus illusztrálására volna teremtve.

Mihelyt a leszerelés kérdése a Macdonald-kormány lendülettel kezdeményezésére felszabadult a *non possumus* babonája alól, nyomban megindult az oknyomozó vizsgálat az 1927-iki leszerelési konferencia kudarcának megvilágítására. Kiderült, hogy mindazokat az érveket, amelyeket a tengeri leszerelés ellen magán a két évvel ezelőtti konferencián és a közvélemény fórumain felsorakoztattak, a nagy amerikai hajógyárak szállították és Shearer irányította jó pénzért azt a propagandát, amely a leszerelést utópiának, sőt a nemzeti biztonság érdekeit veszélyeztető defetizmusként kiáltotta ki. A mutató jelzavak lepattozott máza alól előbukkan az amerikai hajógyárak megriadt nyereségvágya, amely elég erős volt ahhoz, hogy a leszerelési folyamatot évekre visszavesse.

— A háború a jövőben teljesen elképzelhetetlen — mondja Macdonald és biztosítja a világot, hogy a közte és Hoover között lefolyt eszmecsere az Egyesült Államokat és Nagybritanniát közel hozták a megengedéshez, amely a legutóbbi konferencia balsikerének veszélyét csaknem kizárja. Az angol munkáspárt, amely, ha talán nem is olyan mereven, mint a kontinens államainak szocialistái, de szintén a történelmi materializmus álláspontján van, gondoskodott róla, hogy a leszerelés akadályait a maguk igazi mivoltában lássa meg mindenki és ezzel egyik legsúlyosabb nehézséget hárította el a pacifizmus útjából. Az egyik oldalon a Shearerek profitérzséget leplező nagyhangú frázisai, a másik oldalon Macdonald *józan idealizmusa*, támogatva Hoover hívós yankee-megfontoltságáról: olyan harcfelelítés, amelyből csak a béke ügye kerülhet ki győztesen.

Nem kevésbé érdekes tanulságot kínál a kis osztrák köztársaság belső életében beállott fordulat, amelyet Sieghartnak, a megbukott Bodenkreditanstalt kormányzójának banknapoleoni hadjárata idézett elő. Amíg a Heimwehrt mozgalom kullisszái össze nem dőltek, nem lehetett hű képet nyerni a Bécsben kitört válságról. Igaz, hogy az egykori császárvárosban a szocialisták az urak és a szervezett munkásság érdekeinek nagymértékű favorizálását a polgárság természetesen nem jó szemmel nézi. Igaz, hogy Bécs mintaszerű közijelenti intézményeit jórészt a polgárságra kivetett súlyos adókból alimentálják, ami a proletáriátuson kívül eső rétegekben érthető ellenérzést kelt. Másfelől azonban Ausztria országos kormányzata évek óta a keresztényszocialista párt kezében van és ez a körülmény ép úgy fékezően hatott a baloldalra, mint ahogy a szocialisták ereje a jobboldalt tartotta vissza a reakció szélsőségeitől. Ilyen módon egészséges egyensúlyállapot fölt léte és Bécs gazdasági viszonyai szemelláthatóan konszolidálódtak.

Magára a bécsi polgárságot is, amely pedig nem idegenkedik a szocialisták hatalmának korlátozásától, a derült égből lecsapó villámként döbentette meg a Heimwehr fenyegető fellépése. Az ausztromarxizmus letiprására előnyomult ellenforradalom nélkülözötte a polgárság szabadság-

harcának kritériumait és a bécsi polgárok jobban féltek az ismeretlen veszedelmektől, mint a szocialista városi rezsim ismert terheitől. Elvégre az annyira odíózus Breitersteuerből mégis csak jutott fölötté hasznos közcélokra és Bécs gazdasági élete felvirágozott, míg a Heimwehr címén megszervezett terror utjai kiszámíthatatlanok. Mindazonáltal a keresztényszocialisták behódoltak Steidlenak. Streeruvitz kancellárnak távoznia kellett és a helyébe lépett Schober jónak látta, hogy a kormánydeklarációban a Heimwehr követeléseit a népakarat presztízsével ruházza fel. Mindez rejtélyesnek látszott mindaddig, míg a Bodenkreditanstalt összeomlásával kapcsolatban köztudomásra nem jutott, hogy az az egész politikai akció Sieghart manővere volt. A bank-kormányzó táplálta hitelekkel Rintelen stájer tartományi főnök és Steidle Heimwehr-fővezér bankjait, ő vezényelte a rohamokat a »vörös rém«

ellen, amelynek községi bankja négyszázmillió silling betéttel rendelkezik és ő diktálta azt a rendszerváltozást, amely most nyilván megbicsaklik a Bodenkreditanstalt katasztrófáján. Sieghart zsebre akarta vágni Ausztriát: ez volt a nagy bécsi krízis legfőbb mozgatója. Sieghart megbukott: ez adja meg a lehetőséget arra, hogy Ausztria visszatérjen a demokratikus erők kiegyenlítésének politikájához, amelynek sineit a bankcézár szedette fel határt nem ismerő ambíciójában. Elképzelhető, hogy a szocialisták mennyire ki fogják aknázni azt a hálás alkalmat, hogy a Heimwehr nimbuszát különböző pénzügyi spekulációk titkainak kipattantásával tépázhatják meg.

Az osztrák államválság, mint Sieghart személyes műve: olyan példa, amelyben örömiük telik mindazoknak, akik esküsznek a történelmi materializmusra.

Szubotica ünnepi diszben várja a vasárnapi népgyűlést

Vasárnap reggel hét órakor zenésbresztót ad a katonaság

A szubotici polgárság vasárnapi ünnepségét előkészítő bizottság dr. Matijevics Sztján királyi közjegyző vezetésével megette az összes előkészületeket, hogy az ünnepség minél fényesebb és impozánsabb legyen. A bizottság mindenképp gondoskodott arról, hogy a városháza közgyűlési termet fényesen felszítsék. A közgyűlési teremben a király és a királyné Öfelségei képe köré zöld ágakból koszorút fontak. A tanácsi emelvényt jugoszláv nemzeti színű zászlókkal és drapériákkal díszítették fel. Hasonlóképpen díszítették fel az emelvény többi részét is, valamint a közgyűlési terem falait. A közgyűlési terem előcsarnokát ugyancsak díszesen dekorálták nemzeti színű szalagokkal, zászlókkal és babékoszorúkkal és amikor a díszközgyűlés megkezdődik, a közgyűlési terem összes csillárjait meggyújtják.

A polgári kaszinó balkonját vasárnap reggel szintén bevonják nemzeti színű drapériával, zászlókkal és babérolevelekkel, mert a balkonról fog beszélni mondani a rendezőbizottság elnöke, dr. Matijevics Sztján

és itt olvassák fel a határozati javaslatokat is.

A vasárnapi ünnepség programja kibővült, amennyiben vasárnap reggel hét órától nyolc óráig a szubotici helyőrség zenekara fog ébresztőt fújni és zene szóval végigvonul a város főbb utvonalaiban.

Szombaton délután a Kralja Alekszandra-ucca elején a Beograd-szálló és a Leibach-palota között két hatalmas transzparenst szereltek fel, amelyen este kék-fehér-piros villanykörtekből a következő íefrás van:

Zsivela Jugoszlavia.

E két szó között ugyancsak nemzeti színű kék-korall villanykörtekből Alekszandar király és Mária királyné Öfelségei monogramja áll: A. M.

A villanykörteket vasárnap este fogják felgyújtani és ez az egész uccát, valamint a Karagyorgye-teret is meg fogja világítani, amíg a helyőrség zenekara ténenét fog adni.

A házakat már szombat este fellohogózták és a város ünnepi diszben várta a vasárnapi ünnepséget.

A franciák és olaszok a flottalesszerelési konferencia kudarcát jósolják

Macdonald hétfőn Kanadába utazik — Rendőrök őrzik Newyorkban az angol miniszterelnököt

Macdonald meghívta Hoovert Londonba

Newyorkból jelentik: Macdonald miniszterelnöknek pénteken fáradtságos napja volt, noha látogatásának hivatalos része már végetért.

Macdonald pénteken az amerikai szocialista vezérékkel tárgyalta,

este pedig a külpolitikai társaság lakomájára volt hivatalos. A miniszterelnök hétfőn utazik Kanadába.

A Daily Mail tudósítója, aki Macdonaldot amerikai útján kíséri, azt jelenti lapjának, hogy

Macdonaldot állandóan erős rendőri készség veszi körül

és szállása katonai főhadiszálláshoz hasonló. Ezek az óvintézkedések nagyrészt arra vezethetők vissza, hogy az ir simleijn mozgalom amerikai szervezete azzal fenyegetőzik, hogy Macdonaldot kényszeríteni fogja, hogy járja ki Cosgravenél, az ir állam elnöknel a tartóztatott szélsőséges ir vezérek szabadonbocsátását.

Az Univerzal közlése szerint

Macdonald meghívta Hoover elnököt London-

ba, de nem valószínű, hogy Hoover eleget tesz a meghívásnak,

mert már Wilson európai látogatása is rossz vért szűft Amerikában, minthogy a hagyományok tiltják, hogy az amerikai köztársaság elnöke hivatalnokkodásának tartama alatt elhagyja az Egyesült Államok területét.

Newyorkból való elutazása előtt

Macdonald miniszterelnök fogadta a clonisták küldöttségét,

amelyet Félix Walburg, az ismert cinoista bankár vezetett. A küldöttség memorandumot nyújtott át az angol miniszterelnöknek, amelyben tiltakozik a palesztinai zsidókkal szemben tanúsított bánásmód ellen és kéri Macdonaldot, vesse latba minden befolyását a palesztinai konfliktus elsímitása érdekében.

Macdonald biztosította a küldöttséget arról, hogy a palesztinai angol hatóságok a folyamatban lévő vizsgálat során mindent meg fog-

nak tenni, hogy kielégítsék a jogos igényeket, a vizsgálat mindenre ki fog terjedni és pártatlan lesz.

Macdonald politikai előadásokat tart Kanadában

Ottawából jelentik: Amerikai útjának befejeztével Macdonald tíz napos tartózkodásra Kanadába

A francia kormány elfogadja ugyan a meghívást a konferenciára, de a tengeri leszerelés kérdését elválaszthatatlannak tartja a szárazföldi és légi leszerelés kérdésétől.

Nem járulhat hozzá a francia kormány a tengeralattjárók építésének beszüntetéséhez sem. A Matin szerint Franciaország stratégiai szükségleteinek leg-

Macdonald és Hoover tanácskozásáról készült felvétel, amelyet kábel útján továbbítottak.

utazik és négy nagy kanadai városban tart politikai előadásokat.

Macdonald csütörtök reggel érkezik Ottawába és az eddigi tervek szerint

fontos tárgyalásokat fog folytatni Mackensie King kanadai miniszterelnökkel és a kormány tagjaival.

Csütörtök este a kanadai kormány bankettet ad az utáni ünnepélyes fogadtatására. Az egész város az Macdonald nagy beszédét mond, amelyben ismerteti az angol és a kanadai kormány álláspontját a Csendes Óceánon épült angol flottatámaszpontok megszüntetésének kérdésében.

Az angol miniszterelnöknek erre vonatkozó nyilatkozatát nagy érdeklődéssel várják.

Franciaországban pesszimiztikusan ítélik meg a flottaleszerelési konferencia kilátásait

Párisból jelentik: A francia sajtó a flottaleszerelési konferencia kilátásait meglehetősen pesszimiztikusan ítéli meg. A francia minisztertanács a jövő hét elején Briand miniszterelnöknek Brüsszelből való visszaérkezése után szövegezi meg az angol meghívásra adandó választ.

jobbban a tengeralattjárók felelnek meg, amelyek különben is a legolcsóbb csatahajók.

Olaszország flottaparitást követel Franciaországgal

Milánóból jelentik: Az olasz sajtó rendkívül szkeptikusan fogadja a londoni tengeri leszerelési konferenciára szóló meghívást. A *Popolo d'Italia* szerint egész bizonyos, hogy ezt a konferenciát is ugyanaz a sors fogja érni, mint a többi leszerelési konferenciát, amelyek szintén kudarcra értek véget.

Hasonló szellemben ír a többi olasz lap is, a *Corriere della Sera* pedig

teljes olasz-francia flottaparitást követel

azzal az indoklással, hogy Olaszország ugyan jó hátrányban áll Franciaországgal, mégsem nézheti tétlenül, hogy szomszédjának tengeri hatalma egyre növekszik.

A tengeralattjárók építésének beszüntetéséhez Olaszország sem járulhat hozzá

— írja a lap. — miután az olasz hadiflotta védelmi jellegét ép a kisebb csatahajók és a tengeralattjárók adják meg.

és egyesületek képviselői, kulturintézmények küldöttei járulnak a bán elé.

Üdvözlő táviratok a Bánáthó

Becskeréről jelentik: A Bánát társadalmi és gazdasági köreiben osztatlan örömet keltett Popovics Dáka volt miniszter dunai bánáttörtént kinevezése. Popovics Dákát jól ismerik a Bánát társadalmának vezető egyéniségei és tisztában vannak nagyszerű képességeivel, tudásával, munkacerejével, ismerik nagy koncepcióit és elfogulatlan tárgyilagosságát minden tekintetben. Eppen ezért mindenki teljes bizalommal tekint az új bán jövőjébe. Különösen nagy megnyugvást és örömet keltett az a körülmény, hogy a dunai bán élére vajdasági ember került, aki ismeri a vajdasági viszonyokat, a Vajdaság kívánságait és szükségleteit.

Az általános öröm külső kifejezésre azokban az üdvözlő táviratokban jutott, amelyekkel Popovics Dákát elárasztották kinevezése alkalmából. Üdvözlő táviratot küldött Popovics bának a becskeréki kereskedelmi és iparkamara és a Bánáti Mezőgazdasági egyesület vezetősége is. A becskeréki kamara nevében Jankovics Koszta elnök és Sztojnovics Sándor titkár a következő táviratot küldte Popovics Dának:

— Bánát gazdasági köreiben a legnagyobb lelkesedéssel fogadták az Ön kinevezését a dunai bánág bánjává. Az Ön személyében feltétlen biztosítékát látjuk annak, hogy a dunai bánág gazdasági életében kedvező irányváltozás fog beállni, amely jólétet és lendületes fejlődést fog jelenteni a mi szép Bánágunknak. Kérjük Önt, legyen meggyőződve arról, hogy a bánáti közigazdaság minden erejével támogatni fogja Öfelsége által reáruházott nagy feladatai teljesítésében. Kifejezve őszinte szerencsekívánatainkat megtehetjük kinevezéséhez, kérjük, fogadja őszinte örömeink és kitünő tiszteletünk kifejezését.

A Bánáti Mezőgazdasági Egyesület nevében Lederer György csókai földbirtokos, elnök a következő táviratot küldte Popovics Dákának:

— Bánát mezőgazdasági körei nagy örömmel értesültek az Ön bánáti kinevezéséről és meggyőződésük szerint a dunai bánág sorsát a legjobb kezébe tette le Öfelsége a király, mert az Ön személye a legnagyobb biztosítéka mezőgazdaságunk fejlődésének. A bánáti mezőgazdasági egyesület nevében a legmelegebben üdvözölöm Önt és teljes sikert kívánok nagy feladata teljesítéséhez. A magunk részéről biztosíthatjuk odaadó támogatásunkról és a legteljesebb bizalmunkról.

Elmebajos nő a kávéházban

A becskeréki Rózsa kávéházban nagy riadalmat keltett egy őrült, aki minden asztalra kenyérdarabokat tett le

Becskeréről jelentik: Izgalmas jelenet játszódott le szombatira virradó éjjel a becskeréki Rózsa-kávéházban.

Este tizenegy óra után egy elegánsan öltözött fiatal nő jelent meg a szálloda portásfülkéjében és azt kérdezte a portástól, akar-e ezer dinárt keresni?

— Hogyne — válaszolta a portás örömmel. — Miről van szó?

— Keritsen sürgősen egy orvost, mert az apám súlyos beteg.

A feladat igen könnyű volt, mert az esti órákban a kávéházban mindig sok orvos tartózkodik. A portás az első orvost, akivel találkozott, dr. Wittmann Jánost hívta ki. A szálloda előtt egy bérkocsi állt. A lány és az orvos beültek s a leány apjának lakására haladtak, ahol azonban kiderült, hogy az apa teljesen egészséges. Az orvos dühösen távozott és a nő követni kezdte.

Kisvártatva a lány bement a zsúfolt Rózsa-kávéházba, minden asztalnál megállt, zsebéből kenyérdarabokat vett elő és ezekkel a szavakkal helyezte az asztalokra:

— Itt van, egyenek! Legyen mű enniök!

A nő minden asztalnál megállt és beszélni kezdett. Senki sem merte félbeszakítani, mert féltek, hogy dühöngeni kezd. Végre is két pincér megragadta a nőt és kezdte kicipelni a helyiségből. Az elmebajos lány sikoltozni kezdett, rugott, karolt, harapott, úgyhogy csak nagynehezen sikerült ártalmatlanná tenni.

Megállapították, hogy az elmebajos nő egy becskeréki bérkocsis lánya, aki házikezelésben van és egy örízetlen pillanatban megszökött hazulról.

Tizezer vidéki vesz részt a dunai bán noviszadi fogadtatásán

Noviszad lázasan készülődik az ünnepségre

Noviszadról jelentik: Noviszad város lakossága lázasan készülődik Popovics Dáka bán vasárnap délutáni ünnepélyes fogadtatására. Az egész város az előkészületekkel van elfoglalva. Az egész város zászló díszít, a házakat virágokkal, szőnyegekkel, zászlókkal díszítik fel és bizonyos, hogy vasárnap Noviszad külsőségeiben is imponánsan fogja kifejezni a bán iránti szeretetét.

De nemcsak Noviszad város kér részt magának a bán ünnepélyéből, hanem az egész bánágból érkeznek tömeges hejlesztések delegátusok érkezéséről. Így többek között eddig Vrsac város tanácsa tudatta Noviszad város vezetésével, hogy Jovanovics Szvetolik polgármesterrel az élén küldöttség fog megjelenni a bán noviszadi fogadtatásán. Szremszkarlovci város az egész városi tanácsal, Kikinda város polgármesterének vezetésével küldöttség útján, Ruma város, Reinprecht Nándor polgármester vezetésével álló városi küldöttséggel, Belaerka városa Koszics polgármester vezetésével álló tanács több tagjával, Becekerék város Sztanovics polgármesterrel az élén a városi tanács és a városi képviselőtestület küldöttségével, a becskeréki kereskedelmi és iparkamara Jankovics Koszta elnök, Malbaski Dusan alelnök és Sztojnovics Sándor titkár útján, a becskeréki kereskedők Lloydja Riszics György elnök vezetésével álló küldöttséggel, a becskeréki ipartestület Vukov Jevta elnök útján, Szentá város Gyorgyevics polgármester vezetésével álló küldöttséggel, Petrovaradin város egész képviselőtestületével Müller Antal polgármesterrel az élén vesz részt a bán fogadtatásán. Temerin község Antics Péro jegyzővel, Buldosó Pál bíróval és Buldosó Ferencsel az élén nagyobb küldöttséggel képviselteti magát. Temerinben a magyarjku lakosság di-

szes lovasbandériummal készül a bán elé vonulni. Szabolcáról Osztojics Szelimir polgármester és Petrovics Koszta főmérnök, Szomborból, Sztarakanizsáról, Odsaciról, Vrbászról, Novihecsejéről, Sztaribecsejéről, Pancsevórol, Titelről, Kuláról, Topoláról, Iokról, Irigről, Rumáról, Sztarapazováról, Modosról, Belaerkváról, Crvenkáról, Szobhránról, Zsabalyról, Csurugról, Deszpot-Szvetiivánról, Bácskopetrovácról, Bácskopetrovoszelórol, Sztarifutakról, Kulpinból, Csibből, Glozsánból és még sok helyiségből érkeztek távirati és telefonhejlesztések, hogy küldöttségekkel képviseltetik magukat a bán vasárnapi bevonulásánál. A rendezőbizottság tizezer vidéki érkezésére számít.

Az új dunai bánhoz egyre nagy tömegekben érkeznek az üdvözlő táviratok, amelyeknek száma már meghaladja az ezret.

A bán fogadtatások sorrendje

A város gazdasági, pénzügyi és jogügyi bizottságai Lakics János polgármesterhelyettes elnöklétével ülést tartott, amelyen a hármashizottság felhatalmazást adott a szűkebb tanácsnak, hogy a bán hivatal elhelyezését és ennek folytán a városi hivatalok kitélepítését illetőleg a legjobb belátása szerint járjon el és határozatairól mielőbb tegyen jelentést a hármashizottságnak.

A hármashizottság a bán fogadtatásával kapcsolatos költségekre 50.000 dinár hitelt engedélyezett a városi tanácsnak.

Szombaton egyébként megállapították a bán elé járuló deputációk sorrendjét. Először a papság képviselőit fogadja a bán, azután a hadsereg, állami hivatalok vezetői, gazdasági, népi- és kulturális intézmények

Olvasóink figyelmébe!

a Bácsmegeyi Napló

bel- és külföldi fürdőkről, gyógy- és üdülőhelyekről, szanatóriumokról, szállodák- és penziókról, továbbá internátusokról, iskolákról, szakkurzusokról díjtalanul nyújt felvilágosítást és szolgál prospektusokkal

A különböző ragályos betegségek továbbterjedése biztosan megakadályozható ott, ahol a test és különösen a fehérmű tisztaságára gondot fordítanak. Rendes fehérműhöz tiszta szappan szükséges, amely a fehérműt megkíméli. Célunkat elérjük, ha a 80 év óta mindenütt elismert

SZARVAS VÉDJEGYŰ

SCHICHT SZAPPANT
 HASZNÁLJUNK!

Ujabb véres polgárháboru Kinában Feng tábornok lázadó csapataival Nanking ellen vonul

Londonból jelentik: Alig verte le a nankingi kormány *San-Fat-Kyai* tábornok lázadását, máris újabb forradalom tört ki a nacionalista kormány ellen.

Az új lázadás élén Fen-Ju-Szian keresztény tábornok áll. Hír szerint

Feng tábornok csapatai már megkezdték az előnyomulást és Hankau felé vonulnak.

A nankingi nacionalista kormány elfogató parancsot adott ki *Li-Csung-Lin* hadügyminiszter és *Liu-Csi* tábornok ellen, akik átpártoltak a lázadókhoz. Az elfogatóparancs államellenes összeesküvés miatt törvényen kívül állónak nyilvánítja a két szökevényt.

Feng tábornok pénteken proklamációt tett közzé, amelyben hevesen támadja a hadjáratot a nankingi kormányt és

a Nanking ellen indítandó hadjáratot büntető expedíciónak mondja.

A nankingi kormány a proklamációra hivatalos közleménnyel válaszolt, amelyben a legsúlyosabb büntetéssel fenyegeti meg Feng tábornokot, ha nem hagyja abba akcióját.

Nankingban az újabb lázadás híre nagy aggodalmat kelt,

miután Feng tábornok nagy és fegyelmezett hadsereggel rendelkezik.

Felmentették a Mezőgazdasági és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatóit

A bíróság kimondotta, hogy nem forog fenn büncselekmény

Szomborból jelentik: A csödbe jutott Mezőgazdasági és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatója, valamint igazgatósági tagjai ügyében szombaton folytatták a főtárgyalást a szombori törvényszéken. A bizonyítási eljárás pénteken befejeződött, szombaton már csak a perbeszédre és ítélelhozatalra került sor.

A folytatólagos tárgyalást reggel fél kilenckor nyitotta meg *Vojvodics* tanácselnök. Dr. *Radulovics Szteván* ügyész kérte, hogy a vádlottakat a Btk. 414.

paragrafusának 2-ik pontjába ütköző büncselekmény elkövetése miatt mondják ki bűnösnek.

A vádbeszéd elhangzása után elsőnek dr. *Gál* Rzső, *Faragó* Dezső védője mondotta el kitünően felépített, jogi érvekben gazdag védőbeszédét. Szerinte sem *Faragó*, sem az igazgatóság tagjai nem követtek el büncselekményt. Nem történt hamis könyvelés és nem tántítottak el tétteleket, az igazgatóság tagjai a legteljesebb mértékben eleget tettek magukra vállalt kötelességeiknek.

— A főtárgyalás anyagából — mondotta a védő — megállapítható, hogy a vádlottak a vállalat megmentése érdekében nemcsak törvényes kötelességeiknek tettek eleget, hanem jelentékeny áldozatot is hoztak önszántukból. Semmilyen adat nem merült fel arra nézve, hogy a vádlottak a hitelezőket meg akarták volna károsítani, már pedig ha ilyen adat nem merült fel ellenük, büncselekmény sem foroghat fenn.

Dr. *Gál* védőbeszéde után a többi vádlott jogi képviselői, dr. *Csurics* Dávid és dr. *Léderer* Dezső ügyvédek mondták el védőbeszédüket, majd a bíróság visszavonult ítélelhozatalra.

Rövid tanácskozás után hirdették ki az ítéletet. A bíróság *Faragó* Dezsőt, *Falcione* Lajost, *Kerényi* Sándort, dr. *Spüzer* Istvánt, *Kraut* Sándort és *Csél* Lajost felmentette a vád alól. Az ítélet indokolása szerint az igazgatóság tagjai egyáltalán nem voltak befolyással a könyvelésre, tehát az ova nem lehetnek alanyai a vád tárgyává tett cselekményeknek.

Az ítélet ellen az államügyész felébevezett.

Szerbiában és Szlovéniában megindult a havazás

Maribor környékén tíz centiméteres hó esett

Beogradból jelentik: A szerbiai hegyekben szombatra virradó éjjel erős havazás indult. A *Sarplanina*-ban még szombaton délelőt is sűrű pelyhekben hullt a hó. Szokljában hirtelen hidegre fordult az időjárás és rövidebb ideig a városban is havazott.

Mint Kicsevórol jelentik, ott pénteken estefelé és szombatra virradó éjjel szakadatlanul esett a hó. A *Peselica* hegységet harminc centiméteres hóréteg borítja. *Djevdjeliján* és *Petyen* is havazott. Az idő mindentől igen hideg.

Szlovéniából ugyancsak több helyről jelentenek sűrű havazást. Maribor környékén tíz centiméteres hó esett. A havazás miatt több helyen félbe kellett szakítani a szüretet.

Százmillió dinár hajójegyekre

A jugoszláviai kivándorlók a múlt évben több mint másfélmillió dollárt adtak ki utiköltségre

A Jugoszlávia állam megalakulása óta az országból a megszorító rendelkezések ellenére összesen 136.000 ember vándorolt ki. Ebből a százharminchétezer kivándorlóból összesen hevenezren tértek vissza, míg hatvanhátezer ember munkaerőjét és munkaképességét végleg elveszti az ország közgazdasága. A kivándorlás arányilag nem nagy. Itáliából ugyanezen idő alatt majdnem tízszer annyian vándoroltak ki. Az más lapra tartozik, hogy Jugoszlávia dus földje, kiaknázatlan természeti kincsei munka és kereseti alkalmat adnának azoknak is, akik a mai gazdálkodási rendszer mellett a tengerentúl keresnek egzisztenciát.

A kivándorlás Jugoszláviából 1927-ben volt a legnagyobb, amikor utlevéllel 21.789 egyén vándorolt ki, 1928-ban mindössze 180-al csökkent a kivándorlók száma.

A statisztikai kimutatások szerint a mezőgazdasággal foglalkozók között az utóbbi években csökken a kivándorlás.

A legtöbb kivándorló utjának célja az újabb időben Argentína. Az 1928-ik évben Argentínába 7484-en vándoroltak ki s igen élénk a kivándorlás Kanadába is, akova 1928-ban 5621-en váltottak utlevelet. Kanadában több mint 35.000 volt jugoszláv utlevél. Uruguayban is többen keresik a jövő boldogulásukat, a múlt évben közel kétezeren vándoroltak ki ide jugoszláv utlevéllel. Ujabbban sokan mennek ki Délafrikába is, ahol már több mint kétezer jugoszláv utlevéllel. Az Egyesült-Államok területére a múlt évben 4679-en vándoroltak ki. Az Egyesült-Államok területén élő jugoszlávok száma meghaladja a félmilliót. Igen sokan élnek Braziliában, Délamerikában, Ausztráliában s Újzealandban is.

A kivándorlók évente közel százmillió dollárt költenek el *hajózási jegyekre*. A zagrebi kivándorlási hivatal kimutatása szerint az elmúlt évben 1.630.000 dollárt adtak ki a kivándorlók különféle utazási költségekre.

Ebből az összegből egy fillért sem látnak a jugoszláv hajózársaságok, már azért sem, mert a jugoszláv hajózársaságok nem tartanak fent tengerentúli járatokat.

Az elmúlt évben a kivándorlóktól közel egymilliárd dinár került Jugoszláviába. Amerikából tízenkétmillió dollárt küldtek a kivándorlók haza.

BEUREGARD PENZIONATUS

FIATAL LEÁNYOK RÉSZÉRE

CORSEAUX — Vevey mellett — Suisse

Gyönyörű, egészséges fekvés. Nyelvek. Zene. Sport. Prospektus.

Trockij ki akar békülni Sztalinnal

A volt népbiztos ügyének újrafelvételét kérte a kommunista párt végrehajtóbizottságától

Berlinből jelentik: A *Berliner Tageblatt* megbízható forrásra hivatkozva jelenti, hogy Trockij és Rakovszkij volt párisi nagykövet szeptember végén Konstantinápolyból kérvényt küldtek Moszkvába a kommunista párt végrehajtóbizottságához, amelyben ügyük újrafelvételéért folyamodtak.

Minden jel szerint Trockij békülni akar a szovjet mai urallal, miután kérvényével egyidejűleg Trockij azt a felszólítást intézte hivelt,

hogy csatlakozzonak lépéséhez, mert Stalin politikája az ellenzék kívánsága értelmében bátfelé igazodott és az eddigi elvi ellentétek megszűntek.

Trockij arra is kérte a végrehajtóbizottságot, hogy szüntesse meg az ellenzékí férfiak száműzetését és a fogságban lévőket hűcsássák szabadon.

A moszkvai sajtó elhallgatta Trockij akcióját és a kérvényre a volt népbiztos még nem kapott választ.

Jeruzsálemben aggodalommal várják a hosszunapot

Az angol hatóság egy intézkedése miatt újból elkeseredett a hangulat az arabok között

Londonból jelentik: A Jeruzsálemi angol közigazgatási hatóság megengedte a zsidó lakosságnak, hogy a siratófal mellett mosdómedencét állíttasson fel a hozzávaló berendezéssel együtt, ami a zsidóknak már régi kívánságuk. Ez az engedély a mohamedánok körében nagy felháborodást kelt.

miután a mohamedánok tudvalevőleg vitatják a zsidóknak azt a jogát, hogy a siratófal körül egyházi funkciókat végezzenek.

Jeruzsálemben nagy az aggodalom, hogy a létfontosságú hosszunapon ismét zavargások fog- uak kitörni

és ezért az angol hatóságok a legmesszebbmenő év- intézkedéseket tették.

Amnesztiát kapott három magyar szocialista vezér

Kormányzói kegyelemben részesítették Garamit, Buchingert és Weltner

Budapestről jelentik: Szombat este hivatalosan publikálták, hogy a kormányzó amnesztiában részesítette Garami Ernő, Buchinger Manó és Weltner Jakab magyar szocialista vezéreket, akik közül Garami és Buchinger Bécsben vannak emigrációban, Weltner pedig Budapesten tartózkodik, de több rendbeli eljárás folyik ellene. Az amnesztia a hivatalos lap legközelebbi

számában jelenik meg és Garami és Buchinger rövidesen hazamennek.

A három szocialistavezér amnesztiáját azzal indokolják, hogy a kormány meggyőződött arról, hogy az utóbbi években olyan magatartást tanúsítottak, amely lehetővé tette, hogy kormányzói kegyelemben részesítsék őket.

Nadir kán rendet teremt Afganisztánban

Habibullah seregének maradványával Kabul citadellájába vonult vissza és onnan folytatja az ellenállást

Párisból jelentik: Most már minden kétség megszünt az iránt, hogy

Kabul elesett.

A *Petit Parisien* afganisztáni külön tudósítója jelenti, hogy október kilencedikén este Nadir kán seregének parancsnoka Sak-Vaju kán bevonult a fővárosba.

ros közepén lévő citadellába vonult vissza, ahol elsáncolta magát és folytatja az ellenállást.

Arra a felszólításra, hogy adja meg magát, azt válaszolta, hogy erről szó sem lehet, nem szüremzik ki-

Nadir kán

Habibullah csapatai kemény ellenállást tanúsítottak, amelyet azonban végül is levertek. Az a hír, hogy Habibullah repülőgépen elmenekült, tévedésen alapult, mert

Habibullah seregének maradványaival a vé-

Habibullah

rályi vérből, tehát nem hajlandó a királyok szokását követni és mint Amanullah tette, megszökni. Habibullah hangsúlyozta, hogy utolsó csepp véreig védekezni fog.

A *Petit Parisien* szerint

Habibullah már csak négyezer katonával rendelkezik és súlyosbítja helyzetét, hogy sem lovát, sem munícióját nincs.

A hártékony foghőnél erősebb

legyen a mindennapos ellenszer, hogy szép fogainkat megtartsuk. 40 esztendeje szolgáltatja ennek bizonyítékát

SARG

KALODONT
Egészséges fogak

Ezzel szemben Nadir kán legalább négyszer annyi katonát vihet harcra és lösznek sincs hiányában.

Nadir kán manifesztumot tett közzé, amelyben a rend és nyugalom fenntartására hívja fel a lakosságot és halálal fenyeget mindenkit, aki veszélyeztetli az Afganisztánban élő idegenek élet- és vagyonbiztonságát.

Nadir kánnak az a terve, hogy Habibullah végleges leverése után

összehívja a nemzetgyűlést, amelynek az ország jövő kormányfőjelöltjéről kell döntenie és abban az esetben, ha Afganisztán királyság marad, a királyi méltóság betöltéséről kell gondoskodnia.

TÖZSDE

■ ■ ■

Zürich, okt. 12. (Zárlat) Beograd 9.125, Páris 20.31, London 25.17 és önyolcad, Newyork 517.50, Brüsszel 72.20, Milánó 27.09, Madrid 70.74, Amsterdam 298.20, Berlin 123.42, Bécs 72.73, Szófia 3.75, Prága 15.33, Varsó 58, Budapest 90.33, Bukarest 3.98.

Szombori terményiüzsd, okt. 12. Buza bácskaft vasut: 190—195, rozs bácskaft vasut 150—155, új zab bácskaft vasut 142.50—147.50, árpa (takarmányi) 63—64 kg. 115—125, tavaszi 65—66 kg. 150—155, baranyai 66—67 kg. 150—160, tengeri morzsolt 152.50—157.50, bab 560—580, lisztel: 0gg 290—295, 0g 290—295, kettes 265—285, ötös 240—250, hatos 215—225, hetes 180—190, nyolcas 120—130, korpa finom 100—105. Irányzat: változatlan.

Budapesti gabonátözsde, okt. 12. Határidőüzlet: Buza októberre 23.04—23.10, zárlat 23.04—23.05, márciusra 25.20—25.35, zárlat 25.24—25.26, májusra 25.94—26.04, zárlat 25.95—25.96. Rozs márciusra 19.33—19.50, zárlat 19.35—19.36. Tengeri májusra 18.10—18.24, zárlat 18.10—18.11. Készárúpiac: buza 22.20—23.15, takarmányárpa 15.25—16.50, köles 10.50—12, tengeri 18.50—19, korpa 11—11.25, rozs 16.75—16.90, sörárpa 17.50—21, repce 51—53, zab 14.25—15.75.

SPORT

A Sport—Bácska mérkőzés eredménye döntőfontosságú a bajnokságra

Délután egy órakor kezdődik az SzMTC—Zsak mérkőzés a Városligetben

— Az engesztelnap Istentiszteletet rendje a szubotical zsidó templomban. Ünnepek beköszöntője (Kol nidre) vasárnap délután öt órakor. Reggeli ima hét-főn kezdődik félhétkor és tart fél tízig. Tóraolvasás, szónoklat és halottak emlékezete (mazkir) fél tíztől fél tizenkettőig. Muszai ima kezdődik háromnegyed tizenkettőkor és tart három óráig. Délutáni (mincha) ima kezdődik három órakor, záróima (neila) kezdődik negyed órakor.

— Ünneplő Istentisztelet a szubotical zsidó templomban. Az állam új nevének ünneplő manifestációja alkalmából vasárnap délelőtt kilenc órakor a szubotical zsidó templomban diszistentisztelet lesz. Az előjáróság felkéri a hitközség tagjait, hogy a templomban, valamint az ünneplő felvonulásban teljes számmal vegyenek részt.

A Jugoszláv Sportélet vasárnap este már 11 órakor kapható a szubotical pályaudvaron és a kávéházakban. Részletes tudósítások a vasárnap minden sporteseményéről, riportok, hírek. Eredménypályázat díjakkal minden számban. A Jugoszláv Sportélet hívs és tartalmas, az ország legjobb sportzaklapja.

Hétfől-hétre követik egymást a bajnoki kampány érdekességei. Minden egyes forduló külön jelentőséggel bír és derby meccset hoz magával.

Az SzMTC—SzAND, Sport—SzMTC és SzAND—Sport mérkőzések voltak az eddigi fordulók kiemelkedő eseményei, amelyeknek láncolatából egy minden eddigig felülmúló, hívs bajnoki küzdelem alakult ki. Az előző években legjobb esetben két csapat között dőlt el a bajnokság sorsa, míg néhány év előtt már a startnál biztos volt a SzAND elsősege. Ez a körülmény kétségtelenül sokat elvont a bajnokság érdekességéből és egyéb okok mellett hozzájárult ahhoz, hogy a bajnoki mérkőzések elvesztették vonzó erejüket.

Az őszi szezon nem remélt szép küzdelmei és a hétfől-hétre beköszöntő meglepetések nem csak visszahódították a futballmeccsek népszerűségét, hanem új alapjait fektették le a szubotical futballsport fejlődésének. A bajnokság vasárnapi negyedik fordulóját az élcsapatok eddig még teljesen kialakulatlan esélyeire bir nagy fontossággal, de hasonlóan fontos a középhelyezések sorsára is. A bajnokság jelenlegi állása ugyanis a következő:

1—2. Sport	3	2	—	1	12:4
Bácska	2	2	—	—	6:2
3. SzAND	3	2	—	1	8:5
4. Ferrum	2	1	—	1	3:3
5. SzMTC	2	1	—	1	3:7
6. Villanytelep	2	—	—	2	1:5
7. Zsak	2	—	—	2	1:5

A bajnokságnak tehát — mint látjuk — három komoly jelöltje is van. Ezek közül a legnehezebb helyzetben a Bácska van, amelynek mindkét riválisával mérkőznie kell még, míg a Sport és a SzAND a Bácskán kívül már csak a sereghajtókkal kerül össze.

Az első helyezés sorsát épen ezért nagy mértékben befolyásolja a vasárnapi Sport—Bácska mérkőzés kimenetelére. Az eddig még veretlen exbajnok tulajdonképpen most kerül az első komoly próbrára elő a szezonban és így csak ezen a mérkőzésen derül ki, hogy a vezető szerep megtartására milyen kilátásai vannak a Bácskának. Mindkét csapatnak egyformán fontos ér-

deko fűződik a győzelemhez és nem is kétséges, hogy egy Sport, mint a Bácska a legjobb tudását állítja a küzdelembe. A kék-fehér csapat a SzAND-től elszenvedett minimális vereség dacára is komoly aspiránsa maradt a bajnokságnak és pozícióját a Bácska legyőzésével akarja megerősíteni. A küzdelem mindenesetre egyike lesz a legerdekesebbeknek az őszi szezonban. Az esélyek semmivel sem tisztázottabbak, mint az eddigi favorit találkozásokon és ezért a mérkőzés kimenetelére is teljesen nyílt. A kék-fehér együttes előny a saját pálya mellett az összeszokottság, ami ha a csapat kijátssza eddigi mutatóit formáját, minimális győzelemhez segítheti.

A mérkőzés bírja Molnár lesz. A vasárnapi program másik mérkőzése az SzMTC—Zsak találkozója lesz. A két csapat a bajnoki mérkőzéseken mindenkor fokozott ambícióval küzd egymás ellen és ez nem fog ezúttal sem elmaradni. Ugy az SzMTC-nek mint a Zsak-nak fontos érdeke a pontszerzés, amelyre a vasascsapatnak valamivel több kilátása nyílik. Kétségtelen azonban, hogy a Zsak minden erejét összeszedi, hogy korrigálja eddigi balsikerei és az SzMTC, csak teljes tudásával szerezheti meg a győzelmet.

Bíró: Krausz. Mind két mérkőzést a városligeti pályán játsszák le. A vasárnap beköszöntő zsidó ünnepre való tekintettel az SzMTC—Zsak meccs már délután egy órakor kezdődik, míg a Sport—Bácska háromnegyed háromkor mérkőznek.

Vasárnap délelőtt ugyancsak a városligeti pályán játsszák le a **Bunyevác—Konovár II.** osztályú bajnoki mérkőzést és az Ib) meccseket.

A vidéki I. osztályban Szomborban a Zsak—Cézsai SC és Szoko—Sport, Vrbaszon a VSC—Dulcis és Szentán a Zsak—Szombori TK mérkőzések szerepelnek a programon. A II. osztályú bajnokságban pedig a beceji Radnicski—sztarakanizsai AC, Bácskogradi AC—Adai SC, apatini Tri Zvezda—Bajmoki AC és Topolai SC—Csantaviri AC mérkőzések kerülnek lejátszásra az előlállók pályáján.

Próbaszántás az új Fordson Traktossal!
Stari Vrbason Schelken Pál ur szállásán vasárnap, hétfőn és kedden, f. évi október hó 13., 14., és 15.-én Divi s. k. t. Ford Dealer novisadi cég próbaszántást rendez. A szántás délelőtt és délután. Esetleges utbagázással szolgál a fentnevezett cég Novisadon, vagy Sánta György a novibrasi alképvisele Novibras, Telefon 52

— Gépész- és fűtővizsga Becskerekben. Becskerekről jelentik: A gépész és fűtővizsgáló bizottság a legközelebbi lokomobilfűtői és gépkezelői vizsgát november tizenhatodikán, a stabil gépkezelői vizsgák pedig november huszadikán tartja meg. A vizsgáznai szándékozóknak november tizenegyedikén délelőtt kell jelentkezniük Becskerekben Obala Princeze Jelene 4. sz. alatt. A vizsgára jelentkezőknek születési, anyakönyvi kivonatot, erkölcsi bizonyítványt, valamint egy hatóságilag hitelesített bizonyítványt kell magukkal hozniuk, amely igazolja, hogy hathavi gyakorlattal rendelkeznek.

Használt bőrtárgyak festésére eddig nem volt teljesen megfelelő szer. Most már forgalomban van ilyen „Wilbra” néven. Minden háztartásban vannak használtak, de azért teljesen jó bőrtárgyak, nő cipők, akták, bőröndök, bőrzsékek, amelyeket jelenlegi állapotukban nem lehet használni, mert a színük lekopott és foltosak. Ezeket a „Wilbra” bőrfestékkel egyszerűen be kell kenni és azok olyanok lesznek, mint az újak.

— Tűz Karavukovón. Karavukovóról jelentik: Hirschfeld Ilija vendéglős házában tűz ütött ki. A lángok a hátsó udvarban levő kamrából törtek ki és csakhamar elhamvasztották a kamrában felhalmozott nagy mennyiségű kenderet. A tüzoltók gyorsan kivonultak és megakadályozták a tűz továbbterjedését. A tűz okának kiderítésére vizsgálat indult.

— Műkedvelők figyelmébe. Modern színházi felszerelés, díszletek, jelmezek és husz különböző legújabb operettanyag jutányos áron eladó. Érdeklődni lehet Szabó Mártonnál (Szubotica, Jugovicsa-utca 8. szám).

Repülőgép a pálya felett: óvási ok A beogradi alszövetség eltiltotta a bajnoki mérkőzések lejátszását a petrovaradini pályákon

Noviszadról jelentik: A noviszadi sportkörök most két érdekes óvás és a beogradi labdarugóalszövetség egy érdekes határozata foglalkoztatja, mely utóbbi konfliktust és hatásköri kérdést támasztott a noviszadi kerület és a beogradi alszövetség között.

Az elmúlt vasárnap, október 6-ikán Petrovaradinban, az ottani Gradjanszki-pályán került lejátszásra a petrovaradini Gradjanszki és a mégkopetrováci Szlovacski másodosztályú bajnoki mérkőzése, amelyet a Gradjanszki 5:3 arányban nyert meg. Ezen a mérkőzésen Daljev bíráskodott. A mérkőzést a Szlovacski megövtá és kérte annak megsemmisítését, mert szerinte a Gradjanszki játékosainak durva játéka és főleg a petrovaradini közönség terrorisztikus fellépése oly atmoszférát teremtett, ami a bajnoki mérkőzés nyugodt lejátszását lehetetlenné tette és így a mérkőzést megövtő egyesület a mérkőzés eredményét megkérdőjelelnak tartja. Az óvás kifejtői többek között, hogy Petrovaradinban minden bírónak a hazai csapat mellett kell itélkeznie, ha nem akarja magát súlyos inzultusoknak kiténni. A Szlovacski óvásában kifejti továbbá, hogy Daljev bíró a vasárnapi bajnoki mérkőzés alkalmával az első féldőt két perccel meghosszabbította és a meghosszabbítás alatt esett a Szlovacski hálóba egy gól. Érdekes az óvásnak az a része, mely szerint mindezekon kívül a mérkőzés első féldjében egy repülőgép közvetlenül a játéktér felett, a játékosok feje fölött keringett, virágokat dobott a pályára és ezzel elvonta a Szlovacski játékosainak figyelmét a játéktérrel, mert azok nincsenek hozzászokva ilyen látványosságokhoz.

A másik óvást a noviszadi elsőosztályú Radnicski Sport Klub adta be a szremszki-mitrovicai Gradjanszki vasárnap a mitrovicai pályán játszott mérkőzése ellen, amelyet a Gradjanszki 3:2 arányban megnyert. Ezen a bajnoki mérkőzésen a beogradi Ames bíráskodott. Az óvásban a Radnicski a megsemmisítés iránti kérelme indokolásául felhozta, hogy Ames bíró a mér-

kőzés negyedik percében a Radnicski által lött és szerinte szabályos gölt nem itélte meg, továbbá az első féldjő tizenharmadik percében, egy nyilvánvaló handset nem itél tizenegyesnek a Gradjanszki ellen és a bíró a mérkőzést tíz perccel a kitűzött időponton túl kezdette meg. Az óvás sérelmezi továbbá, hogy a Gradjanszki-pályán a kapuk és a hálók nem felelnek meg a szabályoknak és a bíró minden ok nélkül kiállított két Radnicski játékosot, de utóbb mind a két játékosat visszaengedte a pályára. Végül kifogásolja az óvás, hogy a bíró a mérkőzést nagyon gyengén vezette és itélkezéseiben kivétel nélkül a Radnicski játékosait sújtotta.

Mindkét óvással foglalkozott a pntek este nyolc órakor dr. Hadzsi Koszta elnökletével megtartott kerületi ülés és mindkét óvást áttette az alszövetséghez.

A noviszadi sportkörök egy idő óta állandó izgalomban tartják az egyes vidéki pályákon urakodó állapotok miatt mindyakraiban elhangzó panaszok. Különösen egyes csapatok és szövetségi bírák panaszták, hogy a petrovaradini Gradjanszki-pályán végbenem botrányos események, amelyeket főleg a petrovaradini közönség terrorisztikus magaviselete idéz elő, lehetetlenné tették, hogy ott reális eredményű mérkőzéseket játszanak le. A noviszadi kerület a panaszok ügyében több vizsgálatot folytat, amelyeket azonban még nem fejeztek be. A noviszadi bírák október elsején megtartott bírói értekezleten, amelyen Nikolic Milán, a beogradi bírótestület titkára elnököl, foglalkoztak több bírónak illyirányu panaszával és különösen a petrovaradini helyzettel és ezalkalommal azt a határozatot hozták, miszerint megkeresik a beogradi bírótestületet, hogy a beogradi alszövetségneél tegye szóvá ezeket a panaszokat és vigye keresztül, hogy a petrovaradini csapatok mérkőzéseiket Noviszadon játsszák le és tiltsák el a csapatokat attól, hogy Petrovaradinban bajnoki mérkőzéseket játszanak. A beogradi alszövetség a noviszadi kerület iudja és megkérd-

Szőrmét saját érdekében csakis 9940
jól képzett és megbízható szűcsnél vásároljon.
Spitzer jók, olcsók, elegánsak
szőrmemodelljei
Subotica, Sokolska ul. 3

zése nélkül helyt adott a kérelemnek... szövegszerűen...

Az alszövetség határozata nagy izgalmat keltett Petrovaradinban... a kerület vezetőségénél is...

A kerület november harmadikára kitűzte a zsidó ünnepek miatt elmaradt Juda Makkabi-Pak és november tízedikére az ugyanezen okból elmaradt Juda Makkabi-Kamenicai Fruskagora mérközéseket.

Változás a vasárnapi biróküldésben

A szubotičai Futballbírák Testülete a vasárnapi hajnali mérközésekre a biróküldést az alábbiak szerint változtatta meg:

Szobotičán:

Sport-Bdeshka: dr. Paden helyett - Moindr. Bunyvac-Konbar: Peresics helyett - Boros, ZSAK I. B.-SzMTC I. B. Kuluncsics helyett - Sonnenberg.

Szomborban:

Szoko-Sport: Sefesics helyett - Peresics.

Vrbászán:

VSC-Dulcis: Molnár helyett - Sefesics.

Szentón:

SZAK-Szombori TK: Csajági helyett - Mátész vezeti a mérközést.

A szubotičai kerékpárosok figyelmébe. A szubotičai Sportegylet kerékpárszakosztályának vezetősége felhívja a tagokat...

FILM

Ki a gyermekem apja?

A Városi-Mozi új műsora

Minden orosz film újabb meglepetést hoz. Elismerést érdemel a Városi mozi, amely az utóbbi időben egymásután mutatja be a jobbnál jobb orosz filmeket...

A téma egészen komoly. Egy tüdőoltó fiatal felesége őszintén megvallja a férjének, hogy újszülött gyermekének más férj az apja. Ezzel kezdődik a film...

Egyszerűbb és nemesebb eszközökkel már nem is lehetne hiánytalanabban kihozni minden látást, mint ahogy az ennek a filmnek sikerül. Egy-két felirás támogatja csak a képek logikusan felépített sorozatát...

A nagyszerű filmet egy érdekes alaszka kulturális film egészíti ki.

KÖZGAZDASÁG

Van-e kihatása a Bodenkreditanstalt bukásának a jugoszláv pénzpiacra?

Kassovitz Miksa, a noviszadi Kereskedelmi és Iparbank igazgatójának nyilatkozata

Európa pénzügyi köréit a legnagyobb mértékben foglalkoztatja a bécsi Bodenkreditanstalt összeomlása. A bécsi nagy banknak már a tavalyi bankfuziók előtt is volt érdekeltsége a jugoszláv pénzpiacra...

A Kreditanstalt, amely most a Bodenkreditat magába olvasztotta, már régebben érdekeltséget vállalt két önállóan dolgozó pénzintézet a liubljanai Kreditni Zavod és a noviszadi Trgovačko i Ohtno (Ipar és Kereskedelmi) Banknál...

— Örömmel állapíthatom meg, hogy az osztrák mamutbank bukása a jugoszláv gazdasági életet érintetlenül hagyta és a bécsi bank bukásának semmi nyoma nem marad a jugoszláv pénzpiacra.

Igaz, hogy a Bodenkreditanstalt bukása igen rossz időben jött, mert a nemzetközi pénzpiac helyzete igen kedvezőtlen. Angliában a bankkrízis most 6,5 százalékosra, míg azelőtt 3 és 3,5 között mozgott...

A jugoszláv pénzviszonyok azonban függetlenek a körülöttünk dúló állapotoktól. Nálunk szerencsére a természet igen jól működtet és azok kivétel, mint döntő és fontos körülmény jön figyelembe, hogy a mai kormányzati rendszer stabil állapotokat teremtsen...

A fuziók és koncentrációs folyamat egész Közép-Európára kiterjed és így nem kerülhetik el a jugoszláv pénzpiacot sem. A Länderbanksnak jugoszláv alapítása, a Szlavenszka Banka, amely százmillió alapítási volt és amelynek a Vajdaságban Noviszadon is közlése volt...

Amerikai tőke a boszniai ezüst-, ólom- és higanybányák kitermelésére. A bánya- és erdőüzemi miniszter kancellariátus adott a The Smelting and Refining Company amerikai tőkecsoportnak a boszniai szrebrenicai ezüst-, ólom- és higanybányák kitermelése.

Közlegelő lesz a petrovoszlovói szegényektől viszárvett földekből. Petrovoszelóli jelentik: A közlési képviselőtestület Vlastalin Nebojsza aljegyző elnökletével közgyűlést tartott...

Rövidesen megnyílik a Kragujevac-Kraljevói vasúti vonal. Beogradból jelentik: Néhány napon belül Jugoszláviában egy újabb vasúti vonal nyílik meg. Nemsokára ugyanis átadják a forgalomnak a Kragujevac-Kraljevói vasúti vonalat...

ve voltak, szintén felszámolni volt kénytelen. Ezeket követte több közép és nagybank eltűnése, illetve más bankokba való beolvadása.

— A nemzetközi pénzpiac visszahatása azonban, a jugoszláv tőzsdéken már régebben érezhető.

Jellemző, hogy olyan nagy banknak, mint a Jugoszlavenska Udruzenja Banka, amelynek 175 millió dinár alapitőkéje, 54 millió dinár tartalékalapja van, a 200 dináros névértékű részvényei a 20 dináros osztalék dacára ma 202 dináron állanak...

— A tőzsdei erős hanyaság egyik oka az is, hogy a mi közönségünk vagyonokat veszített a fuziók és az értékpapírok névérték alá való csökkenése következtében. A közönség sokat veszített az ipari értékpapírokon is...

— Mindezeket egybevetve az a meggyőződésem, hogy a bécsi Bodenkreditanstalt Bank bukása semmi kihatással nincs a jugoszláv pénzpiacra.

lesz Boszniával, a boszniai fakeskedelem Szalonikán keresztül a Levante felé is utat kap. A Kragujevac-Kraljevói vasúti vonal felépítése 200 millió dinárba került. Az a vasúti javító műhely, amelyet a kormány Kraljevóban akar felállítani...

Árlejtések. Noviszadról jelentik: A petrovaradini repülőparancsnokság október 14-ikén irásbeli árlejtést tart 12.000 kilogramm denaturált szesz szállítására...

Egy budapesti cég kibérelte a sztariszvási cukorgyárat. Noviszadról jelentik: A Bazala és Társa budapesti cég kibérelte a csődbement sztariszváci cukorgyárat és azt a legközelebbi szezonban üzembe is helyezi.

Francia tőke a jugoszláv közraktárak számára. Noviszadról jelentik: Egy nagyobb francia tőkecsoport ajánlata tett a beogradi exportőrök egyesületének és nagyobb összeget ajánlott fel a létesítendő közraktárak finanszírozására.

BÁCSMEGYEI A NAPLÓ ra. bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvedvezményekben

12 hónap és nem 3 év alatt

65 darab eladott és felállított

PETKUS vetőmagtisztító- és osztályozógép

a legmeggyőzőbb bizonyítéka annak az elismert ténynek, hogy a mai kor legtökéletesebb és legmodernebb vetőmagtisztító gépe a PETKUS beépített szárazon csávázó készülékekkel!

Miután az országban más gyártmányu vetőmagtisztítógépek is vannak forgalomban, érdeklődjék saját érdekében az elért eredményekről ott, ahol a PETKUS már a múlt évben is dolgozott!

Mindennemü felvilágosítást ad a vezérképviselőt:

BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD, Željeznička 105/107

Somborban üzembem bemutatja és díjmentes felvilágosítással szolgál Gromilović Tamás Szentán pedig Zentai Béla vaskereskedő

TÚZIFA

azonnali szállításra
vágótételekben kapható
Ács Andor
Subotica, Radalićeva 12
11727

Bajmokon

a Bács megyei Napló részére
hirdetéseket
Gyevay József
bizományos vesz fel

Miért fizet Ön

4-5.000 dinárt

egy varrógépet, amikor megkaphatja a legjobb német gyártmányu, előre-hátra varró

MINERVA varrógépet

2.400, 2.800, 3.200 dinárért

Hosszu részlete

Allandó ingyenes himfnoyam! Nagy, szakszerű javítóműhely. Az eladott gépért hosszú garanciát vállalunk. Tekintse meg varrógépeinket vételkényszer nélkül

S. AD. ENGL, SUBOTICA
Puk, Krupcevićeva ul., Gyümölcs piac

Nincsenek légköri zavarok

egy **COLUMBIA** vagy **THALIA** gramofonnál

Hosszu unalmas estéinek legkellemesebb szórakozása

Az ország legnagyobb lemezraktára

Külön próbaterem
Kedvező részletfizetések
Reklám árak

S. Ad. Engl, Subotica

Puk, Krupcevićeva ulica — Gyümölcs piac
Hal'gassa meg próbalemezeinket vételkényszer nélkül

Eladó birtok

Sentán a Munkástelep mellett, közvetlen a város szélén fekvő 72 lánccsántóföld gazdasági épületekkel, továbbá az Épreskert és Temető-dulókban lévő 14 lánccsántóföld és egy városi nagyobb bérház eladó. A feltételek dr. Huszágh Nándor sentái ügyvédi irodájában tudhatók meg.

11349

Hirdetéseket

sentán a Bács megyei Napló részére
Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

Oh jaj a lábaim!

Könnyen elisibbadó, érzékeny lábak, a legkisebb fáradságnál megduzzadó

bokák, nyíló tyuszkemek, igazi nyomorúságok, melyek sokat roznak a nő hajosságán, szánalmassá teszik a férfit. A fájdalomtól kínzott láb az egész tested idegességé teszi, a cipő szorítás, bőrkeményedések égetési kelvetlenséget, levertséget idéznek elő. Így egyszerű de hatásos módszer, hogy egyszer s mindenkorra megszabaduljunk a láb fájdalmaitól: egy évönál Szent Rókus lábóval oldjunk fel jó meleg lábfürdőket és áztassuk lábainkat ebben a jóékony oxigénes fürdőben vagy 10 percre. A Szent Rókus lábó erősítő, vértkeringést fokozó, antiszeptikus hatású, fogva a láb bőrfelületét, feltöréseket, kipálásokat, fájdalmas érzéseket, égető nyílásokat egy csapásra elmulaszt. A lábak, izületek mozgékonyak és könnyűek lesznek, a megduzzadt bokák vékonykává válnak. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyuszkemeket annyira, hogy azok kés vagy horvota nélkül eltávolíthatók. A Szent Rókus lábó a legelhanyagoltabb lábakat tökéletesen rendbehozza. Egy nagy csomag Szent Rókus lábó ára 16 dinár. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban. Ha valahol nem volna, forduljunk az itélésünkhöz KOLLÁR ÉS GABRIĆ Drogerija „Nada” Subotica címre.

Könnyítések a magyar vizumok beszerzésénél

A Budapestre való utazás céljából nem szükséges a beogradi vagy zagrebi m. kir. utlevélhivataloknál előzetesen vizumot szereznünk, mert az utasok magyar vizum nélkül is átléphetik a magyar határt, mely esetben Budapesten kaphatnak hatvan napi tartózkodásra jogosító vizumot. Ez az újítás lényeges idő- és költségmegtakarítást jelent, főleg azoknak, akiknek üzleti vagy magánügyekben gyakran és sürgősen kell átlépni a magyar határt. A vizumnélküli utazáshoz a beogradi Magyar Királyi Kereskedelmi Képviselő Utazási Osztálya hivatalos bélyegzővel ellátott igazolvány szükséges, mely ugy a beogradi m. kir. kereskedelmi képviselőnél (Beograd, Palata Akademia, Jakšićeva ul. 2), mint pedig a felkért SHS vidéki kereskedelmi testületeknél, pénzintézeteknél és utazási irodáknál személyenként 35 dinár árban kapható. Az igazolvány alapján a vizum Budapesten 50%-os kedvezménynyel adatik ki és az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utazási Vállalat a budapesti szállodákban, éttermekben, gyógyfürdőkben és gyógytelepeket szolgáló vasúti utazásoknál jelentékeny árkedvezményeket is biztosít. Az igazolványok alapján egyébként a szabályszerű magyar vizum a beogradi m. kir. utlevélhivatalnál illetve a beogradi m. kir. Kereskedelmi Képviselő Utazási Osztályánál (Beograd, Palata Akademia, Jakšićeva ul. 2.) 50% engedménnyel előzetesen is beszerezhető.

A fenti vizumkedvezmények az esetre érvényesíthetők, ha az utazás a beutazás és kiutazás napjait is beleszámítva, összesen legalább 3 napot tölt Magyarországon. Minden megkezdett nap egésznek számít. Azok az utasok, akik 3 napnál kevesebb ideig tartózkodnak Magyarországon, a határon való kilépésnél a fél vizumdíjat utánfizetik.

Iskolatáskák, mappák és bőröndök

bőrből és vászonzóból is csakis SCHLAGER bőröndökkel a készítőnél beszerezhetők be. Divatos ridikülőkben nagy választék. Subotica, Aleksandrova ul. 1/22/8.

A MODERN NYELVTANULÁS NEM FÁRASZTÓ

ellenkezőleg! apró! napra növekedik öröme, mert

amint megkezdte a tanulást, már beszél is!

Nem a nyelvtani szabályok halmazát adja, hanem gyakorlati módszerrel írta

VUJKOVICS MARICA SZERB-MAGYAR nyelvtanár

Ára 30.- dinár

Kapható a BACSMEGYEI NAPLÓ könyvosztályában

Vidéki szállásnál 5 dinár portó

Lőtt nyulat és foglyot

minden mennyiségben

legmagasabb napi áron átvész

HARTMANN és CONEN

HUSKIVITELI R. T. SUBOTICA

TELEFON 12.

NYILT-TÉR

Nemačka Keramika

(Deutsche Keramik)

osmajska 7 Beograd telefon 31-82

Melsseni Hardmuth, Čeh és Zsolnay
fayenc fal- és padlóburkoló keramiai lapok.

Melsseni és Hardmuth-kályhák, valamint luxuskandallók és takaréktűzhelyek (Sparherd).

Költségvetés, tervezés díjtalan.

Tekintse meg kiállítási helyiségünket

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik szeretett fiunk

JOVÁNOVITS LÁSZLÓ

a szuboticei főgimnázium VII. osztályának volt növendéke

elhunyta alkalmával mélységes fájdalomunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

Szubotica, 1929. október 12.

Jovánovits Milorád és családja.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik korán elhunyt, felejtethetlen

MARGITKA

leánykánk, illetve testvérkének temetésén a megjelenésükkel nagy fájdalomunkat enyhítették. Különös köszönetünket fejezzük ki a Zorka-gyár tisztviselőkarának és a gyári munkásoknak, kik részvétükkel mély fájdalomunkat enyhíteni igyekeztek.

Szubotica, 1929. október 12.

Alexi Géza és családja.

12052

A csillagos homloku leány

— Kis regény —

Írta: TERESCSÉNYI GYÖRGY

Nem emlékszem pontosan a szavakra, mit mondtam még neki akkor éjjel, arra sem, hogy mit felelt ő? A csók tüzet gyújtott bennem és csak a helyzet kellemes, könnyű izgalmát őriztem meg emlékeim között. Ugy hiszem kissé cinikus, fölényes, talán sértő módon követelő lehettem, haza akartam kísérni akkor este, azonnal, sőt kényszeríteni próbáltam, hogy maradjon velem, kísérjen el nagybátyámhoz, töltsen ott az éjszakát, mint ismerősöm, rokonom, barátom nővére... és ehez hasonló ostoba és sértő ajánlatokkal ostromoltam, míg át akartam ölelni, hogy újra magam mellé vonjam...

A lány kétségbeesett erőfeszítést tett, hogy kiszabaduljon jobbkarom ölelő szorításából, mely végre is kinyult a kocsiból és éppen ott kapta át a derekát, azon a helyen, ahol kevéssel előbb a zuhanás pillanatában...

Világosan előttem van az arca, látom minden mozdulatát, vállának görcsös reflexeit, amint ebben a második veszedelemben vergődött. Feje alétlan hanyadtott hátra, ajkait valami gyermekes szepegő rángás torzította el, a kocsilámpa imbólgyő sárga fényében homlokán, a szétnyíló fürtök között égett, kiáltozott a csillag.

— Nem, nem... az isten szerelmére, mit képzel, engedjen el...

— Enyémmek kell lenned, jogom van hozzád, akarlak!

— Soha! — kiáltotta és arca hiborpirosra vált, — így nem, így megaláz, megöl...

— Szeretlek...

— Nem igaz, hazudik, — fuldoklott, — oh miért! — történt ez velem, miért nem engedett elpusztulni az előbb, meghalni inkább... mint ezt, eresszen.

Hangja ideges, hisztériás remegésben fátyolcsodái el, már azt hittem, hogy sirva fakad, de különös, ez az ösztönös rémület még inkább felingerelte bennem a prédációs him erőszakosságát. Még sem sajnáltam és valami möhő végy, lobozott bennem, hogy áldozatul dobjam és álta-

Telefunken-rádió

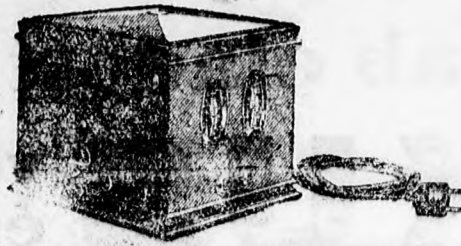
Arcolette 30 W.

Az új 3-lámpás hálózati készülék, minden bateria nélkül. — Főképviselet:

ALTERNO-RELAIS

műszaki vállalat

NOVISAD — TEL. 24-14, 24-87

SUBOTIČKA GRADSKA JAVNA BOLNICA

Broj: 1683—1929. D.

Nabavka rublja za subotičku gradsku javnu bolnicu

Uprava gradske javne bolnice na dan 5. novembra 1929. god. u 10 časova održaće drugu ofertalnu licitaciju za nabavku rublja i to:

5000 mtr. prugastog platna za ponjave
1500 mtr. belog platna za lekarske i bolničarske ogrtače širina od 160—180 cm.

750 mtr. cvilika
500 mtr. platna za ručnik
1200 mtr. kafaša (roznog i plavog)
180 mtr. platna za perjavače
150 kom. čebadi

Licitanti svoje ponude imaju da do 5. novembra 1929. god. pre podne do 10 časove predaju.

Uslovi i sva ostala obaveštenja mogu se dobiti svakog radnog dana od 8—12 časova kod Uprave gradske javne bolnice.

Subotica, 11. oktobra 1929. god.

12048

Uprava
gradske javne bolnice
u Subotici

Jean Jevrić noviszadi cég felszámol. Felkéretnek az összes hitelezők, hogy 8 napon belül jelentsék be követeléseiket Braća Mirosavljević noviszadi cégnél vagy a Beogradská Tekstilna Industrija A. D. noviszadi fiókjánál.

12074

Alulírott, mint Varga Róbert vagyombukott szual kereskedő csődítmegegondnokja Szuzán, 1929. október 19-én d. e. 9 órákor vagyombukott lakásán árverés után 1—139. sorszám alatt összeirt és 11.491 dinár 95 parára becsült ingóságokat, és pedig vegyes árut, boltberendezést, mérleget, butorokat, rádiót stb. Az érdekelteket felhívom, hogy alulírottak a fentemlítt napon és helyen zárt borítékban tegyenek ajánlatot az összes, eladásra kerülő ingóságokra egy összegben és ugyanakkor helyezzenek le 1.149 dinárt biztosíték fében alulírottak.

Az eladásra kerülő ingóságok leltára megtekintés végett az érdekelteknek a községi jegyzői hivatalban Szuzán a hivatalos órák alatt rendelkezésre áll.

Szombor, 1929. október 12.

12071

Dr. Tomić Györgye
ügyvéd, Szombor

Földhaszonbérleti hirdetés

Alulírott gondnokság az alapítvány tulajdonát képező 10 lánc ludasi földet 1 esetleg 5 évre bérbeadja.

A bérleti feltételek a helybeli izr. Szentegylet irodahelyiségében (VI. kör, Zrinjski trg 23. sz) megtudhatók.

Szubotica, 1929. október 10.

12019

A Halbrohr János-féle
alapítványi gondnokság.

la vegyek elgtételt a kudarcokért, amiket abban az időben más nőktől és a menyasszonyomtól elszenvedtem. Nem számoltam a kötelező gyöngédséggel és lovagiasággal, melyet minden védtelen nőnek nyujtani kell, számomra csupán izgalmas éjszakái, kaland volt, a vak véletlen ajándéka és mindenképpen a hatalmamba adta a sors és a végzet. Élete és halála ugyanis rajtam mulott már, minek tétovázniak, ha most az életből kiakarom elégíteni magamat, az enyém ő testestől, lelkestől és gyávaság lenne a meghátrálás, bizonyára ő maga nevének ki gyengéséget...

— Hohó, angyalom! — kiáltottam rá ingerülten — nem addig a! — Ő ezalatt lefejtette karomat derekáról és eszelősen hátrált, miközben lelépve a járda mellé, észrevettem, hogy cipői elmerültek a sárban...

— Mit akar... jaj, ne, ne, — sikoltozott, de egészen halkán, és nagy szemjei eszelősen kapcsolódtak pillantásomba... A vén kocsis fönn a bakon valamit dörmögött, de egyedülven tömört rá pipájára, várta a hangos enyelgés végét. Ekor már kiint voltam én is a kocsiból és mellé akartam ugorni, hogy karjaimba kapjam, ne eresszem el, hogy csokokkal állítsam meg tiltakozását, amit nem is vettem fölényesen komolyan. Istenem, minden nő így ellenkezik, de mire jutna az emberiség az élet és a szerelem, ha a férfi engedne és visszavonulna éppen az ilyen pillanatokban...

Még hallottam a hangját, amikor az utolsó mentséghez folyamodott, a kocsishoz:

— Segítsé! — hasított az éjszakába a kiáltás. — Ne engedjen, bérkocsis... jaj...

Felkacagtam, olyan gyermekes volt ez a próbálkozás. Hátam megett nevetett a vénember is:

— Makrancos a menyecske... dörmögött.

— Látja, mit csinál, — néztem vele farkaszemet, mint prédája előtt az ugrásra kész vadállat, — minek ez a komédia, hiszen ugyis hiábavaló...

Szegényke helyzete csakugyan reménytelennek látszott. A világos éjszakában, egy alvó város sikátorában, szemben az erőszakos Rómeóval... szük utcácska nyílásában állottunk, ahol

semmi fény, utcalámpa, csak a hajnalodó égbojt szürkesége harmatozott le sejtelmes, ködszerű derengést, melyből sötéten váltak el a háztetők és a téglákkal kövezett gyalogjáró egyenes, keskeny ösvénye...

Ebben a pillanatban ismét hátraugrott és megfordulva végig iramodott a járdán. Könnyedén futott, mint a megriasztott őz, cipőinak saroka szaporán dobolt a köveken.

Pillanatra meglepett a menekülés, mert nem számítottam rá komolyan, és azt hittem, hogy jelenlétém lenyugtató bukókérből nem tudja, de nem is akarja kiszakítani magát.

— Hohó! — kiáltottam utána és izgalmas most már féktelen, haragra változott. — Hát elszaladunk, mi? Na várj csak, várj, elesilek én angyalom... Máskép beszélünk mi mindjárt...

Utána vettem magam...

A nő eszeveszetten menekült. Tudtam, hogy pár perc múlva utolérem. Hallottam, hogy zihált, sipolt a melle, eldobálta esernyőjét is, csak kizártásája és köpönyegének szárnyai röpködtek utána...

Csak hogy a rohanás zaja köröskörül feliasztotta a kutyákat.

Lompos komondorok, acsarkodó pulik, kutyaszok rohantak elő. Átbujtak a kerítések alatt, a kertek porták léceinek résein, füviltésük felkavarta az iménti esőndességet és ez a kísérteties kardal vonult az egész város felett, mintha az állatok seregbe hívták volna egymást és távoli portákról segédesapatokat kértek volna.

Egy darabig így rohantunk végig a sikátoron. Tíz lépés sem választott el a menekülőktől, kiáltanom sem kellett, hogy meghallja hangomat:

— Álljon meg hát, botránny csinál, az ebek fellármázzák a várost...

— Nem, nem...

A hirtelen jött segítség erőf adott neki. Hamarosan megint növekedett köztünk a távolság, mert a kutyák csapata az én sarkamban szegődött. Oh a kutyák nagyszerűen eltanulták az emberi szokásokat; az üldözőre rohannak, az erősebbre, a férfire. Még a szemköztiőví bestiók is kitértek a szoknyás alak utjából.

(Folytatás következik.)

Oglas

Osnivači firme »Nonnenberg i Šoderé« tvornica traka i čipaka D. D. u Subotici ovim obnaroduju, da će se glavna skupština za konstatuisanje održati

19. oktobra 1929. u 3 sata posle podne

u prostorijama Opšte Privredne Banke d. d. u Subotici (I. Aleksandrova 7) sa sledećim dnevnim redom.

1. ustanovljenje toga, da je osnovni kapital osigurano sa dovoljno potpisa i uplate.

2. ustanovljenje osnovnih pravila i donošenje odluke u pogledu eventualnog utanačenja sklopljenog sa osnivačima ili drugim licima.

3. donošenje odluke u pogledu osnivanja društva.

4. biranje članova upravnog odbora na tri, a članova nadzornog odbora na jednu godinu.

5. donošenje odluke u pogledu odgovornosti osnivača prema naredjenju §-a 152. Trgovačkog Zakona. Subotica, dne 6. oktobra 1929. godine. 12049

Osnivači firme:

»Nonnenberg i Šoderé« tvornica traka i čipaka d. d.

Mi hoztuk elsőnek a rádiópiac szenzációját a TELEFUNKEN 40-et

Ezentul is mi fogjuk hozni a legujabb és legjobb rádiógyártmányokat elsőnek. Közvetlen gyári lerakat. Minden vevőnek eredeti gyári árak és speciálisan kedvező fizetési feltételek.

Centrál-Rádió Subotica, Kaszinó-épület

Szüesmühely-áthelyezés

Szücs- és szörmekészítő műhelyemet TRUMBIČEVA ULICA 2/b., gimnázium mellé (volt dr. Blum-házba) helyeztem át. Susman Ilja szücsmester, Szubotica 12018

Házhelyek eladása

Vermes Béla X. körü szegedi szőlőkbeli ingatlanai a Budanovičeva ulica és a Radičeva ulica, továbbá a Kopunovičeva ulica és az Evtovičeva ulica közötti részen a Szubotica város Tanácsa által jóváhagyott parcellázási terv szerint 200 négyszögöles parcellákban kedvező fizetési feltételek mellett házhelyekül eladatok.

A parcellázási tervek és eladási feltételek megtekinthetők, valamint bővebb felvilágosítások nyerhetők naponta d. e. 9—11 óráig a Szubotici Gazdasági Egyesület helyiségében levő parcellázási irodában (VIII. Kujaza Mihajla ulica 2. sz.) és a helyszínén özv. Pertics Ernestnénél X. kör, Kopunovičeva ulica 66. szám alatt. Közvetítők kizárva.

Szubotica, 1929. augusztus 7.

Vermes Imre, mint Vermes Béla meghatalmazottja.

Krauser Károly

cég üvegkereskedő Szubotica, Főtér, ajánlja dusan felszerelt modern villamos csillárjait, a mai viszonyoknak megfelelően igen olcsó árakon. 11003

BOROSHORDÓK

17 hl-től 50 hl-ig és egy pálinkafőző kazán olcsó áron eladó

KAKONYI ISTVÁN, Zrijski trg 14. szám

KINTORNA

A Lloydban kártyázás közben azt mondja valaki egy művésznak:

— Maga egy csodagyerek.
— Miért? — kérdi csodálkozva a művész.
— Mert három éves korában is ugyanannyi esze volt már — mint ma.

*

Az aglegénytől megkérdi valaki:

— Nőzze csak. Elek ur, maga már hat éve vőlegény. Miért nem veszi el végre a menyasszonyát?
— Tudja, kérem, nem jó az ilyen dolgokat elviesni.

*

Üzlettársak egymás között.

— Hogy a csodába menne az üzletünk, ha maga szélében azt beszéli rólam, hogy tízenöt évet ültem.
— Egy szót sem szóltam arról. Mindössze annyit mondtam, hogy a fegyházban ismerkedtünk össze.

*

A vevő beállít a butorkereskedésbe.

— Szeretnék egy szép nappali szobabutort.
— Divatosat tetszik parancsolni vagy kényelmeset?

*

Férj: Ha felteszed az új kalapodat, mindig nevednem kell.

Felteség: Jó, majd akkor is fölteszem, mikor a számlát hozzák.

*

— Bocsanat, uram, tessék vigyázni: a bor ráfollyik a köpenyére.

— Nem tesz semmit, vendéglős ur. A köpenyem teljesen vízálló.

Ha költözködik,
vagy háztartásában bármily zökkenő fordul elő,
keresse fel bizalommal a **Senoje ulica 21. alatti penziót,** hol
elsőrendű házikosztot kap
kihordásra is 1 103

Pénz - kölcsönt kapnak gazdák földre, hosszabb és rövidebb időre. Amortizációs hitelt 30 éves lejáratra. Irásbeli felvilágosítást is díjtalanul ad. Azonnali elintézés. — Képviselek minden helységben kerestetnek.

Vardar Banküzlet Novisad
Željeznička (Vasut) u. 62
12071

Malomtulajdonosok figyelmébe!

SZALLIUNK »Gebrüder Bühler A. G. Uzwil« svájci gyártmányu minden modern malomgépet.
VÁLLALUNK malomszerelést, rekonstrukciót, gépek átszerelését.
KÉSZITÜNK saját műhelyünkben minden mintájú elevátort, csigákat, exháusztorokat, köbörkolatokat, filtereket, stb.

Eppler és Mihók malomszerelők
Vel. Bečkerek, Bajzina ul. 22 2459

GALGÓCZY

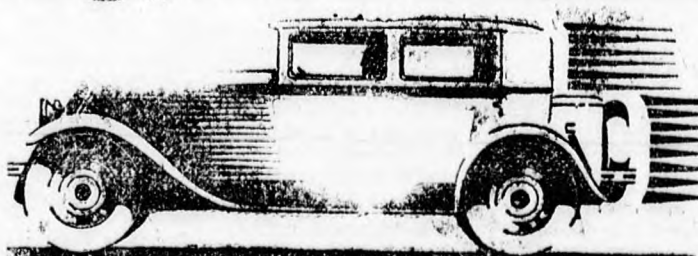
magántanfolyam
Budapest, VIII. Mária Terézia tér 3. Előkészít polgári, középiskolai magánvizsgákra, érettségire. 8073

A „STANDARD-ELECTRIC“ (TUNGSRAM)

NÉGYCSÖVES 1929/30 T.PUSU RÁDIÓKÉSZÜLÉKEI MÁR KAPHATÓK

BÁRIUM-CSÖVEKSEL FÖLSZERELVE TÖKÉLETES RÁDIÓÉLVEZETET NYUJT GYÁRI FOLERAKAT:
VOLTA R.T., V. BEČKEREK

Ha autó — legyen Renault

11350 Jugoszlávai vezérképviselet
Eduard Krausz, Novisad

Grafolog-Hieromant

Minden ember kívánsai ALI BEN ALI-től mindent megtudhat. Grafológiai elemzést vidékieknek levélileg is. ALI BEN ALI ODŽACI, Branko ul. 95

Kemény Gyula

műszaki cégnek új helyisége
Subotica, Trumbičeva ul. 2/a

Gummi-bortömlők
és az összes műszaki cikkek igen jutányosan kaphatók. 5132

Uj helyiség!

11213 Saját készítményű

CIPŐK

elegánsak, tartósak, olcsók **Kochnál**
Pinkovič-ház, a kiskápolnánál

Uj helyiség!

Jó és olcsó könyvet
csak a Minerva könyvosztályában vehet!

LEVELEZÉS

M. T. Kicsi Imádságom! Névnapodra kívánom, hogy a Mindenható áldása kísérje minden lépésedet. Ézer ösök. Szeretek. 12054

Középkorn urinó megismerkedne csupán szórakozás céljából idősebb úriemberrrel. Leveleket Ösz-jeligére a kiadóba kérek. 12024

Ferdinand. I hope to come next week. Not write yet! 12023

Fink! Halálosan unatkozó lányokat ki vidítani fel sorával? Az ifjuság jellegére Jaša Tomić (Modoš) Postrestante. 11996

Szivem! Sajnálom, hogy abban a levelemben, amelyben hívtam, nyilatkozatam felele is. Azt hittem, hogy ő már nincs is ott. A félig olvasott, szétlétett levelem, a lények világosan megmondják, hogy miért szenvedünk övek óta. Annak idején tudattam, hogy mikor jön Anyám. Sajnos, csak az ablaknál mondhatta el célját, mire Maga azt felelte: Nem lehet, valaki beteg. Később meg azt írted, hogy az a valaki rossz hangulatban volt. Kár, hogy ezt nem lehet a kalendariumból megtudni. Ha tanu kellett, miért nem volt ott valaki? Hiszen tudta, hogy ki és mikor jön. De ez csak egy eset... Emlékszik még, egyszer szó volt a becsületéről és egy fiatal úrról, amikor egy urinó felem köpött többek között azt mondta: Nem ez az út vezet odát. Vajjon, Maga is így gondolkodik? Ugy hiszem, visszaéltek jó szívével és kizsartolták ezt a vétkes fogadalmat. Mit tud erről bajai nagybácsija? Biztos forrásból tudom, hogy eddig viszonszeretett. Ha szeret, jöjjön! Hiszen már nagykorú! En szeretem, feleségül is veszem, de alkudni nem fogok a kettőnk boldogságáról. Ismétlem, tölem ő ott is lehet. Ezért nem kellett volna olyat tenni, ami tordofés volt szívemnek. Tudom, hogy Ha a béklyó nyom. En teljes szívemből szeretem és feleségül venném minden... nélkül is. Kezeit csókolja Jóska. 12076

50.000 dinár óvadékkal pénztárnoki vagy raktárnoki állást keresek. Cim a kiadóban. 11847

Vajdaság minden községben gazdasági cikkek eladására ügynököket keresek. — Lederer Dezső, Sombor. 12075

Mehrbuchhalter mit Aussicht auf Procura, rutiniert im Ein- und Verkauf, sowie Kalkulation, ein erfahrener Müller, sowie ein Übernehmer, gewandt im Verkehr mit der Kundschaft, jeweilige Bedingung neben der deutschen auch rumänische Sprachkenntnisse, werden für eine neue Mühle in der Nähe Pančeva gesucht. Ausführliche Bewerbungschriften mit Angabe der Gehaltsansprüche sind an Nikolaus Ballner, Timišora, Bratianugasse 4, zu richten. 12065

Suche absolut verlässlichen, zumindest deutsch und kroatisch sprechenden Kanzleileiter mit hohem Gehalt und langer Praxis, versiert in der Lebensmittelbranche und Tarifwesen. Nur seriöse Herren, eventuell gewisse selbstständige Kaufleute kommen in Betracht. Anträge an Marcel Steiner, Sombor. 11917

Levelezőnö perfect német, horvát, minden irodai munkálótában, gépirásban, stenográfiában, könyvelésben írtas, keres Szubotica jó fizetéssel nagy vállalatnál megfelelő állást. — Szives ajánlatokat űgyes 99-jeligére kér a kiadóba 12051

Kertész, ki a kertészet összes ágaiban teljes jártassággal bír, uradalomba vagy kereskedelmi kertészetbe állást keres. Huzsvár László, fűszerkereskedő leveleivel Balanak Ferenc Horgos. 12066

Mészáros- és hentesegéd állást keres. Cim: Dr. Szántó Miklós, Sombor. 12073

Fűszerkereskedő, 30 éves, a legjobb referenciákkal és megfelelő garanciával rendelkezik, utazói, üzletvezetői vagy raktárnoki állást keres, esetleg a bor- és pálinkaszakmában is. Elvállalok bármilyen megfelelő állást. Milan Baić, Sombor, Beogradska ulica 14. 12074

Szűcssegédeket, elsőrendű, önállóan dolgozó szakembereket, azonnali belépésre keresünk. Roth Manó és Piai, Novisad. 12086

Soffér, aki szántómotorok és gézgépek fűtésében gyakorlatlaltal és kovácsmesterséggel bír, október 15-re állást keres, lehetőleg gazdaságban. Hellezen Péter, Vízic, Stanifutog, Bačka. 12044

Autóturára Baranya-Slavonija utitársat keresek némi hozzájárulással. Keddén reggel indulok. Érdeklődni Schlesinger Zsiga, Szubotica, Carnojevičeva ul. 12058

Ügyvédi irodába ajánlkozok volt bírósági tisztviselő. — Megkeresések Kelleknek megfelelő jellegre kiadóba kéretek. 12060

Elhelyező irodákba keresek azonnala pincérleányokat, keresek és ajánlok főpincért, éthordót, kaszírót, szobaasszonyt, magánházakhoz ajánlok szakácsnőt és mindenes házi szolgálót Lang agentura, Szubotica. 12100

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívott jellegű leveleket továbbítunk. Kérve küldetésüknek válasszuk meg a mellékoldalt.

Szabász elsőrendű erő mielőbbi belépésre kerestetik Vajvodina legnagyobb városában. E őnyben részesül, aki a férfi és siu konfekció szabászatban jártas. — Ajánlatok fenyképpel „Komoly erő” alatt a kiadóhivatal továbbbit

Hivatalnok többévi gyakorlattal, perfect kettős könyvelő, perfect szerb, magyar, német és román szóban és írásban megfelelő állást keres Megkereséseket Vig Lajos tanár, Senta címre kér

Teherpályaudvar mellett Vissy Károlyné tulajdonát képező 2 és 3/4 lánca föld bérbeadó vagy örökáron eladó Érdeklődni Palićon a tulajdonosnál, Kápolna-villa 1201

E L Ő N Y O M D A T legmodernebb stílus rajzokkal és kellekkel legolcsóbban szállít LEOPOLD SAMUEL, SENTA modern előnyöndíjrendező génya Relief-íestéshez való festékek, porok és kellek kaphatók

»DAMA« fehérnemű és kézimunka szalon Elvállal női, férfi- és gyermekfehérneműt a legolcsóbb árban Monogrammozást és drukkolást vállaltunk TOLSTOJEVA ULICA 21 Kenyérgyár ucca

Elárúsító, fiatal erős a férfi és siu konfekció szakmából azonnali belépésre kerestetik. Sonnenberg í Drug konfekció áruház, Szubotica. 12088

Asztalossegéd, fiatal, rajzolni is tudó, alkalmazást keres. Más munkát is elvállal. Címeket a kiadóhivatalba kér.

Biztosítási tisztviselő állást megváltoztatna, hol bel-szolgáltatásra is akceptálnák. Megkeresések Szakemberjellegre kiadóba kéretek. 12061

Kinderfräulein zu 2 Kindern (2 und 6 jährige) wird für den 1. oder 15. November gesucht. Gehalt 600 Din. monatlich und volle Verpflegung. Offerte mit Photographie an Dr. Andrejević, Subotica, Park Kralja Petra 7. 11931

Keresek hivatalnokot vagy kereskedőt, aki 150.000 dinár középközbefektetéssel rendelkezik és önállóan vezetne egy kereskedelmi vállalatot fiókiródiáját. A könyvelésben és pénztárkezelésben jártassággal kell bírnia. A vállalat összeköttetései különböző külföldi gyárak konkurenciája nélkül eikének terjesztése. Biztos ékszeripar. Havi 8000—10.000 dinár kereset. Levélbeni ajánlatokra nem válaszolok, csak személyesen tárgyalkozok. Filijala M. Rajajić, Senta, Kraljevića Djordje br. 20. 12114

Szerződés dada, erős fiatal asszony szoptatós dadának ajánlkozok azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 12026

Fiatal jómunkás bognársegédel felvesz Buczella Géza bognár, Szubotica. 12012

Fogtechnikus-sogéd perfect, állást keres azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 12111

Diplomirte deutsche Lehrerin, die kürzlich aus dem Staatsdienste geschieden ist, erteilt Kindern der Volksschule Unterricht in deutscher, ungarischer und serbischer Sprache. Gefl. Angebote unter „Lehrerin“ an Bömesgabei Napló, Novisad erbeten. 11988

Ut-zónak, raktárnoknak ajánlkozok kelleknek megfelelő tisztviselő Megkeresések Garanciaképes jellegre kéretek. 12062

Keresek képviselőket nőket a jugoszláv királyság területére. A legmagasabb kereseti lehetőségem adom mindazoknak, akik foglalkozni akarnak különféle külföldi gyárak konkurenciája nélküli cikkeknek terjesztésével. Napi 3—500 dinár kereset. Mindenki személyesen meggyőződhet, hogy nem üres ígéret. Levélbeni felvilágosítással is szolgátunk egy dináros válaszbélyeg ellenében. Filijala M. Rajajić, Senta, Kraljevića Djordje ul. 20. 12115

Csakis akkor jelentkezni, ha minden feltételnek képes vagy megfelelni! Legújabb házipari gépekünk ismertetése, bevezetése és az üzemek ellenőrzése céljából alkalmazunk királyságnak minden részében körüli inceptorokat. Lakóhely mellékes. Követelmények: nagy ismerettség, népszerűség, munkaképv. kifogástalan magaviselet és legalább öt ezer dinár középközbiztosíték. Az állás pénzkezeléssel kapcsolatos. Nyujtunk havi háromezer dinár javadalmazást és havi 3000 dinár járási utatálatányt, tehát 6000 dinárt. Ezen felül százzalékos részesedést, amely még a legszerényebb keretek között is havi párezer dinárra ruz. Az inceptor mellé szolgálatra beosztunk oktatótöket és ügynököket, kiknek az inceptor a közvetlen felelősséje. Szivesen alkalmazunk értelemsebb iparosokat, sőt polgáremberekkel is. Nők alkalmazásától sem zárkozunk el. Az alkalmaztatás személyes megállapodást követel, a felvett személy azonnal megköszönheti az általa kívánt és jóváhagyott keretekben működését. Jelentkezéseket elfogad: BERÉNYI FZSOMOND, a Grauert gépépitő Gyár Részv. Társ. jogoszláviai vezérképviseelője. OSZTIBK I, Krezmina ulica 13. A személyesen jelentkezők előnyben, megfeletés esetén írásbeli megállapodás azonnal megköszönhető. Kimerítőbb részletek a vezérképviseelősnél. 11949

Csakis akkor jelentkezni, ha minden feltételnek képes vagy megfelelni! Legújabb házipari gépekünk ismertetése, bevezetése és az üzemek ellenőrzése céljából alkalmazunk királyságnak minden részében körüli inceptorokat. Lakóhely mellékes. Követelmények: nagy ismerettség, népszerűség, munkaképv. kifogástalan magaviselet és legalább öt ezer dinár középközbiztosíték. Az állás pénzkezeléssel kapcsolatos. Nyujtunk havi háromezer dinár javadalmazást és havi 3000 dinár járási utatálatányt, tehát 6000 dinárt. Ezen felül százzalékos részesedést, amely még a legszerényebb keretek között is havi párezer dinárra ruz. Az inceptor mellé szolgálatra beosztunk oktatótöket és ügynököket, kiknek az inceptor a közvetlen felelősséje. Szivesen alkalmazunk értelemsebb iparosokat, sőt polgáremberekkel is. Nők alkalmazásától sem zárkozunk el. Az alkalmaztatás személyes megállapodást követel, a felvett személy azonnal megköszönheti az általa kívánt és jóváhagyott keretekben működését. Jelentkezéseket elfogad: BERÉNYI FZSOMOND, a Grauert gépépitő Gyár Részv. Társ. jogoszláviai vezérképviseelője. OSZTIBK I, Krezmina ulica 13. A személyesen jelentkezők előnyben, megfeletés esetén írásbeli megállapodás azonnal megköszönhető. Kimerítőbb részletek a vezérképviseelősnél. 11949

Közleg a téli Mindenki kötelessége gondoskodni arról, hogy ágy neműje rendezett legyen. Erről ócsón és jól csak Buljovčionó Német Margit paplankészítőnél, Pašević ulica 8. (edényiac) tud gondoskodni. — Készít paplanokat legolcsóbbtól a legdrágábbig. Régi használt paplanokat átallakít olcsó munkadíjért. Jöjjön győződjék meg szolid árámról. — Azonkívül minden rendelémet egy kellemes meglepetésben fogom részeseletni. 11767

Magyarországi asszisztent keres nagyobb praktisszával és nyelvismeretekkel. — Ivánokvjó M. gyógyszerész, Velika Kikinda. 10797

Közleg a téli Mindenki kötelessége gondoskodni arról, hogy ágy neműje rendezett legyen. Erről ócsón és jól csak Buljovčionó Német Margit paplankészítőnél, Pašević ulica 8. (edényiac) tud gondoskodni. — Készít paplanokat legolcsóbbtól a legdrágábbig. Régi használt paplanokat átallakít olcsó munkadíjért. Jöjjön győződjék meg szolid árámról. — Azonkívül minden rendelémet egy kellemes meglepetésben fogom részeseletni. 11767

Közelet képviseelőket keresünk Jugoszlavia minden részébe slágeriekkre. — Ajánlatok Goldgrube jellegére Jugomossa, Zagreb, Zrinjevac 20 címre kérik. 11907

VÉTEL-ELADÁS Keresetik megvételre boltgár kertészetbe használt le jó állapotban levő melegügyi fűvegberendezés, lehetőleg keritel. Cim a kiadóban. 11901

Eladó olcsón új zongora Karl Hamburger gyártmány. Megtekinteni lehet délelőtt 10—12. Aleksa Sántića ul. br. 3. (A Mária kénál.) 12055

Használt komplet háló, szédős és egyéb butor eladó. Megtekinthető hétköznaponként 2—3 óra között. Tiršera ulica 11. Menhely mögött. 12104

Eladó 10—12 HP szivóga-motor új dugattyúval. Megbízott Vöntusz-ügynökség. Čantavir. 12056

HÁZASSÁG

Nagyobb vállalat igazgatója, előkelő, kellemes megjelenés, 35 éves, keresztény, ismeretség hiányában ezuton keresi szimpatikus, intelligens, 20—26 éves hölgy ismeretségét házasság céljából. Vallás és nemzetiség nem fontos. Részletes leveleket „Sreća” jellegre a kiadóba kérek. Legszigorubb diszkreció. 11804

Férjzeremenőknek, nőslülöknek biztos siker. Cim a kiadóban. 9896

Házasságot urikörökben úgy bel-mint küllállamokból is, létrehozok a legnagyobb diszkrecióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikole Pašića ul. 1591. 10709

FOGLALKOZÁS

Urileány nevelőnöi állást keres. Szives megkereséseket Gyermeknevelő jellegére Schulka hirdető irodába, Novisad kér. 12072

Szakembert-írtiserit — ki öndől és hájat vág 6000 dinárral társul keres egyedülálló nő. Cim a kiadóban. 11982

Éjjeli szünet Noviszadon, Isa Bajić 2. éjjeli kávéházak is alkalmas, 15 év adómentes, eladó. Érdeklődni Gyura Marton, Novisad, Madjarska 41. 12046

ELADÓ

Pánszerkesztés-vendéglő, szép sarokházal, évi 400.000 dinár forgalommal, Sztári Becsejen 96.000 dinárért.

500 holdas elsörendű birtok felelőre, holdankint 6650 dinárért eladó, másik felelős buzavaltutában bérezendő.

120 holdas prima birtok, főlegépületekkel, Dárdán, holdja 9000 dinár.

260 holdas urasági birtok, város alatt, Verőce megyében, elsörendű épületek, gazdag felszerelés, holdja 11.000 dinár.

105 holdas kifogástalan birtok, szép szállással, felszereléssel Vrbanján, holdja 6000 dinár.

Gyógyszertár, gazdag bácskai nagyközségben, szép házzal, Bőmches ügynökség, Bačka Topola. 12077

Ház vasut mellett, vendéglőnek megfelel, szodagvár teljes felszereléssel, falelep házzal együtt, vendéglő berendezéssel, emeletes ház, izzelt berendezéssel eladó. Megbízott 'Venusz' ügynökség, Čantavir. 12057

Lakóház eladó 22.000 dinár vételáron. IV., Čudna ul. 3. Feltételek megtrdhatók Dr. Wilhelm ügyvédi irodájában. 12073

Fotel-garnitúra és két székény olcsón eladó. Brozova ul. 8. 11963

6 kapa szőlő eladó. Bővebbet Tolstojeva ul. 19. 11978

Dinamót, 6 HP ujt vagy használat, de még jó karban levőt veszünk. Ajánlatok Messinger Josif i Sino-vi Velika Kikinda címre küldendők. 11994

Eladó jókarban lévő 1 drb Kesch-féle szákvarró-gép és 1 drb Singer-féle ponyvavarrógép. Cim a kiadóhivatalban. 12037

Eladó sarokház vegyeskereskedéssel. Bačka Topolán a legforgalmasabb utcában lévő, teljesen renovált ház a benne levő állandóan jó forgalmu vegyeskereskedéssel együtt elköltözés miatt jutányos áron eladó 100 darab sertésre alkalmas hizlalóval, görével, istállóval és egyéb mellékkeliségekkel. Fényvilágosítással szolgálnak a Bač-Topolai Takarékpénztár. 12042

Megvételre keresek jó karban levő nversolajmotort héttől tizenkét lóerős nagyságban. Ajánlatokat gyártmány és ár megjelölésével kérek. Ördög István, paprikanagytermelő, Horgoš. 12087

Mészárszék-berendezés, egy-éves, szárszámúval együtt sürgösen eladó. Punyi Lajos, Stara Moravica. 12075

Magyar-német könyvtár, 500 kötet, kifogástalan állapotban, modern írók legjobb művei, en bloc vagy darabonként eladó. Bővebbet a Közgazdasági Bank, levelezési osztályában. 12106

Bankzálogcédulát veszek magas árban Nemzetközi Iroda, Aleksandrova ul. 9. Subotica. 11974

Ház, II., Plebanijska ulica 44. 3 szobás lakással, minden mellékkeliséggel, nagy udvarral eladó és azonnal átvehető. Közlehet bit ugyanott. 12081

Benzinmotor, 12 HP, szivógázra is használható, eladó. Junkerné, Srbobran. 11955

Eredeti japán gomba, ismert ázsiai háziszert érelmeszesedés, kortuzetek, bélrengeség, álmatlanság ellen. Postai szétküldés. Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szemben. 11070

20%-os koronabónok eladását és vételét legelőnyösebben közvetítjük Subotica Kereskedelmi és Iparbank. (Vasuti parkkal szemben.) 11886

Vendéglő Subotican a város központjában, valóságos aranybánya, teljes berendezéssel, más vállalat miatt eladó és azonnal átvehető Grünwald ügynökség. 11966

Eladó Bácskatopolán sarokház, közel a templomhoz 15.000 dinárért. Cim a kiadóban. 11970

Szőlő

mészédes, eltevésre is igen alkalmas, kicsinyben kg-ként 3 ónárért kapható Prukovits József központi irodájában Jelašićeva u. 4. 11971

Autó, hathengeres, négyüléses, pótlás beilleszthető. Okland, teljesen jó, üzembékes állapotban olcsón eladó. Kovács-garázs, Bačka Topola. 11916

Kétszobás, száraz lakás mellékkeliségekkel nov. 1-re kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 11922

Elismerten jóforgalmu üzletemet férjhezmenés és ezáltal Wíenbe költözés miatt, előnyös fizetési feltételek mellett sürgösen eladnám. Rszierka női kalap üzlet Subotica, a korszón. Sikkes modellkalapok 80-100 dinártól kezdve kaphatók. 11929

Korcsmai berendezés, teljes, eladó, továbbá egy 12 csöves Zepbir-kályva. Érdeklődni a 'Mire' kávéházban. 11946

Gesztenye eladás. Nagyszemű, friss. Szűcs Lajos, Sombor, Kralja Petra 61. 11918

160 dinár

10.000 kg dűrvaszemesés dunai homok, 120 dinár fi nomszemesés, ab vagón Bogojevo. Nagymennyiségű Száva-sötterrel is rendelkezem. Johann Merkl, Sonta. 9083

Olesó kútnó kikindai hor nyolt vörös

tetőcserép

kicsinyben és vagontételekben kapható Daničičev (Palicsi) put 29. sz. alatti új tetőcserép telepen. Rendeléseket felvesz **Kemény banküzlet,** Subotica, Manojlovićeva ul. 3. 8365

Modern ebédlőbutor, szép kivitelben eladó. Érdeklődni Krausz szállító Karadžićeva u. 10. 11862

Paprikát, édes fűlédes, rózsas és gulyást garantált vegytiszta, friss őrlelt prima minőségben, 5 kg-tól minden minőségben, utánvét mellett, kivétel olcsó áron szállít: Tolnai paprikamolom, Horgoš. 11880

20%-os koronabónokat veszünk minden mennyiségben kedvező feltételek mellett. Ajánlatok 'Bz 307' jeligére Jugomosse, Zagreb, Zrinjevac 20 címre küldendők. 12006

APRÓ HIRDETÉSEK

Ajándék óra

Ismételten figyelmeztetjük a t. fogyasztó közönséget, hogy minden

IDOL CIPÓKRÉM

dobozban van egy betű. Ha a betűkből az

JDOLKREM
szót összeállítja, vagy 120 darab vegyes betűt beküld, kapezért jutalmul egy szép órát

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d. d. Novisad

**Naptárárusítók
figyelmébe!**

Már most rendelje meg az **1930-as** naptárszükségletét, mert csak így biztosíthatja, hogy idejében meg is kapja a kalendáriumokat.

Az 1930-ik évi **"MINERVA" NAPTÁRAK**

szétküldése október elején megkezdődik. A szétküldés a rendelés beérkezésének sorrendjében történik. A

Minerva Naptárakat

a közönség megismerte, megszerette s keresi, ugy hogy azok árusítása nyugodt és biztos keresetet jelent.

Az 1930-as esztendőre a következő naptárak jelennek meg kiadásunkban:

1. Képes Családi Naptár
  2. Petőfi Naptár
  3. Gazdák Naptára
  4. Jézus Szent Szive Naptár
  5. Szőlősgazdák Nagy Naptára
  6. Vidám Naptár
  7. Kis Naptár
- Minden naptár más-más szövegű s más-más regény van mindegyikhez mellékelve.

Aki naptárakat akar árusítani, kérjen tőlünk ajánlatot.

Minerva-nyomda
Subotica

Eladó elsörendű étterem és sörcsarnok Beograd központjában, a Teraziján. Havvi forgalom 400.000 dinár. Részletes felvilágosítással szolgál Božić, Beograd, Kumanovska 1. 11801

20%-os koronabónokat veszünk. Pučka Stediona i založni zavod d. d. Osijek, Desatićina ulica 27. 11802

Röfös-rövidáru berendezés azonnal eladó. Ugyanott rövidáru igen olcsón kapható. Cim a kiadóban. 11856

Solyempincsi, fajtiszta, egy pár 2 hónapos darabonként 200 dinárért eladó. Meštrovićeva ulica 27. (Muesi telep). 11908

Kárpitos

munkák, szelönok olcsón kaphatók **Konrd kárpitósnál,** Subotica, Zmaj Jovin trg 5. 11798

Női teli-, öszikabátok, ruhák, pongyolák, gyermekköpenyek legelőnyösebb alkalmi árban. Speciális konfekció áruház, Osijek 1. Strossmajerova 4. 11799

Használt boros hordók

minden mennyiségben azonnal tölhető 50 literrel 7000 literig kaphatók Krix Lazanj, Subotica, Mažuranićeva ul. 19. 7112

Nemes, fajtiszta gyümölesfákat, díszeseréket, bokor és futórozákat őszi szállításra ajánl a Vajdaság legrégibb kertésze. Kérje őszi árjegyzékünket. Bednarz-féle kertészet, Stara Kanjiža. 9980

Zászlók

tiszta gyapju tengerész-zászlószövetből, **garantált** fény-, eső- és viharmentes. Nagyban és kicsinyben. -- **Winkler József,** Subotica, Madjarska ul. 9. Kérjen ajánlatot. 10079

Jó állapotban levő használt **Fordson-tractorek, Oliver-ekék, Ford-autók, Ford és Fordson-alkatrészek** - azonnali szállításra a legelőnyösebb áron kaphatók. - Földvári Bela cégnél Sztári-Becsej és Senta. 5635

Bort kicsinyben (legkevesebb tíz liter) házhoz szállít literenkint 8.50 dinárért Vojnić-Zeljé Péter szőlőbirtokos. Megrendelhető minden hétfőn és pénteken 4. e. 8-10 között a Jugoszláv Bankban, más napokon ugyanott Pfeifer Ottó urnál. Vendéglősöknek előnyárak. 11096

Kátránypapír, börtetőfűző, parafás falszigetelőanyag és **vasgerenda** bármilyen méret raktárról kapható. -- Barzel vaskereskedés, Subotica. 10444

Ajtók, ablakok azonnali szállításra részletre is kaphatók Mihály István asztalosnál. Subotica, Zlatarićeva ul. 22. Tüzoltó lakत्याna közleében. 11173

Házhelyek, Az épülődő vámhivatal és teherpályaudvar közvetlen közleében Hrvaska u. 26. sz. alatt 12 parcella házhely és egy lakóház jutányosan eladó. Érdeklődni Monastirska ul. 4. szám. 11513

Mülábak

műkarok, gyógyfüzők, tám-gépek és betegtoló-kocsik. Schönbrunnal, Subotica. Paće Kujandrićeva 20. 11513

Férfiak örök ifjusága!

10 dinár ellenében diszkrétén kapja szakorvosi leírását egy szenzációs tálmánynak. Azonnali eredményért garancia. **A. Mayerhof** ortoped szaküzlet, Vn. **Becejen**

Eladó vadonutaj állapotban **Moderu** magyar könyvtár aranyozott diszkötésben, teljes sorozat, Singer és Wolfiner kiadás. A sorozat a következő köteteket tartalmazza: 1. Heltai Jenő: Színes kövek 187 old. 2. Bárony István: A Boszorkány 158 old. 3. Móricz Pál: Pusztuló világ 190 old. 4. Malonyai Dezső: Polgártársak 205 old. 5. Pekár Gyula: Venus könnyei 205 old. 6. Bródy Sándor: Rembrandt-fejek 226 old. 7. Farkas Pál: Doktor Hartmann 171 old. 8. Lovik Károly: Egy barátságos ház története 220 old. 9. Tömörkény István: Bazzaroszák 189 old. 10. Balla Ignác: Kámeák 203 old. 11. Czöbel Minka: Pók-lálók 173 old. 12. Lörczy György: Utitársaim 203 old. 13. Szomaházy István: Páratlan szerdák 223 old. 14. Bárony István: Jugovány 188 old. 15. Kálnoki Izidor: Apró komédiák 204 old. 16. Krudy Gyula: A podolini szakácsné 197 old. 17. Heltai Jenő: Az én második feleségem 189 old. 18. Herczeg Ferenc: A Gyurkovics lányok 167 old. 19. Mikszáth Kálmán: Páva a varjúval 159 old. Az eladó birtok 96 old. 20. Kálnoki Izidor: Veronkák szerencsége 206 old. 21. Scossa Dezső: Negyedszázad 249 old. 22. Buday Barna: Derült égből 189 old. 23. Berczik Árpád: Hogy született a szerelem 205 old. 24. Malonyai Dezső: Az öreg méltósága 221 oldal. -- A könyvek nemcsak belső értéknél fogva, hanem kiállításuknál fogva is díszel minden könyvtárnak. A 24 kötet ára 800 dinár. A könyvek megtekinthetők a Bácsme gyevi Napió kiadóhivatalában.

Sarokház eladó, mely áll 2-2 szobás és két egy szobás lakásból a belterületen. Érdeklődni lehet Lagner fodrásznál, Pasičeva ul. 6.

Két 3-3 szobából álló, iródban különösen alkalmas helyiség Jelašićeva ul. 6. és Aleksandrova ul. 1. sz. alatt kiadó. Érdeklődni lehet dr. Sztréltzky Dénes ügyvédnél. 11680

Eladók Bánátban 90, 100, 300, 400 holdas prima birtokok 5-15 évi pénz vagy buzában való lefizetésre. -- Fényvilágosítással szolgálnak Bor-dor Lajos közvetítő, Veliki Beeskerek. 11735

Eladó teli alma, fáról szedett válogatott, arany teli parmen, sárga belleflor, moos, Janathán, sikulai, teli Bismark szeresikai, stb. Sefcsics Lajos, Save Tekelije 8. 11273

Modern családi ház, adómentes, tíz év alatt ingyen kifizetődik, eladó. Azonnal beöltöztethető Földes ruhaüzlet. 11588

Ház sürgösen eladó. III. kör. Banatska u. 21.

KIRAKATÚVEGEK **VITURNÁL, NOVISAD,** **FUTOSKI PUT 137. 9987**

Fűszerüzlet, jóforgalmu, Senta forgalmos részén, berendezéssel együtt eladó Cim Molnár könyvkereskedés, Senta. 12006

LIFKA-MOZI

Csütől 10 óráig vasárnapig
2 hivóteles újdonság!
Harry L. edtké, Verebes Ernő
Hans Ju. ke-mann
Fekete dominó
Egy csábító karneváli éjszaka mámoros története
Luciano Albertini, Vivian Gibson
Tempo.. Tempo...
Rózsaszínű gyémánt eltűnésének titokzatos története
Elnökösületben a szezon kimagasló eseménye
Estentagadó lány. Modern és bibliai történet

APRÓHIRDETESEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbottó és sima
kötészetű számú. Legkisebb apróhirdetés ára 30 dinár.
Csak felhívókat jelölt leveleket továbbítunk.
Kérdésekre készen válaszolgatunk.

KOHAJDA Első Subotici Altalános
Önkaság- és Régiség-
kereskedése és Ingatlan Közvetlési Vállalata,
I., Vilzonova ul. 28.

Füldék, házak eladó
Mindentelje ingóság raktáron

VÁROSI MOZI

Vasárnap utóljára a nagy kettős műsor
Az én kedvencem
Főszereplő: MARY PICKFORD
Az Istenek táncosnője
Főszereplők: GILDA GRAY és M. HAJLO VAVIC
Hétfő-szerda Valódi orosz film
Az én fiam a más gyermeke
Főszereplő: ANA STEN, a „Sárga könyveske” főszereplője

Baranyai
földbirtokok
jól termő, sík területen,
10, 50, 100, 113, 150, 200,
230, 300, 470, 600 és
1000 katasztrális hold
területtel, megfelelő major-
egőkkel, eladók, továbbá
baranyai elsőrendű bér-
vezetésű 200, 1100,
1400, 1650 katasztrális
hold sík területtel, élő-
holt megváltással, 10-12
éves birtoktartásra, kedvező
feltételekkel átadók. Értesítést ad 8 dinár vá-
laszbélyeg ellenében
Szigriszt Lajos O. F. B.
engedélyes irodája, Pécs,
Király-uca 1. 11910

Üzlethelyiség, mely fűszer-
üzletnek, büfének, vendég-
lőnek vagy nagyobb lakás-
nak megfelel, azonnalra ki-
adó. Érdeklődhet Novisad,
Madjarska 41, az üzletben.
12047

Butorozott szoba konyhával
és kamrával azonnal kiadó.
Palić. Amerikanska ul. 3.
Ugyanott eladó egy ág rug-
gós matrac, seylon tejje-
sen új, konyha kredenc stb.
12067

3 szoba, konyha, éléskamra
és egyéb mellékhelyiségek-
ből álló lakás november
1-re kiadó. Paje Kujundžića
60. 11931

Fakereskedés, forgalmas he-
lyen, kiadó. Preradovićeva
11. 12038

Három szobás udvari lakás
kiadó Paje Kujundžićeva
ulica 34. 12110

Két szoba, előszobával no-
vember elsejére kiadó. An-
tunovića 11. 12107

Különbejárta butorozott
szobát, lehetőleg garázzsal
azonnalra keresek, esetleg
oly házban is megfelel, hol
megfelelő fűszer vagy mel-
lékhelyiség van autó elhe-
lyezésére. Címeket a ki-
adókba kérek. 12109

Üres telek, fakereskedésnek
alkalmas, bérbeadó! Ugyan-
ott zongora és szalonbutor
eladó. Prestolonaslednika
Petra 8. 10983

Parasztházat, magánosat,
istállalól haszonbérbe ke-
resek. Cím a kiadóban.
11848

Különbejárta butorozott
szoba kiadó. Zsidó kórház-
szemben 24. szám.
12045

Lakást keres magános uri-
nő oly paláci villában, ahol
más is lakik. Cím a kiadó-
ban. 12013

Biztos megélhetést nyújtó
borbélyüzlet centrumban
november 1-re kiadó. Zmaj
Jovina ulica 25. 12039

Elegáns különbejárta bu-
torozott szoba fűdősoba
használat, egy vagy két
személy részére november
1-re kiadó. Cím a kiadó-
ban. 12000

Üzlethelyiségek kiadók. Al-
kalmak pék, kovács és ci-
pész-műhelyeknek. Vetro Zol-
tán fűszeres, Prestolona-
slednika Petra 53. 12004

1 vagy 2 uriomber teljes el-
látást kaphat. Sudarevićeva
ul. 63. 12016

Diákok ingyen vehetik
igénybe laboratóriumukat
és mérnököink szaktanácsát
Central Rádió. 12020

Ingyen tölti vevői akkumu-
látort a Central Rádió
Kaszinó épület. 12021

Csinosan butorozott szoba
két ur részére, esetleg teljes
ellátással azonnalra kiadó.
VI. Frankopanska ul. 29.
11951

Tisztelettel értesítjük
a nagyérdemű vevőközönséget, hogy a bel-
földön elismert

kulcai gyártmányu

szövetek egyedelarusítását Subotica terüle-
tére átvettük, amelyek nálunk nagy válasz-
tékban olcsó árak mellett szerezhetők be.

Veco M. Vidaković i Sinovi
Subotica, Jelačićeva ulica 10

Modern, komfortos
földszintes ház
a város belterületén eladó

Különösen alkalmas vidékről be-
költöző orvos-üggyvéd-fogorvos részére.
Felvilágosítás nyerhető dr. Wilhelm
üggyvéd irodájában. — Telefon 92

Ingyenes
kiképzést

nyújtunk speciális szakmában hölgyeknek és
uraknak. Nem mellékfoglalkozás és csak azok
jelentkezzenek, akik állás nélkül vannak,
mert az illetéket kiképzés után amennyiben
megfelelnek, alkalmazni van módunkban
Fényképpel ellátott írásbeli ajánlatokat »Kul-
tura« jelígre a lap kiadóhivatalához kérünk.
11932

Vesérképeiselet
Horvátország, Szerémség és a Vojvodina területére
Braća Čeliković, Novisad

Anderl-Rogge elismerten elsőrendű
Leánynevelőintézet
CRAZ — Leningradska 19 Telefon 29-93
Szűnidei otthon is. — Felvilágosítás, prospektusok

2 modern kétszobás üres
lakás, verandával és mel-
lékhelyiségekkel azonnalra
kiadó. Gyonović, Plukoviće-
va ulica 34, a Párhuzamos
utnál a Mária-kép melletti
jobboldali első ucca.
11899

Ujjonan épült modern la-
kások a Majnai-uton a fate-
leppel szemben kiadók.
Ugyanott Gebics fűszeres-
nél lehet érdeklődni 11885

Keresek 3 szobás és mel-
lékhelyiségekkel bíró mo-
dern házat a város belterü-
letén. Ajánlatokat a kiadó-
ba kérek. 11949

Bérbeadó 8 lánca elsőrendű
szántóföld, a Bajai-ut első
dülőjében, szép lakóházzal
és több épülettel, bekerített
udvarral. Beköltözhető és
bevehető azonnal. Böveb-
bet a tulajdonosnál VI. Bir-
ska ul. 16. 11972

Gyümölcsfákról és bokor-
rósokról név- és árjegy-
zőket díjtalanul küld Gallé
Viktor városi kertész, Sen-
ta. 11845

»Neo-Derma« kivonat biz-
tos szer viszketésgéggel já-
ró bőrgyulladások és bőr-
bajok ellen 10 dinár elő-
zetes beküldése mellett
prospektust küld Nada la-
boratórium, Subotica.

Kétszobás modern lakás
fűdősobával irodának is
alkalmas, kiadó. Sugać Ma-
nónál fűszerüzlet. 11891

Fűszerüzlet, 2 szobával,
konyhával, raktárral, kü-
lön udvarral Martonson
(Szállás-Szállástorna) ha-
szonbérbe azonnalra ki-
adó. Érdeklődni Tunya-
vajtai Andrásnál a fenti
címen. 11853

Oszijek mellett Rétfalun jó
forgalmu fűszer üzlet keres-
mával, sarok épülettel el-
adó vagy bérbeadó. Beck
fakereskedő, Szubotica —
Lifka-biosztop. 11912

»Palma« cipők kiválósa-
gát minden vevőm dicséri.
»Palma« cipőruház Hus-
piac, volt Mácskovics-ház.
Gyermek iskolai cipők nagy
választékban. 10706

Pertics
művészfényképezés Csirke-
piac, Gimnázium mellett.
Újdonság: mesterséges nap-
sugarak, ragyogó frizurák!
10840

Labor üzletházban több
irodahelyiség, esetleg garson
lakások kiadók. Bövebbit
Preradovića ul. 18. 11129

Rossz a rádiója?

Nincs megelégedve teljesít-
ményével? Elavult rendszert?
Forduljon bizalommal
Pálfi Jenő, rádió-technikai
laboratóriumához Subotica
K, Vesnićeva ulica 5. (Le-
lencház mögötti sarokház)
11174

Szőlőüzem
Borprés

és mindennemű mező-
gazdasági cikkek
tetemesen le-
szállított árakon
kaphatók.

Barzel D. D.
géposztálya
Szubotica
Kunetz-ház
Rudics-kitérő

Becskerekli Hotel Srpska
Krunában 50 dináros napi
panzió! 10730

Két szoba és előszobából
álló lakás a gyümölcs-
piacra november elsejéig
magánosoknak, gyermek-
telen házaspárnak vagy
iroda számára kiadó. Cím
a kiadóhivatalban. 11404

Lakás és iroda
Subotica legforgalmasabb
helyén — a főposta melletti
sarokházban — f. évi
november hó első napjától
kiadó: 1. Egy erkélyes sa-
roklakás, amely áll öt uc-
cai szobából, egy előszobá-
ból, egy cselédszobából a
szükséges mellékhelyisé-
gekkel. — 2. Egy udvari
földszintes irodahelyiség,
mely áll két udvari szoba,
egy előszoba és irattárból.
Főleg ügyvédi irodául
szolgál. Cím a kiadóban.
11470

A főuccán egy ujjonnan
épült emeletes épületben lé-
vő két uccai szoba s víze-
zetéssel felszerelt mosdó-
szoba, nagy uccai erkéllyel
butorozva vagy butor nél-
kül azonnalra kiadó. Fel-
világosítást nyújt »Dunav«
biztosító Vilsonova ul. 11.
7821

Különbejárta csinosan bu-
torozott uccai szoba 1 vagy
2 személy részére október
15-re kiadó. Karadžićeva ul.
20. (Bárany szálló köz.) —
Ugyanott szuterén műhely-
nek, raktárnak vagy borpin-
cének kiadó. 11806

Nagy szálló

mintegy 160 szobával,
egyetemi városban, nagy
kavázzsal, éttermekkel,
hangverseny- és táncter-
mekkel, kedvező feltételek
mellett eladó vagy bérbe-
adó. Szálló forgalmas vi-
déki gócponton, 28 szo-
bával, étteremmel, kavé-
házzal, klubhelyiségek-
kel, bérbeadó. Értesítést
ad 8 dinár válaszbélyeg
ellenében Szigriszt Lajos
O. F. B. engedélyes iro-
dája, Pécs, Király uca 1.
11909

Eladó ház és villatelek
Dančević puton. Tálassy-
kert. 12102

Télikabát, teljesen új, kü-
lönöz, alig használt férfi-
ruhák, fehérneműk eladók.
Senoe ulica 21. Ugyanott
perfekt szakácsné felvé-
tetik. 12068

Vegyeskereskedés, jóforgal-
mu, házzal együtt eladó és
azonnal átvehető Szentán.
Darnai István kereskedő.
12113

Házeladás, Szentán Arsenia
Gernojevića u. 26. számú
házzal 3 szobával és nagy
portával eladó. Darnai
Imre. 12112

Egy varrógép olcsón azona-
lra eladó. VI., Vukovića
ulica 17. 12116

Sarokház, Szubotica főterén,
70 méteres uccai fronttal,
üzlettel, lakásokkal,
azonnal elfoglalható, eladó.
Bövebbit dr. Blum fogorvos-
nál, Szubotica. Ugyanott
többrendbeli butor és
konyhaeszköz eladó.
12101

KÜLÖNFÉLE

Különbejárta elegánsan
butorozott utcai szoba no-
vember 1-re kiadó. Cím a
kiadóban. 11930

Butorozott szoba, 2 ággyal
telefonhasználat, kiadó.
V., Kralja Tomislava trg 1.
8210

Üzlethelyiség november el-
sejére kiadó Jelačićeva uli-
ca 5. házban (Kiskápolna).
Érdeklődni Hercl drogéria-
ban. 3101

Miért vagyunk jugoszlávok?

A Bácsmezei Napló részére írta: dr. Dosen Mirko becskerekai szerb történész és publicista

A szarajevói merénnyel, amely a jugoszláv gondolat és az osztrák imperialista eszme véres konfliktusa volt, a mi háborúelötti forradalmi ifjúságunk nyílt összeütközésbe jutott az osztrák-magyar monarchiával. Mivel ezt a merénnyel a monarchia ürügynek használta a fel a háború megkezdésére, így az összes európai népek közül a mi kicsiny, de hős nemzetünk kezdte meg a világháborút, amely lerombolta a háborúelötti Európa reakciós politikai rendszerét. Amikor ma a nyugati politikai világban azt hangoztatják, hogy a grandiózus háború megszüntette a szabad szláv államokat, a legitímista monarchikus elveken álló államok ledöntésével és az új, haladó Európa megteremtésével, akkor mi büszkén válaszoljuk, hogy a mi szép hazánk volt ennek a bölcsője (ha nem is mi provokáltuk ki) és hogy a mi népünk véradózatosa az emberiség ó nagy földregészében viszonylag a legnagyobb és legszörnyűbb volt. A mi népünk tehát a saját erejéből teremtette meg nemzeti államát, amit egész Európa elismert. *Ez az erő nem szerb, sem horvát, sem szlovén erő, hanem nemzeti egységünk ereje, amit mi már régen a jugoszláv névvel nevezünk.*

Nemzeti egységünk gondolata lehetett csak kis számú intelligenciánk eszméje, lehetett az arisztokrácia gondolata (egyesek szerint a szellemi arisztokrácia fejében születte meg), lehet, hogy ez az eszme népünk között számbelileg kevésbé van elterjedve, mint más faji gondolat, de anélkül nem lehetett volna sokféle néptörzsinkeket egy állami tető alá összegyűjteni.

Wilson utolsó diplomáciai jegyzékében, amelyet az osztrák-magyar monarchiához intézett, előlött előbbi autonómisztikus kívánságától és minden dél-szláv részére teljes szabadságot követelt. Politikai nézetváltozását ez a két momentum eredményezte: a nemzeti egység gondolatának az utolsó pillanatban történt erőteljes megnyilatkozása és a szaloniki-él front áttörése. A nagy eszme mellé nagy népünknek csak kis része állt, de az mégis megteremtő nagyszerű gyümölcset. De hát ez nem eszme. A nagy eszme, a szebb és jobb jövő eszméi mögött kezdetben soha sem álltak nagy tömegek, de mikor volt az emberiség történetében a szám bizonyítéka egy eszme helyességének? A jugoszláv eszme is egy ilyen nagy gondolat, azért hát nem is eszme, ha ma azt az egész ország megádnák vallja. Ezért a mostani kornak minden nemzeti ünnepek között legnagyobb ünnepe nemzeti egyesülésünk és felszabadulásunk napja. Ezen a napon egy nagy nép-tömeg leázta súlyos bilincset a multnak és minden összegyűjtött erejének potenciáljával lépett Európa tribünjére, mint a többi népek kulturális és politikai versenyének egy új és hatalmas faktora.

Ambár a mi népünk két történelmi szférára volt osztva és biceatruksan fejlődött, az egyesülési törekvés sohasem hiányoztak. Sőt a szerbek és horvátok e romantikus nacionalizmusa benne volt széles nacionalista koncepciók logikájában és ezért fogadták el az egész horvátság és szerbség. Összerbség, összhorvátság, illirizmus és jugoszlávság, ezek csak különféle nevei voltak ugyanannak a törekvésnek.

És amikor a horvátoknak, akik a multban területi államjogi harcokat vívtak, nem sikerült meghuzni a határvonalat horvátság és szerbség között és amikor a szerbek, akik a multban nacionalis szervező közelmeket folytattak, nem bírták nyugati határunk pontosan megállapítani, akkor kialakult egy olyan belső szituáció, amely megakadályozta két külön nemzet alakulását és aminek egyetlen mentseje a jugoszlavizmus. Egészen az újabb időkig a népcsoportok nagyon élénken hatottak egymásra, de mégis egymástól külön fejlődtek. A népvándorlás idejében kezdődött azoknak a törzseknek a keveredése, amelyek a huszadik században egy egységes jugoszláv népeknek érzik magukat.

Súlyos geopolitikai helyzetünk a világnak ezen a meggyőzően eddig katasztrófális nacionalis eredményekkel járt. Egyszer a kelet védőbástyája voltunk a nyugat ellen, máskor a nyugat szolgálatában álltunk kelet ellen és a mai napig nem tudtuk betölteni hivatásunkat: megalakítani az állandó és teljes szintézist nyugat és kelet között. És, ha már multunkban olyan belső szituáció alakult ki, amely megakadályozta, hogy a szerbség és a horvátság a 19-ik században teljesen korszakadjon, akkor hangsúlyoznunk kell azt a nagyszerű szerepet is, amelyet nemzetünk alakulásában a préklói szerbségnek kell eljátszani. A préklói szerbeknek nem kell elfelejteni azt a tény, hogy éppen ők kapcsolják össze ezt a két világot (a nyugati és a keleti) és, hogy ők az a szilárd és törhetetlen kapocs, amely tartósan kapcsolja össze nemzetünk részeit. Nekik inkább a jövőbe kell tekinteni, mint a multba, éppen ők kell, hogy a legnagyobb jugoszlávok legyenek, mert erre elsősorban vannak hivatva.

Ebben a történelmi hivatásban a préklói szerbeknek tel kell hozni: sokféle faji érzékenységgükkel, de azt tudniok kell, hogy a horvátok nélkül nem lehet alkotni. Mi örtékelljük egyik-másik nacionalis tradíciót is. De amikor manapság a mi ekszkluzív nacionalisták tradícióira hivatkoznak, mi is hivatkozhatunk az egyesülésre törekvés tradícióira. Jasa Tomics és Ante Sztarcevic tipikusabb és fajtisztább szerbek és horvátok voltak, mint Sztarkics és Strossmayer, de ezek providenciálisabbak és nagyobbak és ezért is mondják,

hogy Jugoszlávia a legnagyobb és legprovidenciálisabb elméink alkotása. Ünnepeink joga és jelentősége nem is rabságban

töltött széthuzó multunkban van, hanem abban a nagy kulturhivatásban, amely ránk, mint jugoszlávokra vár a jövőben és ezért is vagyunk jugoszlávok.

Harun al Rasid

Írta: BAEDEKER

Az eddigi közlemények tartalma:

A király utazik az országban és ismeretlenül gyűlöve a nép közé, közvetlenül akar érintkezni vele. Udvari orvosának a segítségével hiszen palotájából, autótaxin a vasúthoz hajtat, ott másodosztályú jegyet vált s a kupéban agent provocateur-nek nézik. Kiseb városban leszáll a vonatból, s ott mint egy miniszter privátszobájára mutatkozik be. Az urak, akik közé kerül, gyanút fognak, telefonon kérdést intéznek a székfűrészből, ahonnan azt felelik, hogy a miniszter egyáltalán nem volt magántúrárt. Erre az idegen még gyanúsabbá válik s a rendőrkapitány detektívet küld ki hozzá, aki igazolásra szólítja föl. Előtte öfetsége nem akar nyilatkozni, de keresztyűviszi, hogy maga a rendőrkapitány hallgatja ki. Ennek eldrujja kiletét, s rendjelet ígér neki, ha a titkot nem árulja el s megkönnyíti a városból való távozását. Újból vasútra ül s ezúttal egy kereskedelmi utazónak a társaságában teszi meg az utat a legközelebbi nagyobb városig, ahol vigéchetelben telepszik le. Ott a vidám népséggel megvacsorozik, jól mutat a vicces társalgásukon s másnap reggel egy könyvkereskedő boltjában a városra vonatkozó újatutót és egyéb könyveket vásárol, s közben beszélgetést folytat a szakértelmes könyvrudással könyvekről és irodalomról. Ebben a boltban még egy érdekes férfival ismerkedik meg, s e két urlemberek a társaságában ebédel a »Medve-restraurant-ban, ahol tovább ismeretségeket köt, akiket aztán elbeszélget a liberalizmusról, a szabadkőművességről, az antiszemitizmusról s a velük határos kérdésekről. Lassankint mindtöbben veszik észre, hogy mennyire hasonlít a királyhoz s illetve sajátmagához, de egyelőre senki se gyanítja kiletét. Egyik új barátjával nőrtársaságba indul, Oregonn asszonyhoz, aki a városban irányadó szerepet játszik, s ott az utazó kalifa beszélgetést folytat a szellemességről és vicceről, eszméket cserél a kártyázásról és a nőlehrségről és emléksorokat jegyez be a házi-asszony emlékkönyvébe. Aztán új barátjával a polgári párt gyűlést látogatja meg, ahol reakciós beszédekert hall, amelyeket szociális izű közbeszólásokkal zavar meg. Ezeket az íllés élnöke és a rendőrség végre megsokálja és a kalifa csak a királyhoz való nagy hasonlóságának köszönheti, hogy a rendőrbiztos a tereméből ki nem dobatta. ...Másnap kellemetlen meglepetésre ébred. Mindkét város lapjában, amelyben hazulról távozása óta megfordult, szövéttették kétértelmű szereplését. Az egyik nyílt levélben hívja föl a belügyminiszter figyelmét arra a főkapitányra, aki a gyanús idegent kellő igazolás nélkül elutazni engedte, a másik pedig felszólítja a rendőrséget, hogy teljesítse vele szemben a kötelességét. Fellyeztet még jobban bonyolítja, hogy a székesfőváros lapjai meg egyidejűleg a király betegségről hoznak allarmirozó főzleményeket. Elkhatározza, hogy a további bonyodalnak elkerülése végett hazatartzik s új barátjának, Haroldnak a lakásáról megtelefonozza ezt az orvosának, aki azt feleli neki: »A vasútnál fogom várni. Felséges Ur!» A barátja meghallja e választ, ami csak megerősíti azt a gyanúját, hogy a király az, aki egyik városban mint egyik miniszter priváttúrára s a másikban mint magánzó szerepel.

*

Mikor Gunnar, a magánzó, telefonon beszélt az udvari orvossal, Harold diszkkrét távolságban állott, s eszébe se jutott hallgatódzni, mégis nemcsak a király szavát hallotta meg, de a választ is, amely a székesfővárosból jött:

— Várni fogom a vasútnál, Felséges Ur!
Üzenetváltás után Harold ezzel a kérdéssel fordult a vendégéhez:

— Hogyan? A doktor önt felségesurazza?
— Meghallotta? — ütődött meg a kalifa. — Einye, de jó füle van!

— Az intelligens embernek mindig jó füle van, — felelte Harold. — Mentül elevenebb szellem valaki, annál élesebben hall, s mentül lassabb észjárásu, annál nehezebben.

— Tehát az ön teóriája szerint a sükettség: szellemi betegség?

— Szó sincs róla. A legnagyobb lángész olyan süket lehet mint egy Krupp-ágyú s nem egy félkönyvelmúnek olyan a hallása mint egy vadászakutyáé. Én azokra gondolok, akik az emberi szellem e két szélsősége között állanak: a normálemberre, akiket a Gondviselés nem vert meg lángelmével se bárgyúsággal. Ezeknek a hallótehetsége, szinte mindig, a szellemük éberségétől függ. Épp ugy a látóképeségük is. Két (orvosilag) egyforma jó szemű és füle ember közül az fog többet — néha százszor annyit látni és hallani, aki kettőjük közt a kiválóbb szellem. A jelsz író, a tehetséges piktor s minden ügyes megfigyelőt azért dicsernek így: »jó a szemem, mert nemcsak másképpen, de többet is lát mint a többi emberiség. Épp így a füle is jobb (azaz könnyebben és többethal-

ló) az éber gondolkodásának mint az álmostáskának. — pedig a fülörvos a két különböző egyén hallószerevölt egészen egyformáknak találna... Persze ön most azt hiszi, hogy dicsekedtem egy erényemmel, amit nagyon sajnálnék, mert ez távolról se volt a szándékom. Amit mondtam, azt tessék csak argumentumnak tekinteni annak a bizonyosságául, hogy nem vagyok rossz megfigyelő.

— Vettens észre — mondta Gunnar. — És most hadd feleljek a megadalkozó kérdésre... Tréfás megállapodás néhány barátom közt, s közüjük tartozik a király doktora is, hogy társalgásokben Felségnek szölitának, mivelhogy annyira hasonlítok ahhoz, akit ez a címzés joggal megillet.

— S ezt ön talán már meg is szokta?
— Hogyne! — felelte sóhajtvá Gunnar, a magánzó. — Az ember idővel mindent megszokik...

— Így hát szabad ezentúl nekem is így hívni... Felségedet? — kérdezte a szabadgondolkodó, s a hangjából nemcsak tréfás gúnny, de valami különös tisztelt is csengett ki.

— Mért ne? Ha kedve tartja, — hagyta rá amaz. — Erre a kis időre... Amíg elutazok...

— Ugy hát, ha megengedi Felséged, elkísérem a hoteljébe, a stórich-ek főhadiszállására, ott rendezzuk a számláját, s kikísérem a pályaházhoz, ahová később Bioli is kijön, hogy ő is bucsut vehessen királyi vevőjéül.

— Szívesen veszem.

A kalifa még egy pillantást vetett a szép lakásra, amelyet épp oly rokonszenvesnek talált, mint a gazdáját, bár ebbe a bucsutkintetbe némi irigység is vegyült, amikor elgondolta, hogy a szép könyvtár boldog tulajdonosa ideje nagyrésztét az ott uralkodó nagy szellemek között töltheti, míg ő, akinek a könyvesháza még ennél is hatalmasabb, csak lopott negyedórákban időzhet annak halhatatlan lakói közt...

...Néhány perc múlva már a Hattyuban voltak, ahol Harun al Rasid nyomban pakolni kezdett, azzal az ügytelenséggel persze, amellyel gyakorlatlan kezek szoktak bábrálni az utazótáskában, de mégis hamarosan készen lett, mert Harold is segíteti néki. Aztán a számláját kérte.

A szobapincér nemsokára hozta, s amikor átnyújtotta, nem minden dadogás nélkül mentegedőzött:

— Bocsánatot kérek. A gazdám ígéretet tett Uraságodnak, hogy a kereskedelmi utazónak engedélyezett rabattot Uraságodnak a számlájánál is levonásba fogja hozni. Ámde —

— Ámde szélműhosoknak nem adnak rabattot, — cnyelgett a király.

— Oh, Isten mentsen, — szabadkozott a pincér. — Uraságod itt épp olyan szívesen látott vendég mint bárki a rendes kuncsaftjaink közül, s megkapta volna a nekik kijáró engedményt, ha a házban is ötkezett volna. De hát se tegnap se ma nem tetszett résztvenni a főétkezésnél, az ebéden, s az elmaradását még csak nem is jelentette, amint az nálunk szokás. Így hát igen sajnáljuk, de hát nem tehetünk róla —

— Rajtam a sor bocsánatot kérni, — mondta Gunnar, a magánzó. — Én ezt a szokást, sajnos, nem ismertem.

A pincér oly mozdulatot tett, amely azt is jelenthette, hogy megbocsájt, de azt is, hogy ezt a borralvaló nagyságától kénytelen függővé tenni.

Harold pedig mosolyogva jegyezte meg:
— Gunnar ur keresztyéni megadással fog a vendégfős ur intézkedésébe belenyugodni.

S Gunnar csakugyan belenyugodott a sorsnak e rendelkezésébe. Fizetett, borralvalót folyósított és autótaxit rendelt.

Elutazásánál a bucsu nem volt valami nagyon ünnepeles, s az ilyenkor szokásos fölvonulás majdnem egészen elmaradt. A gazda, az igazgató, a főpincér meg az írodista teljesen távol tartották magukat, s csak a tiszteltdjakkal szemben nem elég gerinces szobalány és házi szolgáló jelentkeztek. Ugy látszik, kéztudomásu lett, hogy a szálloda jöhírét valami kétes egzisztenciának a kétértelmű szereplése vesztélyeztette, — oly ember, aki nem érdemli meg a szokásos sorfalat s a szokvány-ováció, amelynek öszinte hangjai mellett a »rendes« vendégek szoktak a hotel-től a boldog viszontlátás reményében bucsut venni.

Épp, amikor kocsiá akart szállni az utra készülő vendég, egy rendőrbiztos meg egy rendőrlégény topant eléje, s az előbbi megszólította:

— Gunnar ur?

— Az vagyok, — felelte a kalifa.
Harold pedig egy percre félre vont a biztost, valamit sugott neki, mire az szalutált s alárendeltjével együtt eltávozott.

— Mit tárgyalt vele? — kérdezte Harun al Rasid.
— Megmutattam néki egy aranyérmén az uralkodó arcképet s figyelmeztettem a hasonlatosságra, amely az ön feje meg a királyé közt van. S hozzáfet-

tem: ha ez se elég, akkor fogadják el a garanciát, amellyel a vendégemert jót állók.

— Köszönöm, — felelte Gunnar.

— Oh, nincs mit, — tiltakozott jelentősen Harold.

— Én egészen biztos vagyok abban, hogy ön épp oly kevésbé széllámas, akár — én.

— Ezt meg éppen nagyon köszönöm, — ismételte a háliját Gunnar. — Ha az ember utazik s távol van hazulról, jól esik neki, ha akad olyan derék férfi, aki bizik benne és ekzsponálja magát érte.

— Máskor majd ne felejtse otthon az igazoló írásait, — tréfált Harold. — Akkor nem lesz szüksége szöteklőre.

Mindketten nevettek.

A pályaház előtt már várt rájuk Biolf, aki időközben becsukta a boltját.

— Eljöttem, — ugymond, — hogy elbucszhassak egyik legkifűrtőbb vevőmtől.

— Örülök, hogy meg volt velem elégedve. Én is jó benyomásokkal távozok az önök köréből, különösen köztőlük, akiket, ha megengedik, ezentúl barátainknak tekintek.

— Én majd gondoskodom a menetjegyről, — tiltakozott Harold s már sietett is a jegypénztár felé.

— Igazán, nem tudom, mivel szolgáltam rá, hogy ennyire előzékenyek hozzám, — jegyezte meg Biolfhoz fordulva a kalifa.

— Mi ellenben tudjuk, — így szólt a könyvtáros, — hogy minek köszönhetjük az ön kitüntető rokonszenvét.

— ?

— A jóra való emberek egymásra találnak, — felelte röviden Biolf.

Harun al Rasid sok hízelgést hallott életében (az ő állásában nem is igen lehet egyebet hallani), de eddig még alig esett neki egy is olyan jól mint a becsülésnek ez a megnyilatkozása. Megszorította a könyvtáros kezét, aki aztán folytatta:

— A mi városunkban, amelynek közönsége egyébként semmivel se rosszabb mint más városoké, kevés olyan nemegondolkozása férfi akad, aminőnek Gunnar ur bizonyult. Jó volna, ha gyakrabban látogatna el hozzánk. Hiszen magánzóknak annyi idejük van!...

— Sose igérek semmit, amit teljes bizonyossággal nem tarthatok meg, s így ezt se. De igérem, hogy az itt töltött időt sose felejtöm el s önökre mindig szeretettel fogok emlékezni.

...A pénztártól visszaérkezett Harold több elsőosztályú jegyet tartott a kezében.

— Ezeknek a jegyeknek egészen más a színük, mint amilyenell én utaztam, — tűnt fel Gunnarnak, a magánzóknak.

— Ezek elsőosztályúak — világosította föl röviden Harold.

— Ilyen előkelő módon utaztat? — kérdezte a király, aki mióta Harun al Rasid szerepét játssza, második klassziszra »szokott« jegyet váltani.

— Beláthatja, uram, hogy így kell. Idejövét a hasonlatossága, mint ön állította, kevésbé volt észrevehető, most azonban annyira feltűnő, hogy jó lesz nem nagyon keveredni a nagyközönség közé, főleg vasuton, ahol indiszkréttebbek az emberek mint egyébként. Akik utaznak, mindig kíváncsiabbak, mint akik otthon csücsülnek. Sokan éppen csak ez okból utaznak. Második osztályon ön állandóan kandi tekinteteknek, sőt vekszációnak lehetne kitéve. Helyesebbnek tartottam hát, hogy sarga jeggyel utazzon.

— Alárendelem magam az intézkedésének — nyugodott bel Gunnar. — Örömmel látom, hogy elkísérnek egy darabig.

— Honnan gondolja?

— Mert három jegyet látok a kezében.

— Nem kívántunk tolakodók lenni. De jónak látom még tovább menni az óvatosságban és félfiükét hérélni Felsőged számára, hogy egészen háborítlanul fejezhesse be az utját.

A könyvtáros erre a szóra »Felsőged« fölfigyelt.

— Mit jelent mindez? — kérdezte.

— Gunnar ur megengedte nekem, — felelte Harold, — s bizonyára téged is fölhatalmaz rá, hogy mint fővárosi barátai Felsőgednek szólítsuk, megérdemelt büntetésül azért, hogy ennyire merészel hasonlítani a mi szeretett királyunkhoz.

Aztán a kalifához fordult:

— Mivelhogy már ennél a fejezetnél tartunk, mit gondol Felsőged, mikor jöttem rá, hogy kivel van dolgunk?

— Kérem... nem értem... mit akar mondani tulajdonképpen, — tiltakozott Harun al Rasid.

— Amit mondtam az imént a látóbb szemről és a hallóbb fülről, amellyel figyel, kutat és tapasztal az értelmesebb ember, azt most ismétlem. Már tegnap is tápláltam némi gyanút s ezt Biolf előtt már akkor hangoztattam, amikor észrevettem, hogy szellemi vonatkozásban teljesz mindnyájunkon, az élet apró gyakorlati kérdéseiben pedig olyan gyámoltalan, mint csak kivételesen előkelő és annak is született ember szokott lenni, — de amikor ma délután telefonozott a »barátjának s azt nem szólította te-nek, és nem kérdezte tőle: hogy van és mit csinál a király, akkor teljesen tisztában voltam mindennel. Nem kérdezte, mert tudta, hogy nincsen neki semmi baja. S Biolf, ha akkor jelen van, szintén azonnal tudta volna, hogy együtt örülhet velem, mert a király egészséges, sőt Harun al Rasid módjára utazik az országban s nekünk szerencsénk volt két feledhetetlen napot tölteni együtt vele.

— E napok rám nézve is emlékeztetések maradtak.

De kérem, tekintsek a Harold ur által felépített következtetést olyan történetnek, amelynek a valóságáért senki se vállalhat felelősséget. Hasonlatosságom a királlyal csakugyan nagy, s ennél fogva a látszat ellenem szól. Én Gunnar, a magázó vagyok.

— All right, — mondotta Harold. — Az én szememben és a könyvtárusában Gunnar, a magázó, olyan nagy ur, hogy mindent elhiszünk neki, amit állít, azt is, hogy ő Gunnar, a magázó, és semmi egyéb, és mindent megteszünk, amit ránk parancsol, még azt is, hogy ezt sose felejtjük el.

— Nem parancsolok semmit, — mondta a kalifa, — de kérem önöket, hogyha oly gyanút, aminőt Harold barátunk hangoztatott, táplálnak is, azt még mint gyanút se közöljék senkivel, mert mások esetleg elhinnék, és bonyadalnak támadhatnának belőle.

— Hallgatni fogunk, Gunnar ur, de nemcsak azért, mert ön így kívánja, de azért is, mert ha elbeszélnek, hogy az a *distinguished foreigner*, akit ma este a vonat hoz kikísértünk: a király, senki se himné el. Mindenkori azt gondolná: dicsekszünk s hogy ezzel a híreszteléssel valami rejtett, s természetesen veszedelmes célunk van. Mert — talán tetszett észrevenni — meglehetősen népszerűtlenek vagyunk.

— Vettem észre, — mosolygott az utazó. — És különös! Abban a városban, ahol tegnapelőtt tartózkodtam, ott is egy fölötte népszerűtlen férfi nyerte meg a rokonszenvemet. Egy derék tanár —

— Nem Christian Brogge? — kérdezte a könyvtáros.

— Igen, így hívják... S itt is olyan két uriember tetszett meg legjobban, akiket a közönségük nem becslül meg érdemük szerint.

— A közönség sohase igazságos. Mindig túlérté-

kel vagy lebecsül. Egyes tagjaiban van ítélőképesség, de az egész tömeg együtt az ítélőben majdnem mindig téved. Erényeket ostoroz, mert hibáknak tartja, és hibákat dicsőít, mert erényeknek nézi őket.

— Még se jartam itt egészen hiába, tanultam önöktől néhány életszabályt, — mondta Öfelsége.

Harold pedig így szólt:

— Kérem, Gunnar uram, engedje meg, hogy még tanácsoljak valamit. Ha ön valamely csodából, a nép akaratából vagy Isten kegyelméből mégis az volna, aminek én tartom, akkor mindig azokban bizzon meg a legjobban, akiket a nagy-publikum nem fogadott a kegyeibe. A népszerűtlenek nem a legrosszabb emberek s a népszerűek nem okvetlenül a jó tulajdonságaik folytán népszerűek. Természetes dolog, hogy a miniszterei nem választhatja — legalább nem mindannyit — a népszerűtlenek megbízható táborából, mert valamit a közvéleményre, erre a sokiejű, de kevésbé számmára is kell adni, de igazi tanácsosait, akiket a legfontosabb ügyekben konzultál, a visszavonultak, a tömeg által félreismert impopuláris emberek közül válassza.

A portás a vonat indulását kiáltotta.

Harun al Rasid még egyszer kezét szorította a harátaival.

Aztán a kupéjába lépett.

Fognak-e még találkozni az életben vagy sem, — abban az órában hármuk közül egyik se tudta.

A király az uton egyik kedvenc íróját, Emerson-t olvasta, s mikor megérkezett, minden feltűnés nélkül csatlakozott a rá várakozó orvoshoz, akivel kocsiba ült és hazahajtatott.

(Folytatása jövő vasárnap.)

A boszorkány

Írta: Terescsényi György

Mári néni odaadta Sóvárgóéknak a kis vagyonkát. Addig futja, ameddig futja, már mint az időből, mert öreg már a lelkem, nyolevan-egynéhány esztendő.

Nem sokja van hátra az árvának, — mondák Sóvárgók, fölálltak hát és jól is tartották eleinte.

Igy éldégtél csendesen Mári néni. Lassan elmogyogott, gyomlálgatott, imádkoztatott a ház körül.

Elmúlt a tavasz, a májusi létániák, jólét és öröm költözött a házba. Mári néni pénze földerítette az orcákat.

— Jámbor lék e' — mondta néha a halvérű Sóvárgó az asszonyának, — mög mink is jól jártunk vele. Nem igaz?

Az asszony hallgatott ilyenkor, legföljebb így válaszolt:

— Jó, jó... nem harap...

— Nono... — eszmélt az ember, — Tán' nem egyeztök?

De azért abamaradtak a dolgok. Minek firtatni az illet és a békeszerető Sóvárgó mindjárt el is hallgatott, mihelyt asszonya félrerángatta szép gömbölyű vállait.

Nem lehetett kitudni az okát, miért hüvösödött el egymástól a két asszony. Talán mert fogyott, fogyatkozott a pénz. Árendát fizettek belőle, ragasztottak is még vagy pár hold bérletet. Mári néni pénzből nyár derekára alig maradt néhány öregbankó...

Minduntalan egymásba botlottak. Furcsa is ez nagyon. Pusztán, a korlátlan nagy síkvidéken... órájárásnyira vannak a tanyák... csend és magányosság. Börtönbe se zárhatták volna jobban össze őket.

— A városban mégis jobban férhet az embőr... — duzzogott sűrűn a fiatalasszony. — Egymás hába köll nézni... hogy a nyavalya törné ki...

Pedig semmi különös nem volt tapasztalható.

Az öregasszony csendesen totyogott ide, oda. Kis hegyes orra jámboran szipákkolt és pókos ujjai sűrűn kulesolódtak imádkozásra. Egészséges volt és jótevő.

Micsoda gyomor! — évődött vele János az ebéd alatt. — tán parázson hizott kend lánykorába?

— Sajnál! — sópákkodott Mári néni.

— Nem én, csak mög ne árcson...

A lefojtott, néma harc lassan elvadult. A fiatalasszony lelkében belső, ösztönös utálat gyült föl az anyóka iránt.

Egy reggel véres tejet adott a tehén.

Eldrémülve nézett az asszony a sajtárba: szívében gyökeret vert a sejtés. Nem mutatta meg az öregasszonynak a tejet, nem is szólott róla, mert ez csak erősítőné a gonosz hatalmakat. Kerülő uton övokodott elő, édeskés szavakkal, ahogy az ellenrontást szokás csinálni falu helyen, ravaszul és furfangosan.

— Márikám, aranyos... — szólt be a szobába.

— No? — pislogott. — Mi baj?

— Csak sömni, — de már nyujtotta is feléje a bögrét a frissen fejt beteg tejjel, hogy igyon belőle, mert így elmúlik a rontás.

— Tej... ígyék kend...

Mári néni nagyot húzott a csuporból, a másik lélegzetvisszasfójtva figyelte. Leginkább kiköpi-e, mert ha ki, akkor igaz... akkor boszorkány.

Nem köpte ki. Megitta, csak furcsán hunyorgott a pók rővidlítő szemével.

— Apaszt a tehén, — mondta aztán. — rossz a tej...

— Rossz... ismételte emez és amig az öreg eljördült, hirtelen keresztet vetett.

Másnap megint jó volt a tej.

— Boszorkány!... mégis csak az, — döntötte el magában a menyecske.

...Szombat délután irtózatos vihar söpört végig a határon. Nagy kárt tett a buzában, elverte a szőlőt is és futva menekültek vissza a tanya felé mind a hárman. János, a felesége és Mári néni, akit acatolni vittek magukkal.

Bőrig áztak, mire a fele utra értek. Fulodoklova rogyott le utközben az öregasszony, nem bírta tovább.

— Jaj, — nyöszörgött, — végem van...

János segíteni akart, hogy fölemelje, de a menyecske sikoltozni kezdett a réműlettől.

— Ne nyulj hozzá! Boszorkány!

— Segítesdök, — könyörgött az anyóka. — mög-halok...

A jégveréstől és villámcsapkodástól megriadt asszony eszelősen hadarta el a szegény öreg büneit:

— Ördöggel cimborál... a viharral is ü támasztotta... Mögrontotta a tehenet... Boszorkány!

— Ériggy mán...

— Az, ha mondom... szalaggyunk! — és rángatta a nagy behemót embert a tanya felé. János csak sopánkodott:

— Me' bántod szögényt?

— Me' boszorkány...

— Ej, dehogy is...

Hazaértek. A fiatalasszony sirva rogyott le a lócára.

— Nem hisz kend énnéköm, — sirákkodott. — Pedig kendet is mögrontotta... Mögverte szőmmel...

— Bolond...

— Jaj Istenöm... nem is lösz énnéköm gyerkööm sose...

Késő estére vándorogott haza Mári néni.

Be a kamrájába, le az ágyra, fel sem kelt többet belőle. János ápolta az utolsó napokban, amaz felé se nézett.

Ötödnapra meghalt.

Olcso temetést kapott, egyszerű beszentelést, puhafakoporsót, léckeresztet...

Mikor kifizették az asztalost, megjegyezte a fiatalasszony.

— A köröszte kár vót...

Mikor elindult a menet az udvarról, az asszonyok lelkendezve mutogattak az ól tetejére. Kodácsoló tyukok berzenkedtek ottan. Egy tisztafehér, meg egy színfekete...

— Szélné! Vetróné! Nézzék csak... ahun-a!

— Az ám... nini... vénnyogtak a szomszédasszonyok.

— A fekete tyuk... — terjengett a suttogás és lassan kidöcögött a kapun a halottvívő szekér.

Senki sem kísérte, senki sem siratta meg. Ugy kaparták el az özvegyárvát, mintha csak véletlenül fejtette volna ebben a világban magát... De azért jég-törő Mátyásra, amikor már réges régen elfelejtették és a lazán fölpiszállt hantok régen alszúpedtek a sírján, jég-törő Mátyásra mégis megszálltett a váravárt gyerek, még pedig fin...

Igy mulnak el az özvegyárvák és a boszorkányok.

Ujabb szerb költők

Vasziljev Dusán:

Láz*)

Emlékszem, hogy át az égen
hevesen repültek a darvak
s valamelyik hársfából valaki
akaszlótűt metszett.
és valami hullámok kergettek engem,
csak nagynehezen tüntem el
valami ködben...

... és a kórházban ébredtem föl
egy végnélküli éjszakán,
a szemem lázban égtek
s könnyben áztak
(tán volt asszonyaim megbabonáztak)
és a testemen lúsz rovások
vagy hangyák mászkáltak.
És reszkette vártam a kakast,
hogy jelentse már a hajnal
s hogy elbém szörjón végre
pár marék világosságot
és a szél lefújja a földről a leplet,
míl rácsavart az éjszakára.
És valaké vízet hozzon nekem.

És ha megjön végre a hajnal,
akkor minden, amit látok
elkezd eszeveszetten torogni:
asztalok, padok, törülközők, lavórok,
helek, évek, századok,
a napok, az órák s a percek...
És az üvegcsék és bennük a sárga gyógyszerek
mélyen hajlongnak előttem,
s a rügyező fák tavaszi hangján
a fülemben csengetyűznek:

— Cin, ne félj te a Haláltól,
inkább fél a Haldtólünk,
mint a farkas fél a tüztől.
Cin hisz ő csak messziről
öltögeti ránk a nyelvet,
ám folyton kerület minket,
mert hogy egyszer kettőtörtük
néki mink a derekát.
Cin, ne félj te a Haláltól
Cin, cin, cin...

S újra visszafe az él.

Tartalja Guido:

Intim jegyzeteimből

Az első alkonyi sugárzás
dus színeket szór szerleszjével
az égre, lára és az útra —
Igy ittasan, járunk mi ketten
lassan, lassan, kéz a kézben
elnémult erdőn keresztül
Kicsi csücske fönn az ének
a homálytól, lám, elszakadt —
A fák csúcsa fölött két árva
felhő imbolyog öntudatlan.
Te azt mondd: mintha minket
halcan lassan így vimének isten tudja, hogy hová.

S nézel, mint az útmódó, egy távoli part felé.

Leszkovác Mladen:

Jegyzet

gyerekkori Robinson-könyvemről*)

Istenem, bevallom, hogy már igazán vigasztalan
hogy mindig így elhagyottan, magamban élek
s bevalom néked Istenem, hogy milyen bus és hasz-
[talan]
keseregni egy títok fölött, amit már én megérték.

Az ilyen élet ünkinzás csak és csak hitetlenség,
szerelem s gyűlölet: ez nekem mit hozhat?
Néhéz elviseini ily tudások terhét:
minek lássak tisztán, mért lássam a rosszat?

Elfelejték szivesen mindent, mit eddig megtudtam
elrejtőzöm valahol, esőndes kolostorban —
Csak azt a kort küld vissza, mikor ártatlanul aludtam
add esté békémet, mint volt gyerekkoromban.

Add vissza a könyvet, benne a robinzoni kalandok,
farkas-bárány mesét, amely díomra bódít
mert én még szeretem a meséket és ha zagnak a ha-
[rangok],
s kezem még most is údra kacsolódik.

*) A Raska művészeti szemle most megjelent
számából.

Megszüntem kutatni értelmét dolgoknak és a szívnek;
S valóban bölcsesség meg szomorúság minékünk mi-
[lvégbi?]

Hiszzen csak békében s halogatásba visznek
s oly magunk maradjunk mesék nélkül, Robinzon nél-
[kül, társ nélkül...]

Hadd bámuljam a sok vén csillagot az égen,
vídám mosollyal ajkamon hadd szenderegjek

bámulva csodákon, szívemreiteti kézzel:
uram, hogy még egyszer gyerek lehessen, engedd!

Mert úgy élni tovább nekem teher és fájdalom,
attól félek, ha így hagysz, nem tudlak majd szeretni:
soktétét hasztalan magamról dímodom
vágyom majd Robinzonomra s megfogtok betegedni.

HARSÁNYI JÓZSEF

FILMTEKERECSEK

irta: MAGISTER

Asszonyok a vártán — Hangos film

I. Az előkelők

A »kutya nap« rettenetesen sűt. Rettenetes a hő-
ség. Rómában a fórumokon, az uccákon alig lehet látni
nőt. Aki csak tehette, a nyaralók hűsében, a fürdő-
helyekre menekült. Csak a férfiek kénytelenek bejőni
a — városba, a hivatásuk után és a senatorok, akiket
kiszolgáló nőekkel. Csevegések a szomszédasszonyok-
kal a nagyszerű ligasok alatt, gyűrűkről, hajszál-
ról, karperecekről, a divatról, eleganciáról, a fényűzés
száz és száz asszonyi műanszairól. És épen az a fény-
űzés az, amelytől most megakariják fosztani a római
asszonyt. Cato, a szigorú, az erkölcsös Cato javasolta
és keresztül is vitte a törvényt a senatusban, amely
megtiltotta a nőknek a fényűzést.

A férfiek talán örültek a törvénynek, de a nyaralók
asszonyai, mintha tüzvészben szaladgálnának.
mintha kirabolták volna őket, megfosztva legszebb, leg-
féltebb kincséikről. Nem hagyták békét férjeiknek.
Végül is a tribunok kényszerülten felszóltak a szená-
tusban, kérték, töröljék el ezt a törvényt, de felélt
Cato, szólt, beszélt, kétségbeesetten védte a szülőjét,
támadta a tanácsosokat, akik nem mertek ellenkezni
véle és leszavazták a tribunokat. A törvény megmaradt.
Azt hitték, béke lesz, az asszonyok megnyugod-
va fogadják majd a megváltoztatlant. Csálódtak.
Amint a tanács határozatát meghallották, otthagyták
a villákat, kényelmet, a hűs verandákat, a pletykapá-
dokat a ligasok alatt, rohantak gyors köcsönbe a
főrrő Rómába, mint a sáskák ellepték a földet, persze
hozzájuk csatlakoztak a Rómában levők, elzár-
ták a forgalmat, felvonultak a fórumra, kiabáltak, zu-
golódtak, követeltek és megjelentek a kuria kapu

előtt, fenyegetőztek, zugolódtak, az istenek haragját
hívták segítségül. — Szegény férfiek! — mit tegyenek?
odakinn zug a... zug a... női ruhás, copfos tömeg.
Cato, Cato, ő az oka mindennek. Most igya meg a le-
vét annak, amit kifőzött. Menjenek hozzá az asszo-
nyok!...

A jogukat követelők betódultak a nagy purifiká-
tor házába. Talán épen a számadásaival volt elfoglal-
va, mennyit is takarit meg, hogy a háza fehér népének
nem engedi meg a törvény a költsékezést az ékszer-
ért. Ezek a számadások jelentékeny pluszt mutathat-
tak, hogy a fukar Cato mereven visszautasította a nők
szónokait. Hiába való volt a hivatkozás azokra a ró-
mai nőkre, akiknek erőnyeit mintaképp állítják elő-
bök, Volumiára, s másokra, — Catot nem hatották meg
a szenvedések esetelése, amín az asszonyok végig-
mentek a pun háboru alatt, az az érv sem hatott, hogy
ők végül is nem lehetnek kevesebbek, mint a férfiek
loval, — azokat szabad feldiszíteni a legszebb, a leg-
őrágább takarókkal, szerszámokkal. Cato nem enge-
dett. A törvénynek maradnia kell.

A tüntetők most lármázza és még fenyegetőbben,
a tribunokhoz mentek. Ezek nem tudták mit te-
gyenek? A szenátus erőszakos diktátorával nem mertek
szembeszállni, de a nőktől is félték, — aztán egy-
oldották meg a kínos problémát, hogy egyszerűen —
lemondtak tisztségükről.

A felkorbácsolt tenger nem nyughatott meg. — A
családi békének, nyugalomnak vége. A kuria épület
göndterhes tanácskozáinak most dönteniök kellett,
választani a két nagy hatalom között: vagy Cato, vagy
a »családi béke.« Az utóbbi mégis csak inkább kellett.

Az asszonyok győztek, a fényűzés elleni törvényt
eltörölték.

II. A szegények

Kora ősz, hős, csípős, októberi reggel. Egész
Páris alszik talán még, csak a háztartások őrrel, az
asszonyok állnak sorjában a pékek, a lisztes üzletek,
az élelmiszerboltok előtt, hogy hozzájussanak valami-
hez, mert bizony Párisban nincs liszt, nem kapható
kenyér és kevés az élelmiszer. A Quartier St. Eusta-
cheban is álldogálnak az asszonyok, de nem sorban s
nem az üzletek csukott ajtai előtt. Izgatottan tárgyal-
nak, hogy el kellene menni Versaillesbe, megkérni a
királyi párt, jöjjenek Párisba, csináljanak rendet, —
ők biztosan segíthetnek itt a bajokon, hogy legyen
kenyér. Az asszonyosoport mögött fiatal leány, míg
egy ideig hallgatja a tanácskozást, a szeme ég, az
ajkát harapdálja, most itt a pillanat, hogy megadja a
jelt, csak még egy mozdulat, előránt a hátáról egy
dobot, elkiáltja magát: »kenyeret, kenyert!« és fél-
telen erővel veri, veri a dobot. És hogy végigszalad,
az uccákon, hogy beordít a házakba, a dobpergésre és
kiáltásra megnyílnak a kopott, külvárosi házak kapui,
kitódúlnak a házmeztársók, varrólányok s a vásári csar-
nek asszonyai, mosónők, s mindazon, akiknek
a forradalom meghozta a boldog alkalmakat, hogy bi-
zonyítsák nekik, meggyőződhetnek arról, ők is lehetnek
»uri dárnák.«

És szól a dob és: kenyert, kenyert! — szól a
dob, a jel, a gyülekezésre. És jönnek, futnak egymás-
után, akik már készen várták ezt a jelt. Mert így ren-
dezték meg azok, akik régen tervezték a felvonulást
Versaillesbe, esetleg ép a király megbuktatására és
mit lehet tudni? — a megőléltetésre. Kelltek nekik a
sok nő, akik fedezték az utánuk jövő fegyveréseket,
mert hogy a nőkre mégsem fognak löni — odaírók.
Igy jöttek hát a megfizetett tancsónk, fehér ruhában,
hajporosan, kiférsülve, az uccaleányok, beesett arcukon
vastag festékekkel, vihogva, táncolva, végtelenül tetszik
nekik, hogy kijátják az urakat és nagyokat bök-
dönek nőruhákba bujtatót szeretőikben, akik jobbara ka-
tonaszökevények és eddig rejtgettek papirfüggönyös,
apró füvegesehecséssel díszített szobáikban.

— És pereg a dob... és: kenyert, kenyert!
Némelyik ablakból félve kinéz egy nő fej, inkább
kiváncsiságból, hogy mi történik — és rájuk ripa-
kodnak, jöjjenek velük rögtön, mert különben levágnák
a hajukat,
Igy nő az asszony-tömeg. A lehangosabb, a vér-

vörös ruhában, Théroigne de Méricourt. Belgimből
származott és a forradalomnak szentelte idejét, ere-
jét, vagyonát, mert azt hitte, így állhat bosszut azon
az arisztokratán, aki elcsábította és az uccai életre
kényszerítette. Ő vezeti az asszonyokat a városháza-
ra. Utközben csatlakozik hozzájuk a külnegyed minden
vászomnépe. Sokan jönnek fákllyakkal, el akarják éget-
ni a városháza irattárát.

»A forradalom óta a városi hatóság nem tett mást,
mint piszkította a papirokat — ezt kiabálják, miköz-
ben döngtetik a kapukat. Nem engedik be őket, de a
Hotel de Ville pompás lakatjai is bizony felengednek
az asszonykezekről.

— Szól a dob eszeveszetten — a kiáltásuk ren-
tetes: »kenyeret, kenyert!« És aztán felhangzik ez
is: »Fegyvert, fegyvert!« Mert Versaillesbe akarnak
menni. Maillard, törvényszéki szelga, aki elébük ke-
rült (ott vált híressé a Bastille bevételénél) — vállalko-
zik rá, hogy elvezeti őket oda, — Versaillesbe, — ott
van minden baj oka, az »osztrák nő«, Mária Antónia,
ő ingerli a királyt a népe ellen. Igen, Versaillesbe, meg
kell mondaní a királynak, ne tűrje tovább a ke-
nyérúrsorások üzemelt.

Maillard nyakába is kerül egy dob, ítem nélkül
verdesi, hívogatón az uccához, hogy csatlakozzanak.

Cuppogó sárban megy vagy 8000 asszony Ver-
sailles felé. Kenyeret! Néhányuk most már ágyut is
luz, sokan lándzsát, kardot, szuronyt, hatalmas kulcs-
csomókat visznek és követik őket most még messziről
— fegyveresek. És förtelmesen szidják a királynét:

»El kell fogni azt a nőt és el kell vágni a nyakát.
El kell fogni és ki kell végezni a testőrséget, ha védeni
próbálná. Huznak is maguk után vagy egy tuat ta-
lyigát, azokon fogják elhozni az örök levágott fejeit.

Délután 3 óra volt, mikor Versaillesbe érkeztek,
fáradtan, sárosan — a nemzetgyűlés épülete elé. Oda-
benn épen ülésznék. Maillard néhány nővel bemegy.
Kéri a követeket, tárgyalják meg az élelmészeti visz-
onyokat. Ugy látszik az arisztokraták... menjen ki-
dóttás a királyhoz...

Be sem fejezheti mondókáját, az asszonyok betó-
dulnak, odaülnek a pad sorokba, akiknek nem jut hely,

Glicerinkönnnyek

Írta: Quasimodo

fel a karzatra, az elnöki emelvényen is ad helyet az elnök, Mounier. És Mirabeaut keresik, az »édes anyát, őt akarják hallani, — aki hozzáfér össze is csókolja. És hogy Mounier újból megnyitja a gyűlést, valóban a közéletmezéről tanácskoznak. Küldöttséget is választanak, amely a király elé megy. Csakhogy a király vadászaton van, várni kell rá. A nők (megszaporodva a Párisból érkezett fegyveresekkel) — az udvarba tödulnak — az őrség közé vegyülnek, bár nem szabad, — meg akarják nyerni, Théroigne bőven osztja köztük csókjaikat és aranyait. És hull a szitok a királyra. »Kokárdákat kell csinálni a beléből!«

A király dolgozószobájához vezető lépcsők. Néhány férfi és nő jön. Mounier vezeti őket. A testőrpáncsnok megrökönyödvé elébük áll. Mit akarnak? A királyhoz? Hogyan?...

Mounier csak nehezen értetheti meg a kötelességtudó tisztet, hogy ő küldöttséget vezet, — a követek a nemzetgyűlés tagjai, ezek pedig tisztességes nők, akik panaszait adják elő az uralkodónak, ez a kis nő itt, Madmoindre Madeleine Chatry, — igen, Louison, a virágárus, — ő lesz a nő, a nép nyomorának a szónoka.

A testőrtiszt morog, de enged. És ott áll a küldöttség a király előtt. Louisonra kerülne a sor, szólna, és nem képes. Tizenhét tavaszt ért meg, még sohasem volt ilyen fényes helyen, még sohasem beszélt urakkal és most egyszerre a király előtt kell beszélnie. Reszket, izgatott — és izgalmaiban összeesik. Gyorsan felocsólik. Mikor magához tér, térdre esik és kezét akar csókolni a királynak. Lajos felemeli, megöleli és megcsókolja. Meghallgatja zavaros előadását s azonnal intézkedik: — szállítsanak gabonát Párisba. És ebben az ünnepélyes percben a képviselőknek is megígéri, hogy a nemzetgyűlés törvényeit az »emberi jogokról« — szentesíteni fogja.

A küldöttség boldogan jön le a palotából. Az egyik táncoló, örömjajongva szökdel előre a lépcsőn: — A teremésit! mégis kényszerítettük a fickót, hogy mindent aláírjon!

Egyik ugyan aggódva kérdezi az elnököt: — Csakugyan jó lesz ez? Lesz majd kenyere a szegény párisiaknak?

Az udvar tömege sincs meglegedve az eredményről. Sőt fel van habborodva. Az átszellemült Louisont, az árulót fel akarja kötni. Megrohanják újból a nemzetgyűlést, ismét odalépnek az asszonyok a padokhoz és követelik a képviselőktől, hogy rendezzék az élelmiszér kérdését. Elfogadják Millard indítványát, hogy a hus ára 6, a kenyér ára 8 sous legyen.

A határozatot kimondják és a nők végre — nagy örömmel, boldogan otthagyják a nemzetgyűlést!

Avigdor Hameiri:

Határtalan napjaim...

Végtelenek a napjaim, végtelenek, mint könnnyetek, amely ömlik mint a forrás, árad, buzog, meg nem szűnik.

És míg sebeitek jegye pirosan tűz a szemembe, hívni, övni, szólni fogok!

Szólni fogok, míg nyelveitek lomhán tapad inyettekhez s szemetek erősen csukva minden fényugártól félve les a pillatok mögött.

Friss levegőt lehellek majd áporodott tüdőtokkba, amely szennyes romok alatt korhad és esatázom, viaskodom a tegnappal, mely arcátlan arcot álarcozott rálok és a jövőtökkel, mely halált hoz néktek.

Amíg nyugodtan heverték penészgombákon romolva, nem lesz szabad megpihennem...

Esküszöm szent esküvéssel, véreimmel sütöm lángolva haragom örök bélyegét közönyötök kék egére!

Avilágok mélységéből fogok kiáltani, szólni és síromból is kinyujtom óvó kezemet felétek testvérek!

Fordította: Viktor Imre.

BÁCSMEGYEI A NAPLÓ RA bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részéről a könyvkedvezményekben

Arra a lányra talán még azt se lehetett ráfogni, hogy különös hü volt. Még azt se, pedig ennyit igazán mindenkiről el lehet mondani. Egész egyszerű, naiv lélek volt és mikor megismerkedett vele, ez volt benne a legmulatságosabb.

Mindjárt szerelemmel kezdődött. Második éve élt a városban, mikor összetalálkoztak. A lány mozból jött ki. Kottát szorongatott a hóna alatt.

Őszi loccs-poccs heveredett az utakra. Fekete, szűk kabátjára felfröccsent a sár. Megemelte a kalapját és odalépett melléje. Azt mondta — jó estét.

Csak annyit. Nem hivatkozott arra, hogy már régen ismerik egymást, de biztosan nem emlékszik rá, meg se kérdezte, hogy hazakísérhet-e, hanem egész egyszerűen azt mondta:

— Jó estét. — Micsoda buta idő. A lány nem felelt. Kicsit megijedt, kicsit örült. Összeszorította a száját és sietni kezdett.

Erre azt mondta: — Ugy, ahogy illik... — és halkán elnevette magát.

— Ne siessen... Messze lakik? Nézze, sokkal okosabb, ha én hazakísérem. Látta be. Borzasztó lehet ilyenkor egyedül menni... Nem? Vagy mindig egyedül megy? Nem felel? Ha akarja én is hallgathatok.

Még jó kedve se volt. Unatkozott, hideg is volt és szeretett volna beszélgetni valakivel. Az uccai lámpa fénye szaladt végig a lány arcán. Akkor jutott eszébe, hogy hazakíséri.

— Kérem, menjen. — Végre. Azt hittem egész uton nem fogom hallani a hangját.

Beszélt. Csöndesen, lassan. Néha fölnevetett, aztán kérdezett valamit, ez nem kapott választ, megismételte. Harmadszor is megismételte.

Mikor a kapuban elváltak, a lány feléje nyujtotta a kezét.

— Nem haragszik? — Nem. — Biztos? — Biztos. Holnap újra eljöhök. Ott vagyok a mozbiban.

Mig visszafelé bandukolt esküdni mert volna, hogy másnap nem megy el, de ott volt. Nekitámaszkodott a bejáratnak és várt. Várt, míg kiszállingóznak az emberek, aztán még tíz percet. Akkor jött a lány.

Elvette tőle a kottákat és zsebrevágta. — Itt zongorázik? — Igen.

Néhány napig nem látta. Nem volt kedve semmihez. Egész nap csavargott és este fáradtan nyult végig az ágyon. Nem is ígérte, hogy elmegy. Mert ha megígérte volna, akkor elment volna.

Vasárnap délután aztán elhatározta, hogy meg fogja csókolni. Elsétált a moziig, jegyet váltott és leült. Előadás után az udvarban állt és várt a lányra, de nem jött.

Végignézte a plakátokat, a járókelőket, kiment az uccára, aztán vissza az előcsarnokba. Végül még egyszer megnézte a darabot. A jegyszédőtől megkérdezte, hogy mi a neve annak a kisasszonynak, aki zongorázik.

— Klári. — Klári? Az utolsó felvonás alatt kiment a tereméből és nekítámaszkodott a falnak.

Mikor meglátta, azt mondta: — Átkozottul unalmas darab. — Látta? — Kétszer. — Mikor? — Ma. Itt voltam. Készter is meg kellett nézнем. Vártam magát.

— Azt hittem nem jön többet. — El kellett jönni. Ránézett.

— Igen. El kellett jönni. — Mi az, hogy el kellett jönni. — Szerettem volna látni. Fölnevetett.

Azt ajánlotta, hogy ne menjenek még haza. A lány beleegyezett. Azt mondta, hogy fél órát hajlandó sétálni. Menjenek ki az állomásig, meg vissza. Az éppen fél óra.

Mindégy. Belekarolt a lányba és megfogta a kezét. — Szép. Tudja, hogy maga nagyon szép.

A lány biztosan elpirult. Nem látta a sötétben, de biztos volt benne, hogy elpirult.

— Nekem nagyon tetszett a darab, — szolt közbe a lány. — A darab?... Nem... Unalmas. Szomorú és unalmas.

— Én sírtam is. Kinevette. — Mit nevelt?... Lehet rajta sirni.

— Nem lehet. Semmi se lehet sirni. — De.

Megállt. Kirántotta a kezét a flu karjából és mosolyogva, dúcásan nézett a szemébe.

— De igenis lehet. Muszáj. — Muszáj sirni? Miért. — Csak, mert jó.

— Szeret sirni? — Nem, de azért jó. Aztán csendesebben hozzátette.

— Ha rossz kedvem van, jó látni. Nem is tudom. Így nem tudom megmondani. Elhallgatott.

— Lehet, — mondta a fiu és ő se beszélt. Csak valamivel később mondta.

— Szeretném megcsókolni. Csönd. — Igen. Szeretném megcsókolni.

A kapuban, mikor megfogta a kezét, újra moneta és odahajolt az arcához.

Multak a napok. Gyorsan. Hihetetlenül gyorsan. Aztán jött a tél. Akkor azt mondta, hogy ne sétáljanak. Valami más kellene. A lány is bólintott. Tényleg, valami mást kellene tenni. De azért tovább sétáltak.

Egyik este fölment a lányhoz. Azt mondta, hogy az a legokosabb, ha fölmennek hozzá. Teát isznak és tovább lehetnek együtt.

A fiu örült. Jó. Tényleg jó. Attól kezdve minden este mozi után siettek haza.

— Szeret? Minden nap meg fogom kérdezni, hogy szeret-e? A sötétben ültek. A fiu átölelte.

— Szeretem. Nagyon szeretem. De az első napokban nem történt köztük semmi. Csak később. Sokáig tartott.

Elmult a tél, aztán a tavasz. Nyáron együtt laktak. Egész nyáron. Vagy nem. Nem egész nyáron. Nyár vége előtt minden megváltozott. Hirtelen. Hihetetlenül hirtelen. De észrevette az első napon. Nem kérdezett semmit. Csufolódott. Szeretik egymást. Természetesen. Örökké fogják egymást szeretni. Ő majd észre levizsgálják és akkor elveszi. Ha a lány is akarja. Ami biztos. Látszik rajta. Főleg az utolsó időben.

De egyszer azért megmondta. — Ha nem szeretsz, akkor szóljál, szívem. Jó? Nem történik semmi. De a lány nem szolt. Csak a nyár vége felé.

— Szeretlek... Tudod... Én szeretlek, de most el kell mennem. Megígértem valakinek. Nem számít. Vissza fogok jönni.

— Igen... Persze, — motyogta. Mosolygott, de azért fájt a szíve.

— Sajnálom. — Komolyan? Sajnálsz itt hagyni? A lány megtörölte a szemét.

— Hozz egy kis vizet. A fiu vizet töltött egy pohárba. Aztán leült melléje. Sötét volt. Csöndes, langyos nyár. Az ablakon puha szél üldögélt.

— Szóval elmész... Mikor? — Holnap... Nem érzett semmi szomorúságot a hangjában.

Az jutott eszébe, hogy szép volt. Amikor odalépett hozzá az uccán. Akkor este. Először.

— Csókold meg mondta a lány. Megcsókolta. Érezte, hogy a lány arca nedves. Sajnálta.

— Ne sirj. Azt mondat visszajössz. Miért sirsz. Maga elé nézett a sötétben. Most ő szeretett volna sirni.

Akkor látta, hogy a lány fehér kis keze odasiklik a pohárhoz, fölemelkedik és végigsimul a szemén. Az egyiken. Aztán a másikon.

Aztán odanyujtja feléje a szemét. — Csókold meg.

Száján érezte a nedvességet. Elmosolyodott. Keserű volt a torka. Megfogta a lány kezét és megcsókolta.

— Ne sirj. Mondom, hogy ne sirj... A mozbiban tanultad. Ugy-e? Nagyon békés volt a hangja.

— Kár... Főlemelte a poharat. — Mondom, kár érte... Nem arra való.

Lassu kortyokban nyelte le a vizet. — Azt ott glicerinhól csinálják... Persze... Nem vízből... Glicerinhól.

Főállott és kiment a szobából.

Olvásóink figyelmébe! a Bácsmezei Napló

bel- és külföldi fürdőkről, gyógy- és üdülhelyekről, szanatóriumokról, szállodák- és penziókról, továbbá internátusokról, iskolákról, szakkurzusokról díjtalanul nyujt felvilágosítást és szolgál prospektusokkal

Szerb költők magyarul

A legelkelőbb magyar kultuszemle harminckét oldalas tanulmánya a szerb irodalomról és a Bazzalikomról

(Harmadik közlemény.)

Petar Petrovics Njegos Milutinovics hatása alatt kezdte meg költői pályáját. Tőle tanulta meg az antik mythológiai és történelmi alakoknak gyakori emlegetését, új szavak faragását, tőle tanulta meg szeretni a népköltészetet és megbecsülni hazájának dicsőséges történetét.

Első költeményei nem egyebek a népköltészet utánzatánál. Karadzsis-csal személyes barátságban állott s maga is gyűjtött népköltési termékeket. Első nagyobb alkotása, a *Szobodijada* (1835), krónikaszerű eposz, amely a török-ernagorai küzdelmek történetét éneklé meg.

A negyvenes éveekben írta meg három nagy költői alkotását. Időrendben az első közöttük egy haténekes vallásfilozófiai költemény, a *Luca mikrokozma* (A mikrokozmosz sugara, 1845). A mikrokozmosz az ember, a sugár pedig a lélek. Egy bogumil legendából kiindulva Ádámot mint lázadó angyait állítja élénk, aki azonban véikét még a Sztán leverése előtt meghánta. Az Ur megkegyelmez neki, de arra ítélt, felejtse el anyagi eredetét, öltson testet és szenvedésekkel levelezkelve bűnét térjen vissza az örök boldogság homába. A költeményen valamelyest érzik Milton hatása, de mélyen járó reflexióival és hatalmas dikciójával eredeti alkotás és sokszor nehéz olvasmány.

Másik két munkája két dráma Crnagora történelméből. A kevésbé fontos, a *Lažni car Sećpan Mali* (Kis István, az ál-cár, 1850), a crnagorai történelemnek egy sajtáságos epizódját dolgozza fel. Egy líkai kalandor 1766-ban Crnagorába vetődött és ott azt állította, hogy III. Péter orosz cár, aki pedig már 1762-ben meghalt. A nép hitt neki. Kis István magához ragadta a fejedelmi hatalmat. Még leleplezetése után sem vesztette el a nép bizalmát a sok erőnnel bíró kalandor. Végre török orgyilkosság áldozata lett (1774). Njegos történetileg líven és sok költői erővel rajzolja meg alakját.

Nevezetesebb ennél főműve, a *Gorski vijenac* (A hegyek koszorúja, 1847). A hegyek koszorúja Crnagora, melynek dicsőségét zengi a drámai költemény. Tárnya a poturicák kivégzetése. A poturicák a törökhöz, azaz muzulmánok lett ernagoraiak. Petrovics Njegos Daniló püspökfejedelem 1709 karácsonyán kivégeztette a poturicákat. Tette helyreállította Crnagora hitbeli egységét.

A poturicák korának eseményei Njegos korában még eleven erővel éltek a nép emlékezetében. Népversék szóitak róluk és Milutinovics is megénekelte őket a Petrovics-Njegosok történetét bemutató *Dika crnogorska* (Crnagora dize) című drámai képsorozataiban. Njegos művének anyagát a néphagyományokból és feldolgozásaikból vette. Amint kimutatták, a drámai költemény alakjai és ezek tettei nem a püspökfejedelem találmányai, hanem történetiek, vagy legalább is néphagyományiak. De a poturicák kiűzésének nagy nemzeti jelentőségének felismerése és megrázó költői erővel való feldolgozása Njegos érdeme.

A költő beállítása szerint az egész nemzet átérzte a helyzet tarthatatlanságát. A cetinjei sikon tanácskozásra összegyűlt előkelőségek egyhangúlag követelték Danilo püspöktől, számoljanak le a poturicákkal. A püspök teli van aggodalmakkal. Attól tart, hogy a túltengő törzsi rendszer mellett a kiűzés a törzseknek egymás ellen való harcát fogja eredményezni, ami Crnagora romlását okozná. Végre abban egyeznek meg, meghívják a poturicák vezetőit és megpróbálják rávenni őket, térjenek vissza őseik vallására. A poturicák először, de halálani sem akarnak az iszlám elhagyásáról. Ezután több kép mutatja be a török veszedelem nagyságát és közelségét. Az új szkatarii pasa dölyfös levélben követeli Crnagora teljes behódolását. Hazajón Drasko vojvoda, akit a püspök Velencébe küldött segítségért és kiderül, hogy a doge üres ígéreteken kívül semmivel sem akaria segíteni Crnagorát. Majd török najszenet vonul fel a cetinjei mezón. Poturicák az ünneplők, de sok keresztény is van közöttük. A tömeg már-már nem érzé idegennek az iszlámot. Jön egy ernagorai hölcsnek, Batricsnak nővére, bátyja halálát siratva. Batricsnak a török Csoroviccs bocsilatszavát adja, hogy nem bántja, látogassa meg. De azután törbecsalva, leíttette fejét. Batrics nővére bosszúra hívja fel a montenegroiakat s ő maga öngyilkossá lesz. Hoznak egy bosszorkönyv hírében álló vénasszonyt és kiderül róla, hogy a szkatarii pasa megbizásából egymásra uszítja a montenegroi törzseket. Betelt a mérték. A törzsek fejei összeesküsznek a poturicák kivégzésére és a püspök megöli őket. Karácsony estéjén aztán végrehajtják, amit megfogadtak. A kivégzést Njegos nem hozza színre, hanem a benne résztvevő ernagoraiak jelentik a püspöknek a tett végrehajtását.

A szerb irodalomtörténet már megállapította a drámai költemény elemeit. A dráma személyeit Njegos, ha idealizálta is, de történelmi hűséggel hozza színre. Petrovics-Njegos apróra ismerő nemzeti történetét, hagyományait, szokásait, babonáit, költészetét és ezeket a drámban nagy megjelenítő erővel tárja élénk. A költő szükségzav ember. Gyakran csak jelzi azt, amit gondol, gyakran csak utal arra, amire

szüksége van. De ez a jelzés, ez az utalás pótol egész gondolatokat. A szerb népköltés hagyományos tizesét használja vesformául, megtartja a népköltés szokásos kifejezőmódját, fordulatait. Szinte szintézisést adja a ernagorai népköltészetnek, de az ő versorai sokkal koncizebbek, tartalmasabbak. Ki fogja valaha elfelejteni Daniló fohászát az Istenhez, mikor a poturicák megtérítésének reménytelen kísérletét próbálja meg? Vagy ki fogja elfelejteni Mustaj kádi kis dalát, a szép Fatiméről, a tragikus események előestéjének e bájos idylljét? Nincs a szerb irodalomnak terméke, melynek annyi reflexiója lett volna közkinccs, mint a Gorski vijenacé. A püspökfejedelem igazi filozófus volt, tele eredetiséggel és gondolatait egy igazi költő virtuozitásával tudta költői formában is kifejezni.

Egy ilyen hatalmas és terjedelmes (2819 sor) munkának lefordítása nem csekély feladatok elé állítja a fordítót. S bár a drámát már lefordították szlovénre, bolgárra, csehre, oroszra, németre, svédre, olaszra, franciára, angolra, alig van egy-két fordítás, amely megközelítene az eredetét. A magyar fordítás mindenesetre a jobbik közé tartozik. Formailag majdnem teljesen hű. A görög dráma kardalainak mintájára irt kölközt Djsialovics az eredetivel ellentétben, párosan rimelteti. A kölkökből azonban a lírai felett túlteng a történelmi és gondolati elem. Az az érzésem, hogy ily körülmények között a rimekre nincs szükség. És a rimék kedvéért a fordító olyan szabadságokat enged meg magának, melyek bizonyos értelmi eltolódásokat okoznak. Ha veszem pl. a második költő sokszor idézett első négy sorát:

*Ki felhajtott egyszer pohár mézet,
Aján az már pohár epét érzett.
Pohár méz kell a pohár epére. —
Öröm, öröm: egy a másnak vére!*

Tüzlőt, cukrász, divatárusegéd-költő és tanoncok tehetségpróbája a lélektani laboratóriumban

Nemrég számoltam be egy másik hasonló intézményről, amely mostanában nyílt meg, abban inkább a közügyességre, a praktikus próbákra fektették a hangsúlyt, itt a modern pszichológia eszközeivel kutadják a pályát kereső lélek legtitkosabb zugait, hogy arra a helyre állítsák, amely számára a legalkalmasabb...

A pedagógiai Szeminárium udvarán tüzlőtök táboroznak, uniformisban, eszímás bugyogóban, felfordított székék között lovagolva, mint a látszódozó gyermekek. Hirtelen vezényszó hallatszik, az egyik nagybajszu tüzlőtö kezébe széles vödör vízet nyomnak és a csordultig tett edényvel keresztül kell hatolnia a szék és asztal barrikádokon. A derék atyafi cyanulani törtet, amikor revolver lövés dörög el. Még magához se tért meglepetéséből, amikor gyors egymásutánban valóságos sortűzet adnak le rá. De a bator tüzlőtö rettenhetetlen. Egy kicsit ugyan elsápadt, összeresztent, ám a következő pillanathban már tisztába jött a dologgal: ez is csak trükk, amivel a lélekjelentését akarták kipróbálni. Hamiskán hunyorit a kollégákra: hehe, azt hittétek ugye, hogy inamba szállt a batorságom? Öröme azonban korai, közvetlenül a cél előtt rettenetes robajjal zuhni eléje egy az előbb még szilárdan álló fal. Ép hogy föltre tudott ugrani. De a víz mégse loccsant ki a vederből és ez a fő. Épségben hozta át a tengeri veszedelmén...

— Bravo — mondja a professzor — ezt nevezem flegmának!

A vizsgát ezután zárt szobában isolytatják. Itt küllömbözött fényjelre kell gyorsan és megbízhatóan reagálni.

— Üljön csak le abba a székbe — tesséklik szívélyesen.

A vén tüzlőtö — többhezörös családaba — gyanazkodva tapogatja az öblös karosszéket. Ki tudja milyen csapadt rejteget? Hisz olyan ez az egész, akár az elvarázsolott kastély, ahová kirándult a cimboráival, ott is volt egy éppen ilyen ülőke, aztán mikor belevette magát és elterpeszkedett, ugy megrázta, de ugy! A betyár barátok nagy gyönyörűségére.

— Izé — dadogja zavartan — izé... és bizalmatlankodva néz körül. De látva a barátságos arcokat, hősiesen helyet foglal.

Megmagyarázzák neki: ha piros fény gyul ki a jelzőlámpán, akkor lábbal, ha zöld, akkor kézzel kell fékeznie a képzeletbeli autómobil. Majd hangokra keil villámcsébesen reagálni. A tüzlőtö, akár Andersen rettenhetetlen ölmekatonája hidegvérrel tesz eleget a parancsoknak. A szemébe tükröznek, képzeletbeli utkeresztözödek balkannak eleje, orvul ráduddálnak, a szomszéd uccából autó rohan előre, ez a veszedelem környékezi, de ő kivágja magát.

— Jó soifőr lesz, annyi szent — bólint elégedetten a tanár.

És a vén tüzlőtö büszkén kel fel a vallató székéből.

meg kell állapítanom, hogy az eredetiben a negyedik sor mást mond: Keverten lehet őket a legkönyvebben meginni. A fordítás elhomályosította Njegos mondatának értelmét. A Fatime-dal tiszta líra. Itt a rimék kellemesek, de stilszerűen egy törökszinezetű dalban a Venus szó használata, aminek nyoma sincs az eredetiben:

Ne sirj anya! Lányod Fatime
Nem a sirba, férjhez ment imel!
Nem vágják ki a szép rózsafát,
Csupán méltó kertbe tették át.
Mint szemérol, ugy elhárít majd
Fatimédrol Szuljo minden bajt.
Fatimédnek teste virágzásal,
Villogó két szemo csillagpár,
Arcán hajnal pirja ömlik el,
Hajadisze alatt Venusz kel.
Szája picit mint a kis fillér,
Égő ajka rózsával felér;
Meg-megvillan ajka közt olykor
Ragyogó szép hősziű gyöngyosor;
Fehér nyaka vakító márvány,
Fehér keze hősziin hattyuszárny;
Venusz uszik virágok felett
Szép szinezüst evező mellett,
Boldog párna, melyre hajt fejet.

Djsialovics fordítása tartalmilag hű és pontos. Még arra is vigyáz a fordító, hogy sort sorral adja vissza. Djsialovics kitünően bírja a magyar nyelvet, mely minden szinezetével, minden árnyalatával rendelkezésre áll. Alaposan ismeri a magyar irodalmat is. Djsialovics tanult, művelt ember, eleven érzéke van a költői szépségek iránt. A költői tehetséget sem lehet elvitatni tőle.

Érezhető hiánya a könyvnek, hogy Djsialovics nem irt a fordítás elé egy helatöbbs tanulmányt. Djsialovics egy lapnyi bevezetése és Resetar nyomán adott jegyzetei nem nyújtanak elég tájékozást, aminek része lesz abban, hogy a fordításnak nem lesz elég méltánylőja. Mindamellett a hatalmas költemény lefordításával fel nem becsülhetően értékes munkát végzett.

— Kérem — jegyzí meg csendesén — ha a háboruban nem ijedeztem a srapelektől, mért félnek az uccaktól? — és megmutatja a karján és a mellén levő sebhelyeket...

A költő és a sorsharag

Tizenkilencéves ex-kereskedősegéd, Keladi Andor-nak hívják, vézna, értelmes szemű, nyurga fickó. Hóna alatt egy csomó verssel állított be a lélektani laboratóriumba, hogy állapítsák meg: van-e tehetsége?

Először ugynevezett intelligencia vizsgát végeznek vele. Hat elemit végzett az ambiózus költő, a helyesírással hadilábon áll, de érdekes és eredeti gondolatai vannak. Az életrajza földjében kis regény. Tizenegyéves korában zenészerzőnek készült. »Saját szerzeményei felveszik a versenyt a Boci-boci tarkával. De tizenhétéves fejlett hátat fordít a muzsikának és — saját bevallása szerint — aforizmakat gyárt. Az igazgató felszólítására emlékeztető elmond néhányat. Ime: »Az emberek gögősek és gonoszak, mert elfelejtik, hogy az ő életük is csak egy hajszálon lóg, hogy bármikor a fejükre eshet egy tégl, elütheti őket egy autó...» De csakhamar elunta az aforizmakat és verseket irt. Közben beadták egy divatruházba írnasnak.

— Életem legboldogtalanabb korszaka — vallja fájdalmasan — semmi gyakorlati érzék nincs bennem, a segédek és a tönkőm durvasága, brutális tréfái a végsőkéig elkészerítettek. Az írásban kerestem menedéket. Írtam novellákat és verseket és egy drámba is belefogtam. De az újságok, ahol próbálkoztam, elutasították kísérleteimmel...

Az ifjú tehetség felolvas egy novellát. Erősen szóciális izű, kezdételes és naiv história.

— Bizony ez gyengécske — jelenti ki a pszichológiai osztály vezetője és semmi máséhoz nincsen kedved?

— Nem — jelentette ki határozottan — én író akarok lenni!

Az igazgató szeliden magyarázza: — Barátom, annyi érettségizett, sőt diplomás író van, aki nem tud boldogulni, mi várhat rád, a hat elemiddel?

Az exdivatárusegéd kivágja: — Ohó, nem diploma, hanem tehetség kell oda!

Hosszas kapacitálás és lelkiismeretes vizsgálatok után mégis sikerül meggyőzni, hogy valami gyakorlati pályát kell választani, komoly egzisztenciát, amely tisztességes megélhetést nyújt számára.

— Igaz — hajtotta le a fejét — igaz... Álmétkodva hallgattam. És eszembe jutott, hogy milyen jó is lenne, milyen tívűvs is lenne ide küldeni az összes titkos drámáirokat, az összes divatos regénygyárosokat, rimfaragókat, akik a Parnasszust ostromolják ravasz, elszánt és kétségbeesett praktikák-

TÖRTÉNELEM APRÓ TÖRTÉNETEK BEN

kal, hogy ezek a derék professzorok még idejében lebeszéljék őket és reális kenyérkeresetre fogják a javíthatatlan, dilettáns álmodozókat.

A zokogó szakács

Míg a pszichotechnikai osztályon a tanonc jelöltek közügyességét vizsgálják, a szemközti teremben különböző kérdésekkel iagatják őket. Megkérdezik: mit tanul ilyen és ilyen helyzetben? Ha egy sülyedő hajón lennél? Ha kigyulna fejed fölött a gyárapület? Ha felrobbanna egy motor?

Nagy László, az intézet tudós igazgatója, akinek eredeti ujtásait és rendszereit külföldön is jól ismerik, Irányítja a laboratóriumot. Nemcsak tanoncokat, akik pályaválasztás előtt állanak, hanem elemi iskolai tanulókat is «kivizsgál» . Gyakran előfordul, hogy egyik-másik nebuló rosszul tanul. A tanító nem képes dülöreg jutni vele. A gyerek elhanyagolja tanulmányait, zavaros feleleteket ad, az előadásokon unatkozik. Régebben ezt azzal intézték el, hogy a kölyök lusta, haszontalan, iskolakerülő és rendszerint nádpálcával igyekeztek orvosolni a bajt. Most beküldik a pszichológiai laboratóriumba, ahol szeretettel és gyengédséggel kutatják a lelki defektus okát és előfordul éppen nemrégben is, hogy egy negyedikes elemista, akit a tanítója értelmetlen, nehézféjú diákként könyvelt el és mint a butaság mintaképét állított mindig az osztály elé, meglepően fejlett értelmiségről tett tanúságot. Egyszerűen intelligens volt, mint a többi korabeli gyerekek és nem érdekelték őt az elemi iskola szerinte naiv és gyermekded tantárgyai...

Déltájan egy szakács és egy cukrász jelölt érkezett. A munkaadójuk küldte őket, hogy meggyőződjenek, vajjon alkalmasak-e erre a nemes mesterségre?

A vizsga nyomban elkezdődött. A szakács egész sereg a konyha rejtelmeibe tartozó szakkérdést kapott fel. Csak úgy repkedtek a levegőben a különböző receptek. Néha vita kezdődött.

— Kérem, borbély tokányt előbb leforrázom és csak azután teszem föl...

A fűszerek használatát illetően is eltértek a vélemények.

— Ez már egyéni ízlés dolga — jelentette ki az igazgató.

A nagyobb nyomaték kedvéért — amikor is a kecsége körül ismét súlyosabb differenciák merültek fel — a szakács Brillat Savarinra hivatkozott, mint legfőbb orákulumra. A tanárok elképedtek. Milyen művelt szakács ez! (Ha a Koránból idéz, egész biztos nem kelt ilyen konsternációt.) Meg voltak vele elégedve. Aztán sórt, lisztet, cukrot, paprikát kóstoltattak vele, hogy kipróbálják az inyérzékét. Keverték sórt borsal, gyömbérral és vizont: meg kellett mondania, melyik tengett túl az együttesen? Csak úgy lángolt a szája az erős fűszerektől. Majd a szagló érzékét egreciroztatták: fodormentát, ánist, olajat, ecetet és parfümöt dugtak az orra alá. Alig győzött szimatolni. Végül az illatkoncertet a torna zárta be. Könyvelőbádot szemekkel tántorgott ki a boldogtalan szakácsjelölt. Csak úgy potyogtak a könnyei az erős tormától.

— Szegény — suttozták részvétellel az ajtó előtt gubbaszkodó kis inasok — biztos elhasált — és szívőből sajnálkoztak a pityergő szakácscon.

Torta és kalács agyagból...

A cukrásznak is sziszifuszi munkát kellett végeznie. Elébe csaptak pár marék agyagot és így szóltak bozzá:

— Süssön nekünk belőle tortát.

A legényke ugyancsak elképedt.

— *Hemuból sült pogácsáról már hallottam* — nyögte ki fejbakrva — de agyagból tortát?

Miután felvilágotlították, hogy a formáló képességét akarják megvizsgálni, nekilátott. Gyönyörű dobos-torta lett belőle. A tetőjére még egy kis madarat is formált, mint a vidéki cukrászok a lakodalmi tortákra. Rádásul pedig egy fonott kalácsot is készített. Meg voltak vele elégedve.

— Amit süttől, edd meg — mondták neki és egyedül hagyták a remekeivel. De nem nassolt bele...

Végül még egy műszerész tanonc vizsgázott. A közügyességéről úgy győződtek meg, hogy elébe csaptak egy paksaméta kártyát.

— Építs nekünk kártyavárat — biztatta az igazgató.

A műszerészgyakornok nagyot nézett. Kártyavárat? Ejnye, hát ugratni akarják? De mivel látta, hogy a komoly felnöttek makacsul ragaszkodnak a rögeszméjükhöz, nekilátott. El kell ismerni: gyönyörű volt. Ötmeletes! Meg is gratulálták érte. Hízott a gyönyörűségétől, ám nem értette: hogy az ördögbe tudják meg ebből a kártyavárból, alkalmas-e ő a műszerész pályára?

Vannak az élethen ilyen rejtelmek...

Tamás István.

Lalande

(1766—1839)

teljesen nevén: Michel-Jean-Jérôme Le Français de Lalande (és még azt merik mondani, hogy a spanyoloknak van a leghosszabb nevük a világon!) jeles csillagász volt s a tudományos akadémia tagja, ellenben a nők nyelvén, tehát igazán okosan, nem igen tudott beszélni. Többek között a következő kis történet maradt fenn róla.

Társaságban egyszer ebédnél két igen kiváló hölgy közé ültettek. Szomszédnői a világszép (s emellett rendkívül szellemes) Madame Récamier (1777—1849) s a csodaszellemű (de azért éppen nem csúf) Madame de Staël-Holstein (1766—1817), a kitűnő író nő voltak. Am a híres csillagásznak a szerencséje nagyobb volt mint az eszirtje, mert helyet foglalván az akkori francia társaság két legünnepelebb hölgye közt, így szólott:

— Mily szerencse! A Szépség és a Szellemesség közé ültettek!

Mire Chateaubriand (1768—1848), aki szemben ült vele, nem hallgathatta el ezt a gonoszkodó megjegyzést:

— A Szépség és Szellem közt ül anélkül, hogy csak egyiknek is a birtokában volna.

A »René« szerzője ezt persze úgy értette, hogy Lalande ur se nem szép ember se nem szellemes férfi. De ez a jó ur megint elszóltta magát. Azt hitte, hogy a vis-à-vis-ja azt konstataálja, hogy egyik szomszédnőjének a kegyét se élvezi, s egészen komolyan mentegetődzött:

— Kérem, én sohase is dicsekedhettem ezzel. Sokkal jobban tiszteltem e két hölgyet, semhogya —

De tovább nem is folytathatta. Olyan harsogó kacaj tört ki, hogy a szavát úgy se igen hallhatta volna meg senki.

Legjobb izúit a két érdekelt hölgy nevetett, s a kacagás megszüntével Staëlné asszony ezzel a kérdéssel fordult a csillagászhoz:

— Hogyan, kedves Lalande ur? Hát ön Récamier-nét nem akarja szépnak elismerni?

Récamier asszony pedig ezzel a kérdéssel fokozta a szegény tudós zavarát:

— Csodálom, Lalande, hogy maga csak engem ismer el szellemesnek, holott Staël-nét az egész világ nálam is különb szellemnek tartja.

Tetőfokát érte el a derűtlenség, amikor Lalande akadémikus komolysággal, mert *qui bene distinguit bene docet*, magyarázta:

— A hölgyek tévednek. Én Récamierre gondoltam, amikor a Szépséget, és Staëlre, amikor a Szellemet említettem.

A lakoma végén mind a két »kitüntetett« hölgy arra kérte a háziasszonyt, hogy máskor is Lalande ur mellé ültessék őket. Mert ilyen jól még sohase mulattak.

Annyi bizonyos, hogy ilyen eredeti módon még senki se udvarolt nekik.

Henrik Ibsen

1828—1906)

a nagy drámairól (és sokszor éveken keresztül emberkerülő) többet adott kiülőségekre mint az ember a színművei után és a magánéletben való viselkedéséről itélve gondolná. A pózai sohase voltak nevétségesek (mert hiszen nagyon jelentékeny férfiú voltak), de azért mindig átlátszó és észrevehető. Ami a kitüntetésekkel illeti, nem vadászott rájuk úgy mint egy Barvo nevű dán barátja, aki abban az időben volt hazájának konzula Rómában, amikor a Peer Gynt szerzője is Rómában lakott, s aki híres volt arról, hogy a lelke üdvösségét is elcsaklitta volna egy rendjelecskéért, de nem is irtózott annyira tőlük mint egy másik kitűnő barátja Björnstjerne Björnson (1832—1910), aki meg arról volt híres, hogy megvetett minden dekorációt. Ibsen lát, ha nem is lelkesedett éppen a renjelekért s nem is járt utánuk, elfogadta őket, mert tudta, hogy ezek a csinos kis díszítések »kifelé« emelik az ember tekintélyét. Mikor 1871-ben a Danebrog-rend lovagja lett (Danebrog = dán lobogó) azt írta egy barátjának, akinek valószínűleg része volt a kiüntetés adományozásában:

— Nem is tudom, mint háláljam meg e kitüntetést azoknak, akik hozzásegítettek. Van-e az ilyen megkülönböztetések valami reális értéke, nem tudom s e fölött sohase is gondolkoztam. Mondjuk, hogy nincs. De annyi haszna mindenesetre lesz, hogy elértem vele, hogy a honfitársaim ezental majd kétszer olyan jóknak találják a műveimet mint amennyire becsülték őket, amikor még nem viseltem ezt a jólhangzó címet: *Chevalier de Danebrog*.

Lehet, hogy nem is kétszer, — hanem ötszörannyira becsülték a jó norvégok ettől az időtől kezdve nagy honfitársuknak a költeményit... És ki tudja? Ha például Juhász Gyula tíz esztendővel előbb mint a Baumgarten-díjat nyerte el, egy pár szépen csillogó rendezet kapott volna költői munkásságának az elismeréséül? Ki tudja, rászorult volna-e akkor egyáltalában a Baumgarten-díjra?

Abraham Lincoln

1809—1865)

aki öt éven át (1860-tól 1865-ig) az Egyesült Államok élén állott mint elnök s a rabszolgaság eltörlésével nevét örökre heirta az emberiség jóltevői közé, nemcsak kiváló államférfiú, de rendkívül okos ember hírében is állott. (Nem hiába volt, és pedig igen kitűnő, ügyvéd.)

Még abban az időben, amikor ügyvédi gyakorlatot folytatott, azzal a kérelemmel jött hozzá valamelyik szomszédja, hogy zsíráljon neki váltót. Lincoln udvariasan bár, de határozottan megtagadta a kérelem teljesítését.

— Nézd, — kérlelte őt tovább a szomszédja, — nekem ez a szívesség nem kerül nagy áldozatodba, s nekem igen jelentékeny szolgálatot teszel vele.

Mire Lincoln így szólott:

— Hidd meg, nem szívtelenségből tagadom meg a kérésedet. De hát én *beldök a jövőbe*. Ha a nevémet ráírom erre a papirosra, egészen bizonyos, hogy az összeget, amely rája van jegyezve, nem te fogod megfizetni, hanem én leszek kénytelen az helyetted kigfizetni. S akkor ezen a dolgon össze fogunk különbözni, mert senki se szeret másért fizetni. Hát tudod mit John?

— Nos?

— Egyezünk ki, — mondta mosolyogva Lincoln. — Különbözzünk össze már ma, amikor a pénz még a zsebemben van. Nem jobb, az ilyen dolgon mielőbb tulesni?

III. Napoleon

(1808—1873)

Ennek a rövid közleménynek hangzatosabb címe is lehetne. Ez: *Napoleon és Shakespeare*.

Mikor 1864-ben a franciák meg akarták ünnepelni Shakespeare születésének háromszázados évfordulóját, a császár ezt nem engedélyezte. Ellenben nem tiltotta be az ünnepséget, amelyet a Párisban élő németek ezen a címen rendeztek.

Prosper Mérimée (1803—1870), a kitűnő író, aki meglehetősen otthonos volt a császári udvarnál, megkérdezte Napoleont, hogy a két egymással annyira ellentétes rendelkezésnek mi az oka?

Mosolyogva felelte a császár:

— Tudja, a németek, ha banketteznek, nem tesznek egyebet, csak isznak, mik a franciák ilyen alkalmaikkor esetleg revoltálnak.

— Én meg azt hiszem, semmi se teszi olyan békésekké a kedélyeket mint egy jó lakoma, — jegyezte meg a »Colomba« híres szerzője.

— Igaz, igaz, — mondotta Napoleon. — Ez így van, ha a lakoma költségeit valaki más fizeti. De itt a terítékek árát a résztvevők lettek volna kénytelenek leszurni.

Mérimée is mosolygott és meghajolt uralkodójának az emberismerete előtt.

Niccolo Paganini

(1782—1840)

a világnak talán legnagyobb hegedűművésze volt, am onnan is kitűnik, hogy Liszt Ferencnek sokan azzal akartak hizelegni, hogy a zongora Paganinijének nevezték. A vonó e csodálatos hoszorkánymestere igen sok pénzt keresett (hihetetlenül magas belépődíjak mellett játszott), de tudott számolni, s kellemetlen érzést váltott ki belőle, ha valaki be akarta csapni.

A művész Firenzében egyszer bérkocsiba ült s abba a színházba készült, ahol azon az estén produkálnia kellett magát. Már későre járt az idő s félt, hogy elkésik s túl megvárokztatja a közönséget, amelynek újsághirdetéseken és plakátokon megígérte, hogy Mózes híres imáját *Rossini* (1792—1868) »Moïse« című operájából *egy-huron* fogja előadni, s azért arra kérte a kocsist, hogy lehetőleg gyorsan haltsjon. A művész kellő időben ért a színházhoz, s akkor megkérdezte a fiakkerostól, mennyivel tartozik neki?

— Az ön számára, — felelte a kocsis, — a viteldij 10 frank.

Paganini elszörnyködött, mert a rendes taksa a kért összegnek éppen tizedrésze volt.

— Hogy merészel ily sokat kérni? — kérdezte tőle a virtuoz, — és mért hangsúlyozta, hogy az ut nekem kerül tiz frankba? ... ..

— Hjah, én tudom, kit vittem a kocsimra, — mondotta a fiakkeros. — Hát ön nem tiz frankot kap minden ülőhelyért a színházteremben?

— Mondok valamit, — szólott mosolyogva Paganini. — Majd ha maga egy-keréken fog engem a színházba hozni, én is megfizetem magának a tiz frankot.

Hogy végül mennyit fizetett neki, azt nem jegyezte föl a krónika. De biztos, hogy pör az ügyből nem lett.

Biztos megélhetéshez jut

aki a kézimunkához, hímzéshez szükséges anyagokat sablonpapírt és festéket a

sentai „UNIO“ sablonyárban

szerzi be

Ugyanott egyes utazó felvételük

11.000

PITYU-PUTYU

Írta: ARÁNYI JENŐ*)

Alig volt hegyven éves. A termete egyenes, a széles vállai gömbölyűek, a keble rugalmas, a csipeje ringó, mintáznál érdemes lábat sokan megcsodálták, finom metszésű ajkát, érdekes, elfántoson-sáppadt arcát sokan megkivánták, de a hamvasszöke haja havasszökevé tarkult, a villamlás ibolyaszívrével tiszta szemé sós vizek árájától fakó-fáradtá erősödött. Most is, ahogy kinéz a második emeleti ablakon a szélesen nyüzsgő ucára, ahogy belenéz a kapu elé gördülő nyitott batárba, könny csillan meg a daktorné szemében, le is fur a szina arcon, jaj csak valakinek a kezére, az arcára ne hulljon...!

Az a valaki, akit így félt attól, hogy észrevegye a könnyét, az a valaki egy parányi kis emberke, aki ime vidáman int fel az ablakon kikönyöklő asszennak, amit az kénytelen erőtetett mosollyal fogadni, mert lsten őriz, hogy az a szerencsétlen gyerek szájakat lásson valakinek a reá eső tekintetében. Pityu, doktorék, legkisebb gyermeke, most jön az apjával a gimnáziumból, most vizsgázott bizonyosan csupa jelében a negyedik osztályból, pedig csak akkora, mint egy kis óvodás. A hatalmas, rengeteg ember az ölében hozza fel az emeletre az ő picinyét, aki szinte elvész a rengeteg tenyerek között. Ami felér szál a Malvin hajában megcsillan, ami könny a szemét apaszítja, ami keserűség Csorba doktor lelkén sűrűsödik, annak Pityu az akaratlan, tudatlan forrása. A kis fiu hátán majd akkora pup ékelenkedik, amekkora az egész kis testecskéje, nassze előreugró tyukmelle, a magásra szorult keskeny vállai között szinte nyak nélkül ülő száraz, öreg feje borzalmasan fürcsa kis gnómmá teszlik, akire irtózik ránézni az idegen, akikhez nem akar hozzászokni se nevelő, se házicséld, de a szemé sugárzik az okosságától, az esze éles pengéjű boncolóké, aminövel majd ő maga is dolgozni akar, ha megnő.

Ha megnő...

*

A két emelet magas, a nehézkes testű doktor óvatosan lépeget a homályos kanyarodókban, lassan halad fölfele, de gyors az emberi gondolat, ha felül az emlekezés fáltosparipájára. Malvin asszony gondolata ezen a bűvös paripán nyargalta be az idők kőbevesző távolságait, amíg az ablaktól az előszobáig sietett, hogy ott várja a kis fiát, akinek nem szabad egyebet éreznie, mint szeretetet, gyengéd becézést, hűzelgő círógatót.

Eszébe jutott, mikor megismerkedett az urával, észébe jutották a szerelem, az első igazi és makulátlan szerelem boldogságos hetei, mikor egyik este, előadás után bejött hozzá a fiatal orvos, komoly arccal, de inkább, őh sokkal inkább kérő, mint talán szigorú tekintettel:

— Komoly szavam van magához Malvin. Én magát elvinném feleségül, ha érez egy kis hajánóságot hozzám. Ne szakítson félbe, nehezen találnám meg újra azt a hangulatot, amire most szükségem van és amiben vagyok. Még azt se mondja, hogy keressem fel a lakásán és ne itt az öltözőben kérjem meg, de hát én nem akarok addig a maga lakására menni, amíg maga egyedül lakik. Hívja ide az édesanyját vagy asszonytestvérét, majd akkor igen. Mondom, hagyja nyugodtan befejezni a mondanivalómat, nem lesznek hosszas. Mielőtt határozna, gondolja meg alaposan a dolgot, mert számítanunk kell azzal, hogy a büszke gentry-família megtagad, akkor pedig nem leszek egyéb, mint egy — mondjuk elég jól induló — de mégis csak kezelő orvos. Annnyit mindenesetre megkeresek, hogy az álláshozhoz mérten rendszeren, de szerényen éljünk. Most megint mondani akart valamit, azt is tudom, hogy mit. A mulat akarta említeni. Errel ne beszéljünk, nekem ahhoz semmi közöm, visszamenőleg kötelező hűséget nem ismerek. Hiszen azt se tudta, hogy a világon vagyok, hiszen akadhadt az útjába, — egy színész nő útjába! — akárhány olyan férfi, akiről azt hitte, hogy ez az igazi. Én tudom, hogy maga, ha egyszer rászánja magát, hogy polgári asszony legyen, akkor az is lesz a szó legnemesebb értelmében. Ezt akartam mondani, de erre ráér válaszolni. Nem azért ér rá, mintla nem vágyomá melőbb megtudni, szeret-e, hanem azért, mert nyugodt akarok lenni, hogy soha meg nem bánja, soha vissza nem sűrja az elhatározását.

Malvin sirva, boldog, hangtalan sirással nyújtotta a kezét:

— Szerettem Bandi, komolyan és igazán szerettem eddig is, lettem volna a szeretője szívesen, boldogan, de maga egészen másképpen közelédt hozzám, mint az eddigi udvarlóm, maga egészen más szemmel néz, mint a többi férfi. Ezt köszönöm, ezért még jobban szerettem, mint eddig szerettem, ha ugyan ez lehetsé-

ges. A magáé leszek.

Jött a rövid mátkaság. Csorba kftogyhatalan volt a kedveskedésben, az esküvő után másfél évre meg lett a Gyurka gyerek, éppen olyan vasgyuró, mint az apja, azután a kis lány, éppen olyan junónak induló, mint az anyja, azután... Mikor ideért a gondolata, eltorzult az arca, kínos vonaglás fordította el a szépséges vonásokat: undort érzett, amittől megorzongott a lelke is. Azután jött Pityu, de hogyan...?

Másfél éves volt talán Zsófi, nyár volt, rózsafakasztó nyárelő, mikor az ura nagy csokor harmatos virággal lépett az ebédőbe. Nevetett is, bosszankodott is, mikor melléje ült az asztalhoz:

— Három éve tartozom már egy tegevergyakorlattal, most azután megcsiptek, a jövő héten mennem kell, 28 napra be kell rútkolnom. Itt hagyhatom a betegemet, ki tudja, hány pártol el közben. A nevelés-ges azonban az, hogy nekem el kell mennem a pokol fenekére, az ország ellenkező szélére, viszont a Lajos hitványat meg éppen ide dirigálta a böles reglama. Hát nem lenne egyszerűbb, ha ő menne oda, én meg, üsse kő, leszolgnám az itteni katonai kórházban azt a négy hetet.

— Hát nem lehet?

— Nem, az imént beszéltem az orvosfőnökkel. Kiki maga mesterségét folytassa, akarom mondani, a maga ezredéhez vonulhat csak be... Ezt a maradiságot...

*

Németh Lajos tipikus fővárosi szalonorvos volt, akinél a jó összeköttetések és sok szerelem volt a fontos, járatosabb volt a nevezetesebb pletykákban, mint a tudományban, naronta akár ötször is öltözött, egyformán otthonos volt a gazdag kereskedők világában, az uriházakban, színházi öltözökben és a mulatók különszobáiban. Malvinnak első izról való unokabátyja, akit már gyerekkorában Malvinnak szántak a testvéranyák. Csakhogy Malvint a szinpadra vitte a tehetség, az akkor egyetemi hallgató Lajos pedig kijelentette, hogy soha nem tudná rászánni magát arra, hogy vérrokonát vegye feleségül. Titokban azt is megsugta itt-ott, hogy bizony a fővárosi élet veszedelmes nyomot hagyott az egészségében, így hát, persze, hiszen érthető... meg ki tudja, ugy-e...

Unottan, látható elkeseredéssel érkezett meg és eleinte nem is akarta elfogadni Csorba ajánlatát, hogy helyettesítse őt a betegénél:

— Tudod sógori, mondta nevére, nagy kontármester vagyok ám én. Nem merném nyugodt lélekkel vállalni a dolgot. Még lerontam a praxisodat...

Mikor azután az ebédnél jobban megnézte Malvint, győzött benne a léhaság, a kalandravágyás, akkor már küssé csillogó szemmel változtatta meg az elhatározását Csorba nagy örömeire. Természetesen ott is kellett laknia, volt egy alkalmas különbejáratu szobáskánk. Akkor még egy félreeső ucca földszintes, kertes házában laktak.

Bandi másnap elutazott, Lajos délelőttönként a kaszányában volt elfoglalva, onnan ment délfele a betegekhez, a rendelést pedig délutánra hagyta. Hízelve, régi emlékekre hivatkozva, családis bizalmaskodásokon keresztül próbált udvarolni az asszonynak, aki eleinte nevetve, később azonban bosszusan utasított el minden közeledési kísérletet.

— Nagyon szép asszony lett belőled Malvin, sugta oda egyik este, mikor a lány bevitte a gyerekeket aludni és ők kettesben maradtak a kert padon. Oda-hajolt feléje, magához akarta ölelni, meg akarta csokolni.

— Megbolondultál?

— Azt hiszem meg. A közelség, a szépség, az ide illatod, a szemedből felém csapó láng megveszik az eszemet, a józanságomat... Látod, azt is monhatam volna, hogy csak rokoni szeretettel akartalak átölelni, de nem visz ilyen átlátszó hazugságra a lelkem. Beléd szerettem, forr a vérem, kívánlak és érzem, hogy téged is hajl felém valami, a vágyaid, a szenvedélyed...

Malvin felállt.

— Nagyon kellemetlen ez a jelenet. Értsd meg, hogy az uramat szeretem, nincs más vágyam, csak az, hogy melléte legyek, hogy tisztán legyek mindig az övé...

— Kérlek Malvin, bocsáss meg. Megértenék, ha idegen volnál, ha más lenne a helyzet, hiszen elvégre elég csábító alkalom együtt, egy fedél alatt élni egy fiatal szalmaözvegyvel, aki színész nő volt valaha, tehát fel lehet róla tételni, hogy nem zárkózik el egy kis kaland elől. Annyi bizonyos, hogy ezek után nagyon nehéz lesz kívánnom ezt a fiz napot... Jó éjszakát.

Bement, Lajos pedig felcsalta a kardját és besétált a kávéházba, ott mulatott néhány tiszttel reggelig. A mulatásnak az lett a vége, hogy ebéd előtt sörrözi is kellett, alig tudott a betegekhez eljutni, onnan hazahajátott és félíg-meddig mámorosan megkezdte a hazajelést, mert már várta néhány paciens.

Tikkasztó hőskv volt, juma vége korai kánikulá-vai zúdította a perzselő napsugarakat a porban lál-

ledő városra. Az egészen hátul levő gyermekszobában a két kicsiny mellett a fiatal dajka is elszundított, Malvin a besötétített hálószoba pamlagán aludta ki azt a lelki izgalmat, ami az éjjel felkorbácsolta az idegeit, kínos álmatlansággal verve meg az éjszakát. Egész éjjel azon töprengte, hogy küldje el botrány nélkül Lajost a házból, de sehogyan se tudott olyat kitalálni, amit nyugodt lélekkel tálalhatott volna fel az urának. Végre is azt határozta, hogy megkéri Lajost, étkezék legalább másutt, arról azután gondoskodni fog, hogy bizalmaskodó kettesben ne találkozzanak.

Most aludt, kábult szenderegés volt ez inkább, mint pillentető alvás, de azt még sem vette észre, amikor halkán nyitott az ajtó a tulsó szobában és beosant az unokabátyja.

Nesztelenül jött a puha szőnyegen és szoktatta a homályhoz a szemét. Az ital dolgozott még benne, ez vitte egyre közelebb az alig öltözött nőhöz, aki kibontott pongyolában félig takarítanul még jobban izgatta amugy is fölfűtött képzeletét, amivel most már makacsul követte vágját.

— Eh, nevetséges, hiszen volt elég kalandja a színháznál, most is csak komédiázik...

Rávetette magát, a mánikusok rettenetes erejével gyűrte le a kétségheosetten vődekező asszonyt, akinek a sikoltását négy-öt betett ajtókor keresztül dehogyan is hallhatta meg a szenderegő pesztorka vagy a könyvában hangos énekeszó mellett suroló szakácsnő...

Malvin a gyerekekkel másnap kiutazott egy közeli nyaralótelepre ismerősöket látogatni, nem akart többé Lajossal találkozni, nem akart a eselédesség előtt sem feltűnni azáltal, hogy egy fedél alatt lakjanak, de ne érintkezzenek. Lajos is ezt a megoldást találhatta a legjobbnak, így az asszony megkímélte a bucsuzkodás komédiájától, ami még az ő cinizmusának is sok lett volna. Természetesen, hogy a barátok között sem lehet fel az annyira kívánt megnyugvást, reszketés undorral gondolt a történetekre és napokig nem tudta elszánni magát, vajjon szóljon-e, panaszkodjék-e Bandinak? Végül is az utolsó percben azt határozta, hogy hallgatni fog, mert azt nem engedheti, hogy párba legyen a dologból, hiszen Lajos valószínűleg jártasabb a fegyverforgatásban, mint az ura, aki párbaon kívül valószínűleg, nem, egészen bizonyosan összetört, péppé morzsolja a gazembert, amiből per lenne és az ő neve, a megtörtént, de semmimódon jóvá nem tehető esettel együtt a világ szájára kerülne. Elment öreg barátjához, gyónatójához, neki meg merete gyónni, de nem feloldozást, hanem tanácsot kért. Az öreg pap jóságosan hallgatta végig, de ő sem adhatott más tanácsot, minthogy hallgasson.

Ennek a vérfertőző, borgőzös és erőszakos pernek a gyermeke Pityu.

Felvillant most előtte az az utálat, amit akkor érzett, amikor először meglátta, észébe villant az a döbbenetes esend, amivel Csorba fogadta a torz kakukfőket, de mert jó volt és gyuanulán, más, ismeretlen tényezőket keresett, helytelen életmóddal meg hasonlókkal igyekezett megmagyarázni magának is, meg a feleségének is a rettenetet. A tragédia ott kezdődött, amikor mindenféle orvosi mesterkedéssel helyre akarta hozni a természet hibáját, amikor Zanderrel és egyebekkel igyekezett emberi formát adni a kis gyermeknek, akit végül is tüntetőleg jobban becézett a két igaznál, a szépeknel, a magácinál. Hogy félt a szélhívástól is, hogy keresi a kedvét, elpelgeti a karján és óraszámba eljászogtat vele, mert Pityu az egyik órában komoly emberke, tudós és töprengő férfi, a másikban cinkatonákkal játszózat vagy felcsodított néhány gyermeket a népes udvarról, azokkal harang és kalapácsot vagy valami könnyebb kártyajátékot játszik egész délutánokon. Különsen kártyázni szeret nagyon, de csak nyerni, mert ha veszít, akkor kiőr belőle az el-kényeztetett, akaratos gyerek, tör, zuz, összetépi a kártyákat és elkergeti a barátait. Az igazi apja természetesen sose látta, még a születése előtt kivándorolt valahova tengerentúlra, annál jobban szeretete Bandi. Szeretet volt ez, vagy valami isteni szájalom? Akármí, de volt és a szegény kis fiu boldogan élvezte ennek a szeretetnek a melegét...

*

Ez már akkor járta az esztét, amikor az előszoba ajtajában állva mosolygóra erőszakolt szemmel nézte az urát, amint nehéz lélekzessel törtetett fel a sok lépcsőn.

— Megvárhatatok volna, amíg Gyurka vagy dádus leszalad. — mondta.

— Oh barátom, felelte Csorba, az én csupa egyes fiamat nem hozza fel más! Mára legalább nem. Ugy nézd meg ezt a gyereket, hogy tiszta jeles ám a bizonyítványja. Ezt Gyurka nem csinálja utána...

Malvinnak a torkán akadt a szó, az iménti gondolatok után nem sok kellett volna hozzá, hogy örömsé ujjongás helyett keserves jajveszerekezésben törjön ki a meggyötört idegére. De szerencsére jött már az áldott dadus, aki kicsi korától nevelte, szoptatta, dalkálta, öltöztette néha még ma is öltözteti és akit talán még az apjánál. Bandinál is jobban szeretett.

Becértek a nappali szobába, Gyurka is előkerült és valamennyien áhítattal hallgatták a vizsgáról szóló hősökölteményt. Az arconok legalább áhítat ült, hogy azonban a dadusén kívül a lelkekben is az volt-e, ki tudná azt megmondani?

— Te Gyurka, — mondta végül Pityu, — tudod mit beszélünk meg édesapával a kocsiban? Azt, hogy

*) Regény pályázatunk első díját — mint már jelentük — Arányi Jenő nyerte el a

Szentendrei bíró

című történelmi regényével.

A pályanyertes regények közlését szerdai számunkban kezdjük meg. Ez alkalommal Arányi Jenőre és írására azzal hívjuk fel a figyelmet, hogy egy régebbi nevelőjait adunk itt közre.

mi ketten most az egész vakációra elutazunk Duna-Gálosra nagymamához, te is jól fogsz ott szórakozni, én is kikerülök ebből a poros városból egy kicsit. Mert jövőre bizony nyilvános tanuló leszek. Ugy ám!

Valamennyien kérdőleg néztek Csorbára. Ez vált volt, mint aki azt mondja: nem tehetek róla, ez már így van.

— Nyilvános tanuló? Hogy gondolsz ilyet? Hát majd rossz időben hogy jössz az iskolába?

— Rossz időben édesapa befogat és kocsin megyünk, de gondold meg, az ötödik a legnehezebb osztály, azt nem lehet csak úgy magánaton végezni! Azután rossz idő, mi az? Hát ha majd orvos leszek és éjjel, hóban, fagyban, záporban beteghez hívnak? Mi?

*

Egy hét múlva Gáloson voltak a dadussal együtt, aki el se tudta volna képzelni, hogy Pityu nélküle elmaradjon két egész hónapig. Csorbáék tágas kastélyában sok volt a rokonvendég, egész gyermekhad hancurozott a hatalmas kertben, a kisebb birtoknak beillő udvarokon, itt volt a község urigerekeinek a paradicsoma, mert az öregasszony idősebb fia, az agglengeny Sándor semmi holonságot meg nem tudott tagadni, ha szépen körülcirogatták.

Gyurkát rengeteg örömmel fogadták. Ő már idehaza volt itt, amolyan legénységbe vették, hiszen érettségi előtt áll, pompásan evez, uszik, lovagol, a vadászpuskát is jól bírja, Pityuval szemben mérsékeltbben nyilvánul meg a szeretet, a jegyes emberrel szemben belénkrögződött ősi iszonyatot alig bírták elfojtani, de elvégre éppen olyan unoka, mint a többi és itt van vele a dadája, majd elhajmolódnak ők ketten.

Az első néhány nap nagyszerűen telt. Sándorral kocsin bejárta a birtokot, Gyuri elvitte csónakázni, hiába rémüldözött a dadus, mert: tessék vigyázni Gyurika, a víznek nincs ám gerendája!

Azután el kellett menni Gyurival a szomszédokhoz, atyafisághoz, jóbarátokhoz (ámbar egészen mindegy az, jobb néha az idegen, mint a vérbeli), ebédekre meg uszonákra voltak hivatalosak és ennek Pityu nagyon örült, mert imádta a parádés evéseket. Egy ilyen ebédén találkozott a kis Gálosy Zsófiákkal és attól kezdve nem akart sehova menni, csak a félig mágnás-számba menő Gálosyékhoz. A kis lány koráért kacsérsága, elékelő intézetekben meg kintűnő nevelőnők keze által elfinomított modorra megbüvölték a fiút, heleszerették Zsófiákba, halálos, nagy szerelemmel. Csak a dadusnak merete elmondani, hogy neki, ha majd nagy lesz, nem kell más feleség, csak Zsófiika, akinek a kedvéért szívesen lemond még az orvosi pályáról is, az lesz, ami a leánynak tetszik...

Szólni is alig mert hozzá, nem tegezte, mint a többi, hanem valami sárkában megbújva léste imádatos tisztelettel minden mozdulatát, szavát mosolyát.

Azon a napon ott ült egy sűrű lombokkal sötétre árnyalt kis lugas gyeppadán, az ő legkedvesebb rejtékhelyén, ahol szabadon széthette délihába kénit, egyszerű nevetést hall valamerről, három-négy kis leány kacaja esengettyüzte tele a bokros utakat. Megismerte Zsófiika csilingelő hangját:

— Igen, mához egy hétre lesz. Fényes gyermekbál, tűzijáték meg minden jó. Megengedték, hogy azt hívják meg, akit csak akarok, de sajnos olyanokat is meg kell hívnom, akiket legjobban szeretnék ezer mérföldre magamtól.

— Olyanok is vannak? — kérdezte most egy másik hangocska, Pityu egyik unokatestvérének a hangja.

— Hogyne, hiszen az természetes, hogy vannak olyanok is, akikkel nem szívesen van az ember együtt. Például, de titok! el ne áruljátok! például ez a Csorba Gyuri nekem nagyon tetszik, szívesen lennék majd a felesége is, pedig ez meseliance, de komolyan tetszik, még sem remélhetek semmit, mert az öccse...

Pityu ösztönösen hallgatott, a szíve remegve szorongott a keskeny kis tyúkell alatt, a keze nyirkos lett az izgalomtól, a szeme se rebent a feszült figyelemben. A kis lány folytatta:

... az öccse azonban olyan rettenetes, hogy megborzadok, ha rá gondok. Hiszen, ha sógorom lenne, talán meg is kellene csókolnom, pedig keztyű nélkül kezét sem merek vele fogni, úgy irtózom tőle, mint a varangyos békától. A mulktor is, mikor nálunk ebédelték, inkább azt hazudtam, hogy a fejem fájt, csak hogy ne kelljen vele egy asztalnál ennem, mert felfordul a gyomrom...

Annak a szegény gyereknek ott a bokrok mögött elállt a lélekzete, fennakadt a szívverése, hideg verejték szántotta a halántékát, az ujjai ideges reszketésben táncoltak, de hallgatta tovább. Most a rokona szólott:

— Dehát ő nem tehet róla, szegény Pityu.

— Haha, Pityu! Pityu! Mondd, hogy putyu!

— Az micsoda?

— A parasztkok így hívják a puposokat. Ezt onnan tudom, hogy a Málí szobalány azt kérdezte este vetkőzésnél, ki volt az a kis putyu... Putyu! A lányok kórsban nevettek:

— Pityu—putyu... putyus Pityu...

Nevetve, mulatva mentek odább, a szegény megrontott gyerek pedig állt rémülten, jégbefagyott arccal, a szíve most már vadul kalimpált fenn valahol a torkában, az ajka kiszáradt, a szeme homályba borult, őt de jó lenne nem lenni vagy legalább a dadus vállán kísírni magát. De ezt nem lehet, ekkora szegényt

nem bír el, hiszen csak éppen tegnap beszélt arról, hogy a jövő héten lesz Zsófiika születésnapja, milyen jó lesz, bizonyosan őket is meghívják, együtt lesznek egész nap, láthatja, talán beszél is vele... Putyu! Odahaza nem hallott ő soha semmit a maga bajáról, otthon legfeljebb annyit mondtak neki, hogy vézna és vigyázni kell az egészségére... Putyu! Pityu-putyu... Rettenetes. Rettenetes.

*

Pityu-putyu leszökött a Dunára, eloldott egy csónakot és ügyetlenül gyenge kis karocskájaival alig emelve a nehéz evezőt, belehajtott a kelepelő vizimalom szüntelen forgó kettős lapátkerekébe.

Az erősebb

Irta: Sipos Iván

I.

Mária szeme kéken nevetett, mint a napfényes, májusi égbolt. Hullámos, fekete hajának ében kere-téből édesen tiszta rac mosolygott paján-szeliden és a gyönyörűen ivelt száj sarkában néma kacagás derüje harsonázott.

Szép volt ez a hölgy, sőt ennél is több: tökéletes szépség. Arca, termetre egyaránt. De legszebb mégis ajkainak észvesztő vonala, amelynek tökéletes lemá-solása akármelyik szobrász számára az örökkévaló-ságot jelentette volna.

Szemben ült Boronkayval: ránevetett így, napfényű jókedvvel. De mintha picike guny is megcsil-lant volna ebben a tavaszi kedvvaradatban.

— Szóval? — kérdezte és megcsillogtatta kissé fogainak zománcos gyöngyscrát.

Boronkay a földre szegte kedvetlenül a tekintetét. — Hiába gunyolódik, Mária. Nem mondom ki! — makacszkodott.

— Fé! — a nő hangjában diadal harangozott. A férfi most hirtelen szembenézett a nő veszé-lyesen kék tekintetével.

— Talán — felelte egyszerűen. — Lehet. Lehet, hogy félek, Magától... félni kell. És én, aki tíz esztendőt töltöttem a házassághoz címzett feigintézetben, míg rájöttem, hogy ezt az intézményt semmi-esetre sem tereintették az én számomra... én nem akarok most utabb és talán az előbbinél is súlyosabb életregényt.

— Ha érzi, hiába nem mondja ki, az életregény már ugvis megvan. Ha meg nem érzi... akár kidobolhatja. Nem igaz?

Boronkay nem felelt. Ajkait harapdálva ült a helyén és csak hosszabb szünet után szólaht meg:

— Jól van. Kimondom. Igaza van. Szeretem mag-gát, Mária. Nagyon. De... de ez az egész. Ennyi az egész. Szeretem, Nagyon szeretem. Beleszédültem magába, mint... mint lepke a lámpafénybe. Pont.

Gyorsan felállt a helyéről és kezét nyújtott. — Isten vele, Mária.

— Hova megy, Dénes? — kérdezte megdöbben-ve a nő.

— Megtörtént, amit akart, nekem pedig dolgom van most. Kezét csóklom. — Meghajtotta magát és elment.

— Ostoba! — mondta Mária bosszusan, miközben utánanézett a távozonak.

II.

Boronkay sietve rótt a uccák sorát a hideg al-konyuban. Fázósan meg-megdidergett néha és pattanásig feszült idegeiben furcsa láz duruzsolt egyre szenvedélyesebben: »El, el el innen! Mielőbb és — mi-nél messzebb!«

Nem sokat gondolkozott, nem sokat tévovázott. Érezte, hogy a veszedelem már a sarkában lépdel és így gyorsan határozott.

Másfél óra múlva vonaton ült.

— A vidék csendje, nyugalma biztosan meggyő-gyít! — gondolta lelkenedve, míg a bosszorkányos gyorsasággal forgó vonatkerékek csattogtak alatta. Ő már tudta, amit Mária nem tudott még: hogy min-den elveszett, ha ez a kísérlete nem sikerül. Hogy ak-or örökre és változhatatlanul Máriaé, aki szép, ked-ves, gyönyörű — és bizonyára szívtelen is, mint min-den szép asszony!...

III.

Mária maga sem tudta, mit érez Boronkay iránt. Az bizonyos, hogy tetszett neki a rajongóan meleg-letkü férfi, aki minden érzését véka alá rejtieni igyeke-zett, de akinek pont ezek a kísérletei sehajnysem sike-rültek. Hanem komolyabb, melegebb érdeklődést nem igen fedezett fel önmagában a férfi iránt, amíg vallo-másra nem bírta. Mikor aztán a vallomás után azonnal távozott tőle Boronkay, előbb furcsa bosszuság bor-zongatta meg, később azonban elvette magát dia-dallal:

— Győztem! Én győztem! Nagyon fél!... Be is vallottal!...

Ámde másnap hiába várta megszokott látogatását. Harmadnap szintén. És csak ötödnapra kapott pársoros értesítést: »Elutaztam kissé vidékre, csöndbe, pihenni.«

Pedig Mária már az első napon úgy érezte, hogy... hogy hiányzik valami az életéből. Mintha elvesztett volna valamit, amit pedig szeretett. Valamit, ami — most látta csak — nélkülözhetetlen neki.

Aznap, mikor az első értesítés megérkezett Dénes-től, már alig találta helyét. És négy nappal később ő is uton volt.

— Nem, semmiesetre sem akarok találkozni vele, — mondogatta közben önmagának — csak látni aka-rom: hogy él, mit csinál? Aztán...

Nem folytatta. A selymes pillák beárnyékolták a tiszta, de most nyugtalan fényű kék szemet, amely előtt riasztó képek elevenedtek meg zavaros össze-visszaságban.

IV.

Boronkay ezalatt egyre elementárisabban viharzó szívvel temette a kivárosi csendbe és irrogalomba kényszerített napokat. Az első reggelen kis, halvány sajjás volt még a gyönyörű és édes női név: Mária. De aztán egyre élesebbé, hasagatóbbá vált és végül is maga lett minden gyötirelem megtestesítője.

— Mária! — motyogta lehunyt szemmel és mint-ha tüzes szög mélyedtek volna a szívébe.

— Mária! — sóhajtott és a teljesülhetetlen vá-gyak minden kinja átvonaglott a testén.

— Megyek! Utazom haza! — határozta el egy-szerre és azonnal csomagolóshoz látott. De közben már újra gondolkodni kezdett.

— Nem lehet! — csuklott aztán vissza remény-telenül. — Ha ezt megteszem, örökre elvesztem. Még csak le sem tagadhatom a diadalát. Mária pedig szép. Nagyon szép. Telhát szívtelen. Nagyon szívtelen. Sem-miesetre sem tud igazán szeretni, enélkül pedig... És különben is: milyen magabizó, fölényes volt már ak-or is, amikor kiszedte belőle a titkát! Nem lehet! Nem szabad! Ez a behódolás végzetes lenne! Talán az éle-tébe kerülne, — nem lehet!

— Hiszen, ha nem lenne olyan szép!

— Hiszen ha szíve volna! — sóhajtott végül re-ménytelen bánattal, miközben magába öntötte a mé-regerős pálinkával telt pohár tartalmát.

V.

Mária délután érkezett és este sétára indult az idegen városban. Lépva, egyedül, reménytelen remény-nyel szívében. Annnyira elfoglalták ideges gondolatai, hogy szinte nem is látott tőlük. Elfuló rekedtes férfi-hangra eszmélt fel.

— Mária!...

Boronkay állott előtte sápadtan, reszketve, té-tova, megröggyanó lábbal.

— Jó estét, Dénes! — A nő hangján már semmi elfogultság, semmi zavar nem volt érezhető. — Maga még itt van!? — kérdezte aztán meglehetősen hidegen.

— Természetesen. Hiszen irtam. De maga! Hogy került maga ide Mária? — Boronkay testét olyanféle láz verte ki, mint az álomlátókét a valóság erejével ható, de mégis hihetetlen álmok között.

De Mária már biztos talajon mozgott. »Most — most megbüntetem!« — gondolta és mosolyogva szólt:

— Én? Szerződsébe jöttem. Táncosnőnek szer-ződtetett az exceilior bár...

Nyugodt, természetes hangon mondta ki a hazu-ságot, hogy Boronkaynak eszébe se juthasson a kétel-kedés. Pedig mégis eszébe jutott.

— Az exceiliorba szerződött? Maga? Aki sohase volt színész, sem artista? Ebbe a... ebbe a züllött mulatóba, — maga? Hogyan? Miért? Ez nem lehet igaz!

— Valamiből csak meg kell élnem! — felelt előbbi természetes hangján a hölgy.

— Nem engedem! — csattant fel a férfi hangja.

— Nem engedni? — Mária gunyos csodálkozással ismételte Boronkay energikus kijelentését. — Milyen jecgon? Nem mondaná meg?

— Mert... mert szeretem! És az a hely... az a környezet... az az élet, ami ott folyik, nem magának való!

— Hahaha! — kacagott édesdeden a hölgy. Aztán hirtelen Boronkayhoz fordult: — nem kisérne el va-csorázni?

A vacsorát szinte teljesen szóltanul töltötték el. Közben lépva, szemszögletből egymást figyelték és saját érzelmeiket vizsgálgatták.

— Mária — szólaht meg végre komoly hangon Boronkay — kéni szeretném tegyen le erről a ször-nyű ötletéről. Jöjjön, utazunk haza, és...

Elhallgatott. A nő hidegen csillogó szemmel né-zett a szemébe.

— És — ismételte.

— És én feleségül veszem — fejezte be a férfi ha-tározottan.

Mária szeme most ismét felmevetett kéken, mint a napfényes májusi égbolt. Keze engedelmesen simul a férfi kezébe:

— Milyen nehéz néha ilyen egyszerű dolgot elin-tézni veletek, — sóhajtott őszintén és a jövődő bol-dogság drága ígéretével remegett meg szájának re-mekbevésett vonala.

Egyetlen egyéni tanfolyam Veliki Bečkerekben

Mindenki, öreg és fiatal, aki nem akar beszédhibája folytán az életben tovább is mellőzést szenvedni, gyorsan és biztosan megszabadul mindennemű beszédhibájától

dadogástól

Felvétel hétköznaponként 9—12 és 3—6 óra között, vasárnap 10—12 óra között *legkésőbb október 18-ig.*

Biztos eredmény a *D-msot'enes* különleges beszédgyakorlatok útján *Vel. Bečkerek, Vojvoda Putnika* (Alkotmány) *utca 23.* Egyéni oktatás nappal és este és így a tanuló nem akadályozza meg hivatásában. Legegyszerűbb út a biztos és állandó sikerhez minden korban. Elsőrendű referenciák és hiteles bizonyítványok orvosoktól, iskolák vezetőitől, stb. a nagyszerű eredményről.

Nem ké zülék, nem tankönyv, nem hi-nézis

Vasiljević uriszabósága

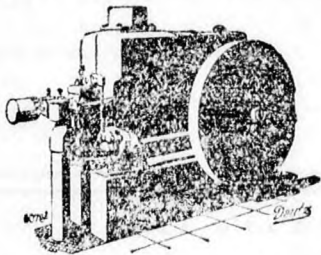
Subotica, Aleksandrova ul. 13.

Megérkeztek a legújabb őszi angol szövetújdonosságok. A legegészségesebb öltönyök, felöltők, télikabátok, mértékutáni készítése. Tekintse meg óriási raktáromat vételkényszer nélkül!

Favágáshoz Daráláshoz Morzsoláshoz stb.

csak

DEUTZ-MOTOR

Tekintse meg a legújabb 6—8 lóerős MA 416 típust

Kenőszivattyúval Légszűrővel Olajállásmutatóval

Olecsó ár

Csekély fogyasztás Azonnali szállítás

RECORD-ERDŐS R.T.

Novisad

Osljek V.-Bečkerek

Elsőrangú hangszerek direkt a **gyárból,** illetve gyári raktárról szállítva. Nagy képes

árjegyzék
ingyen! Kérje Jugoszlávia legnagyobb hangszergyártótól
Meinel és Herold
hegedű-, gramofon-, harmonikagyár
Ulcijka, MARIBOR 150-B.

Hegedűk	95 dinártól
Tamburák	98 "
Mandolinok	136 "
Kürtő	505 "
Gramofonok	345 "
Kéziharmonikák	85 "
felje b	

Tüdőbetegek!

Sok ezren már meggyógyultak!
Kérjék azonnal könyvem a **új táplálkozási művészetéről,** amely már anyai ember életét megmentette. Ez a táplálkozási mód a megszokott életmód mellett alkalmazható és a betegséget gyorsan legyőzi. — Az éjszakai izzadás és köhögés megszűnik, a testsúly gyarapszik és a fokozatos elmeszesedés a betegséget megállítja. Az orvosi tudomány **komoly embereit** igazolják módszerem kiválóságát és azt szívesen alkalmazzák is. Minél hamarabb hozzáfog **először** a táplálkozási módhoz, annál jobb.

Teljesen ingyen kapja meg a könyvem, amely sok fontos tudnivalót tartalmaz. Kiadóm mindössze csak **10.000 ingyen könyvet** küld szét, írjon tehát még ma, hogy Ön is azok közé a szerencsések közé tartozzék, akik könyvemhez hozzáfutnak.
Georg Fulgner, Berlin-Neukölln
Ringsbahnstrasse 21 Abtel. u. 678

OLCSÓBBAN VESZ

nagyobb választékot, ha szőrmeszőkegletét még az őszi szezon előtt szerzi be! — Nagy rakat! Kedvező feltételek!
Zsu'yevics szűes, Subotica
Sokolska ulica 15 10390

WEITZENFELD iDRUG SUBOTICA
INTERURBAN TELEFON 192.

Zsák, zsineg, ponyva, gazdasági kötélárak, szőnyegek, linoleumok, kárpitos kellékek nagy választékban

Kérjen árajánlatot!

»SIDOL«
a legjobb szer mindennemű fémtárgy tisztítására és fényesítésére

»SIRAX«
az evő- és konyhaeszközök, mindennemű cinn, bádog, fa és mázos edény, fürdőkád, küszöbök, stb. tisztítására

»AZUROL«
a legjobb folyékony indigó-kékítő

Mindenütt kapható!

Ügyeljen a névre és a védjegyre!
11894

FLEISSIG, PANČEVO

R A D I O

TELEFUNKEN

R A D I O

Rádióké-zülékek, Villanyberendezések
Luszterok 11864

Ha azt akarja,

hogyan hizója, tehene, ökre, lova baromfia, malac-állománya egészséges legyen, könnyen hozzájusson a jó hizáshoz, csontállománya fejlődjék, tegyen egy hónapig próbát és használja az állatorvosi tudomány legújabb vívmányai szerint összeállított

„MAGDOLNA“ hidralizált állati táplisztet.

Ez a kiváló gyártmány, amelynek csomagolása és plombálása állandó állatorvosi felügyelet mellett történik, tartalmazza mindazokat az ásványi anyagokat és savakat, amelyekre az állatnak szüksége van s amelyek a természetes takarmányból hiányoznak.

Legendó, ha nagy állatnál naponta egy kanál MAGDOLNA hidralizált állati táplisztet kever a táplálékba, baromfinál és egyéb apró állatnál pedig fél kanállal és egy hónapi használat után az eredmény meglepő lesz: az állatok jobban hiznak, jobban fejlődnek és jobb étvágyuk van.

A MAGDOLNA állati táplisztet olyan olecsó, hogy minden jószágtartónak alkalma van beszerezni és állandóan készletben tartani. Minden csomaghoz az adagolásra nézve használati utasítás és minden zsákban az adagoláshoz szükséges kanál van mellékelve.

Gyártja és szállítja:
„MAGDOLNA“ hidralizált állati táplisztipar Subotica,
Mariborska ulica 7.
10228

Kivándorlók figyelmébe!

Aki az Egyesült Államokba, Kanadába vagy Délamerikába: Argentínába, Brazíliába, Uruguay álfamba akar utazni, annak azonnali és díjtalan felvilágosítást nyújt a **FRANCIA VONAL**
Hasonló felvilágosítást nyerne a visszautazók is.
Beograd Sombor Vel. Bečkerek
Karađorđjeva 91 Vojvoda Putnika Venac 20 Obala Princesza Jelena 3

Gyomorbaj, a bél és minden belső szerv megbetegedése ellen a legkiválóbb gyógyhatású szer a
Ize és illata kellemes és így a gyermekek is előszeretettel veszik. Egyetlen egy kísérlet Önt is meggyőzi ennek a kiváló szernek felülmulthatatlan hatásáról. — Készíti és postán szétküldi Dr. Semelié gyógyszerháza, Dubrovnik 2. Ara üvegenként 40 dinár, három üveg 105 dinár, nyolc üveg 245 dinár

FIGOL

FIGYELEM!

Ujjonnan feltárt gyógyerejű
toplicai ásványvíz

„MILAN TOPLICA“

természetes alkalkus savanyuforrás

VICSA - Prokuplje mellett

A C. 44735/1929 számú rendelet alapján gyógyerejű víznek elismerve. Ize rendkívül kellemes

MESÉS EREDMÉNNYEL GYÓGYIT: hurutos megbetegedéseket, hólyag- és epebajokat, hólyag- és epekövet, szkrofulotikus alapon fellépő bőrbajokat, de főleg idült légesőhurutot, gyomorhajókat, gyomorégést, csúzt, cukorbetegséget, tüdőtuberkulózisnál kiváló étvágygerjesztő hatása, a tüdő, tüdőcsucs és a hashártya megbetegedéseit, női bajokat (anyaméh és petefészkek gyulladását) és azonosítható székletszabályozó hatása a csodával határos.

Kapható minden gyarmatárkereskedésben, szállodában, vendéglőben, hávéházban, büfében, stb.

„TILOKS“ K. D.

toplicai ásványvízkitermelésre alakult vállalat

Telefon 29-53

BEOGRAD

Frankopanova br. 29

Képviseletet keresünk minden nagyobb városban

FIGYELEM!

A RÁDIÓ-technika
legújabb
remekművei
Dr. Georg Seibt Berlin

3 és 4 csöves **villanyhálózati** készülékei és
világhírű hangszórói
megérkeztek Jugoszláviába!

Közp. eladási hely:

Tehn. Biro Ing. Solarović, Novisad, Futoški put 68

Butorok
gyermekkoscsik
gyári áron Szuboticán

a legnagyobb választékban és legolcsóbban

ERDÉLYI A.

lakásberendezési vállalatnál szerződésük be. Bena Sudarovičeva ul. 4.

AMERICAN HEATING

a jelenkor legtökéletesebb, kokszal fűtött kályhája.
Csak 4 kg. kokszra van szükség egy 100 köbméteres helyiségnek 24 órán át való fűtésére. Állandó tűz ősztől tavaszig, naponként mindössze egyszer kell egy egész kis mennyiséget utánarakni. Lukszus-kivitel. Okvetlen írjen a jugoszláviai vezérképviselőnek: American Heating, Zagreb, Marovska 15.

Okleveles gépész-vagy elektromérnököt keres

világcég most alakuló noviszádi irodájának vezetésére. Kizárólag önálló munkához szokott, legalább 5-6 évi kimutatható gyakorlattal rendelkező, agilis mérnök jöhet tekintetbe alapos organizatorikus ismeretekkel, aki egyben az eladásban és akvizícióban is járatos. A szerb-horvát nyelven kívül a német és lehetőleg a magyar nyelv kifogástalan ismerete, valamint fő külső feltétel. Megjelenés esetén az állás szép jövőt biztosít.

Részletes ajánlatok curriculum vitae-vel és referenciákkal Rudolf Messe beogradi irodájába küldendők »Noviszádi irodavezető« jellegre. 11896

A tudomány Antiszeptikus fog-,

Bakteriológiai vizsgálatok igazolják, hogy ez a víz megöli minden kórokozót, lehetlenné teszi azok elszaporodását, nem árt a szöveteknek, a fogakat, a szíjat és a garatokat megtisztítja a ragályt okozó és terjesztő érdiektől, a fogakat tisztán tartja és megőrzi azok szép leüerségét.

Különös védekezőszer a fogfájás és a szájbetegségek megakadályozására, — egyedülálló szer bármely ragályos betegségnek, az angina, reuma, sziviszomzat megbetegedése, spanyolnátha, influenza, nátha, stb. ba-

uj sikere! száj- és garatviz!

cillusnak a szájrésbe és ezzel a szervezetbe való behatolása ellen.

Garatmegbetegedések nélkülnő hatású öblöszer.

Különösen nélkülözhetetlen az iny- és az állkapocs megbetegedéseinek és az olyan betegségek tartama alatt, amelyeknél a beteg bizalmas gyógyszer használn.

Kapható minden gyógyszerháza és drogeriában

Ara üvegenként 24 dinár. 11533

PARAFFININTÉZET

ALEKSANDROVA UL. VEL. BECKEREKEN LUKINICH-HÁZ

Terápia — Kozmetika

<p>Rheuma, köszvény, ischias, neuralgiák. Női bajok, magas vérnyomás stb. Bámulatos eredmények elhanyagolt idült bajoknál is. A tudomány mai állása szerint a legbiztosabb hatású hőkezelés.</p>	<p>Egész testi vagy helyi soványítás biztos eredménnyel és abszolút ártalmatlanul. Korai ráncok, szeplők, foltok, anyajegyek, valamint szárazsárok végleges eltávolítása villannyal. — Saját készítményei, kitűnően bevált szépítőszerek.</p>
--	---

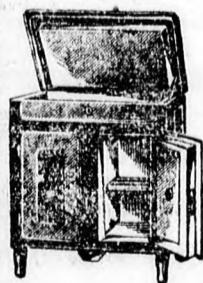
ORVOSI FELÜGYELET!

Bence Antal és Fia mübutorgyára

Gyár és központ: Veliki Beckerek — Fikóület: Beograd, Ko'arčeva 9

Alapított 1861

Az összes stílbutorok elsőrangú előállítás. Kiváló minőség. Legnagyobb választék
Szolid árak! Saját tervező műterem! Szolid árak!
Állandó butor-állítással Vel. Beckereken, függönyökkel, szőnyegekkel és terítőekkel és teljesen berendezett, a kiállítás céljára épített helyiségekben. 1081

Szabadalmazott

jégszekrényeink árait leszállítottuk!

Mie ött jégszekrényt vásárol, kérjen árjegyzéket és ajánlatot

BRAĆA GOLDNER jégszekrény-, fabutor- és rézánygyártól
SUBOTICA, Jugovića ulica 20. — Telefon 1-34

Szénsav-ipar PHILIPPOVICH ADAM

Központi iroda: Pančevo

Széngyár: Zemun

Beograd, Karadjordjeva 13 Fiókok: Novisad, Futoški put 36

Komplett szikvizgyárberendezések

Legújabb szabadalmazott gépek és töltők szikviz és alkoholmentes italok gyártásához
Legújabb gyümölcsesszenciák alkoholmentes italok gyártására
Állandó nagy raktár szifon- és limonádés üvegekben, csakúgy gyártmány

Legolcsóbb árak! Pontos és gyors kiszolgálás!

Kedvező üzleti feltételek! 11738 Képes árjegyzék és költségvetés ingyen!

A világhírű
„Lumophon“
 gyártmányok
 vezérképviselője

Maller Béla
 okl. gépészmérnök
Subotica
 Petrogradska ulica 8. Telefon 35

Eladó
 a subotici határban, a sáska-
 lapsi dűlőben fekvő, volt
 Sudarević-féle

**35 lánc beültetett
 I. rendű szőlő**
 egészben vagy parcellákban

Bővebb felvilágosítást az
Opšta Privredna Banka d. d.
 igazgatósága nyújt

A vajdaság lak kedvelt találkozóhelye
BUDAPESTEN

KÖZPONTI SZÁLLODA
 VII, Baross-tér 23
 a Keleti pályaudvarnál

Teljesen újonnan berendezett
 kényelmes családi ház.

Központi fűtés, hideg-meleg víz.
 Mérsékelt polgári áruk.

A Bácsmezej Naplóra való hivatkozással
20% engedményt kap
 Testvérvállalat

OSTENDE KAVÉHAZ
 Tulajdonos: **GROSZ ÖDÖN**

Dohányosok !!
„NICOTLESS“
 zsebaparatás a cigaretta, szivar és dohány ni-
 kotinmentessé tételére. Megőrzi az egészségét
 Dohányozzon csakis „Nicotless“-el.
 Kérje bármely gyógyszerárban, drogériában
 vagy trafikban, vagy a jugoszláviai
 főképviselőnél

KURALT gyógyszerár
I jubljana, Go posvetska cesta.
 A készülek ára Din. 20.— 1 kis üveg folyadék
 hozzá Din. 10.—

Olecsó, elsőrendű kivitelű
STYLBUTOROK
 kivételes áruk, fizetési kedvezmények
 az 50 éve fennálló

Hoffman Mihály özvegye
 lakásberendezési vállalatnál Subotica Aleksandrova ul.
 2 valódi masszív sárgaréz templomi csillár
 és 16 falikar alkalmi áron eladó

A műtrágya alkalmazásáról közelebbi
 felvilágosítással szolgál:
Agrikulturno-Kemički Ured
 za kalijevo gnojenje
 BEOGRAD, Poankareova 27. ZAGREB, ob oga ul. 2

NŐI
szőrmebundák
 egy világcég lerakata

Reklámárak! Reklámárak!
Eisler Izsó
 ruha ruhazban, Szubotica

A B A ... OK ... P U M A S O A ...

Minden bélyegző 24 óra alatt elkészül!

Deutsch J.
 optikusnál
Subotica
 Aleksandrova ul.
 5

Kozmetikai szalon
 Tulajdonos: **Dr. VÉCSEI JENONÉ**
 Különleges arc- és bőrápolás, az összes
 arc- és szépséghibák gyógyítása villany és
 kvarcfénykezelés, paraffin terapia

Szeplők legújabb módszer szerint teljesen
 fájdalomtalan eltüntetése villannyal, hüm-
 lasztás, kenőcsök alkalmazása nélkül.

Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

EUPHOSIL
PARAFFIN THERAPIA

A legújabb eredményeiben felülmulhatatlan gyógymód
 reuma, köcsény, ischias, lumbago, fagyott végtagok
 és neuralgikus fájdalmak eseteiben. Legbiztosabb si-
 kerű paraffinos pakolásos fogyasztás az egész testre,
 vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint. Szá-
 mos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás.
 Kívánatra prospektust vagy szóbeli felvilágosítást ad Dr.
 Vécsei Jenő orvos. Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

AZ ARCBŐR MEGSZÉPÍTÉSÉT 24 óra alatt
 érte el Dr. L. né az orvosilag ajánlott „EROS“ szepítő-
 krémrel, amit köszönőlevele is
 igazol. Sok elismerő levél.
 Ha arcát pattanások, mitessze-
 rek, ráncok vagy más hiba csufítja
 el, mindezt azonnal eltávolítja az
 „EROS“ szepítőkrém. Meg nem
 felelés esetén a pénzt vissza-
 adom.

1 tégely ára 14 dinár. 3 tégely 45 dinár. 11804
Dr. Nikol. KE MÉNY Košice, Postfach 12 E 11 ČSR

Mindennemű
LŐTT VADAT
 nyulat, fácánt, foglyot,
 őzet, vaddisznót, szarvast

veszek
 ab feladóállomás

Nagyobb mennyi-
 ség átvétele a helyszínen történik

E. VAJDA
 vadnagykereskedő

Čakovec - Međumurje
 Táviratcim: Vajda Čakovec
 Telefonszám: 59, 60, 3 és 4

I-a rózsaburgonyát
 fehérét és Woltmann-rózsát, hagymát,
 dughagymát, fejes káposztát,
 babot, almát, diót, stb.

I-a préselt réti szénát
 a gon- és kisebb tételekben leg-
 ocsóbban és legjobban szállít

Lederer Jenő
 bank- és bizományi ülete főtelep- és gyűmölcskivitel
Novisad, Vilsonov trg 7
 Telefon 22-14. Táviratcim: Lederer. Raktár: Tomarinska 28

Fiatalság,
 időség,
 szépség

Crème-Daruváry

A legújabb és legjobb gyártmány
 a modern és tudományos koz-
 metikának. Már az első hasz-
 nálatnál a bőr finom, puha és
 üde lesz, eltávolítja az összes
 porzsavakat, pattanásokat, szeplőket és foltokat, valamint az
 orr vörös dűst is stb. Kívánatra már szétküldtünk kb. 30.000
 próbadozót, amire szüntelen köszönő levél és ugyanannyi meg-
 rendelést is kaptunk (kb. 2.500 db-on). Önök azonban ne hisz-
 jenek senkinek, hanem kerjenek tőlünk ingyenes próbadozót,
 hogy meggyőződhesseken. Ezeket ingyen küldjük, ha nekünk
 beküldnek 2 dinárt bélyegben. Valódi háromszögű dobozok-
 ban kapható minden jobb széküzletben. — Postán küldi:

BLUM gyógyszerár, Subotica 11

A legjobb asztali és templomi
GYERTYA
 legolcsóbban kapható

Resch Józsefnél Sombor
 Kérjen árajánlatot

**Egészséges
GYOMOR**
és a rendes székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elejét vesszük sok olyan betegségnek, amelyeket az állandó vagy időnkint fellépő szorulás okoz, mint a főfájás, vérszegénység, gyomor-fekély, bél- és mábajok, sárgaság, epebajok, a vizeleti szervek mindennemű megbetegedése, vérérdénylimeszesedés, vértisztátalanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legsikeresebben gyógyítja a

PURGATIN TEA
mely friss gyógyfüvekből készült, készült és utóvételre szállítja (egy doboz 80 dinár, két doboz 55 dinár)

Sv. TRAJKOVIĆ
gyógyszertára **BEograd**
a Nemzet színház mellett
... kérem, küldjön utóvételt még 6 doboz „PURGATIN” teát, mert az eddigi elfogyasztott doboz is sokat javított megromlott egészségemen és másoknak is szeretnék bejelle juttatni.
DRAGOLJUB MARINOVIC,
cukorgyár, Čuprije, Stanička ul.

DIÁKCIPO!
Nem bukik meg a tatának a Pistája jó cipőjét a **YORSTALPALÓ** csinálta
Poštanska ulica 4.
LUSPÁI
Tanácsos és munkások felvételeinek 246

MARIČIĆ ES JANKOVIC kir. udvari könyvkereskedés **SUBOTICAIF ÓKIA**

„HIS MAISTERS VOICE”

a világ leghíresebb és legjobb gramofonjai és lemezei havi részletfizetésre is

		Készpénz-vételnél	Részletfizetésre	Első részlet	Havi részlet
101. sz.	Portable, fekete	Din. 2000	2200	350	185
101. sz.	luxus	2300	2585	435	215
104. sz.	Tölgyfa, nagy	2800	2800	480	238
104. sz.	Mahagóni, nagy	2900	3190	540	265
130. sz.	Tölgyfa, nagy dupla rugóval	3300	3630	630	300
130. sz.	Mahagóni, nagy dupla rugóval	3700	4070	670	340
145. sz.	Tölgyfa, szalonkivitel	4800	5280	880	440
145. sz.	Tölgyfa, szalonkivitel	5400	5940	990	495

Na jobb gramofonok is katalógusunk és árjegyzékünk szerint

Keresünk viszonteladókat!

Keresünk viszonteladókat!

Három igaz szó: Nyomatvány Minervában olcsó!

Billiárd

mandinergumi, zöldposztó, dátkó, golyó, sakk, dominó, Lignum-Sanktum tekegolyók, babák és minden más esztétikus árú legolcsóbban beszerezhető

Ehrlich J.

eszergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica I 44

Bőröngés, vidékülős, pénztárcák, katonai és civil nyergzek, az összes bőrárak és lószerszámok előnyös áron kaphatók

Fazekas Mátyás

bőráru-műhelyében
IV. Vilsonova ulica 44.
Rendeléseket és javításokat olcsón vállal

Vadászkutya eladó.

Eladom 4 éves, minden vadászatra alkalmas kész vizslát, elsőrendűen dresszurálva. A maribói vizslaversenyen 1927-ben első díjat nyert. Kiállításai példány. Fényképpel is szolgálhatok. Megtekinthető Tutorov Miladin jegyző, Bajša. 12.53

Nincs takarmányinség!

Olcsó az állattartás!

Ha beszerzi a világhírű amerikai eredeti

MC. CORMICK

tengeriszártépjő és silotöltőgépet

Egyszerű szerkezet!

Teljes üzembiztonság!

Az idei ősz folyamán többek között az alanti gazdaságok vásárolták a fenti gépből:

**DJOKA DUNDJERSKI, KAMENDIN Dr. GEDEON DUNDJERSKI, ČIB
LELBACH GYULA, ZOBNATICA PAJA DOBANOVACŲKI, Srbobran**

Kérjen árajánlatot!

Kérjen árajánlatot!

Auš i drugovi k. d.

HOFHERR-SCHRANTZ-CLAYTON-SHUTTLEWORTH

NOVISAD, TEMERINSKA ULICA 1.

Fiókok: Osijek, Zagreb, Beograd, Veliki Bečkerek, Sombor, Skoplje

AZ OTTHON

A RUHA

Acélkék selyemharisnya - az új női divat

Párisból jelentik: Az elegáns nő őszi tolettje még nem olyan hosszú, hogy teljesen befödje a lábakat. A férfiak tehát egyelőre még gyönyörködhetnek a karcsu női bokában. A női láb megfelelő ruházata így még mindig az aktuális problémák közé tartozik. A szezon testszíni és füstszürke tónusai és a nyári kakaószi- nei után most acélkék színű harisnyák lettek divatosak. A legújabb őszi női divat a sötétlila színt részesíti előnyben és e színhez kiválóan illik az acélkék harisnya. Az elegáns nő természetesen csak az esetben viselhet acélkék harisnyát, ha ruházatának megfelelő színű cipője is van. Az acélkék színű harisnya sötétkék ruhához is viselhető lesz. Világosabb tónusok kétségki-

vül jól illenek világosabb színű ruhához is.

Vörösésbarna harisnyák szintén divatosak, de a divat megköveteli, hogy a harisnyának sötétebb színe legyen, mint a nő ruházatának. A szürke divatszínnek egyelőre teljesen eltűntek. A hölgyek harisnyáján, akik rossz időben is szívesen mutogatják formás lábukat, gyakran ékelenkedtek sárfoltok.

Találékony divatművészek most apró sárhányókat eszeltek ki, amelyek a hölgyek cipőire alkalmazva állítólag fel fogják az ucca minden sarát. A sárhányókat az új női cipődivat előfutárjainak tekinthetjük. Hogy e téren milyen újításokat hoz majd a tél, az egyelőre a jövő titka.

Délutáni ruhák

1. Mintás hársnyóból készült délutáni ruha. A felfelé menő derékszabás a nyaknál csokorban végződik. A szoknyán felrakott glonnik.
2. Sikkes ruha, fekete-fehér kockás anyagból — a jabot mellényszabású — fehér bőröv.
3. Őszi complet: egyszerű jersey ruha antilopóvvel. Könnyű prém vagy prémimitáció kabát hosszú szőrmegallérral.
4. Őszi kabát tweedből pelerines gallérral. A nagy gallér és manchetták amerikai opossomból vannak.

A KONYHA

Mit főzzünk ezen a héten?

- Hétfő:** Husleves kis zsemlegombóccával, marhahus tejfeles tormamártással, burgonyakörítés és habkocch.
- Kedd:** Rizsleves, faschiert hus gombócra, burgonya főzelék, almáspite.
- Szerda:** Tarhonyaleves, rostélyos tojásos makaróni körítéssel, piskóta tekercs.
- Csütörtök:** Gombaleves, töltött káposzta füstölt hússal, gyümölcs.
- Péntek:** Halpaprikás, mákos és diós beigli.
- Szombat:** Rántott leves piritott zsemle kockákkal, párolt marha fehér peccsnye vad mártással és zsemlegombóccal, kompót

Vasárnap: Paradicsomleves töltött borjuszeggy sárgarépa főzelékkel, diótorta tejszinhabbal

*

Receptek:

Palacsinta velővel. Elkészítjük a velőt a szokott mód szerint: kis petrezselyem zöldjét és finom vágott hagymát zsirban piritunk, hozzátesszük a megisztított, összevagdalt velőt, megsózzuk, kevés borsot teszünk hozzá 2—3-szor felforraltjuk és félre tesszük. Ha kihűlt egy-két sárgáját keverhetünk hozzá, kiadósabb és jobban összeáll, de nem feltétlenül szükséges. Az időközben kisütött vékony palacsintákat ketté vágjuk, bekenjük az elkészített velővel, összegöngyöljük, felvert

tojásba belemártva zsemlemorzsóba meghempergetjük és forró zsirban kisütjük. Lapos tálon szalvétára szépen felhalmozzuk és forró zsirban süttöt petrezselyem zöldjével díszítjük.

Nagy zsemlegombóc. Ezt inkább körzetnek lehet készíteni tejfeles mártású husokhoz; nagyon egyszerű és mindig sikerül. Három kiflit karikára vágva tejből áztatjuk. Ha beszívta a tejet hozzákeverünk három tojás sárgáját, apróra vágott petrezselyem zöldjét 4—5 kanál lisztet és a 3 tojás felvert habját. Egy szalvétát megkenünk vajjal vagy zsirral, beleöntjük a tömeget, gyöngöden összekötjük és forró sósvízben jó félóráig főzzük s piritott zsemle morzszával leöntve tálaljuk.

Marhanyelv gomba purében. Maradék nyelv darabokat is elhasználhatunk ehhez az ételhez, vagy egy kisebb nyelvet megfőzve puhára, bórét lehuzzuk s kihagyjuk hűlni. Ujjnyi vastag szeletekre vágjuk és félre tesszük. Készítünk körülbelül 20—25 szép csukott gombából purét oly módon, hogy a puhára párolt gombát még egész finomra összevagdaltjuk, vagy husvágón áthajtjuk. Barnás rántást készítünk, beletesszük a gombát, finomra vágott zöld petrezselymet, kis citrom haját finomra vágva és egy fél citrom levét. Csontlevet öntünk rá, hogy jó sűrű mártás legyen s jól elhagyjuk együtt főni. Tűzálló edényben alul a gombapüréből teszünk egy réteget, azután a nyelvből, ismét gombát, kis tejfelt, felül zsirt vagy vajot, tejfelt és egy kis tányér reszelt parmanzán sajtot és sütőben világos barnára sütjük.

Borjúhus izletes elkészítése. Nagyon finom és pikáns húst készíthetünk a következő módon. Egy szép darab borjúcombot megmosva megvergetünk, besózzuk és gyöngön behintjük borssal, fűszertelünk egy darab füstölt húst, vagy sonkát ujjnyi vastag darabokra, ugyszintén szalonnát és füstölt nyelvet is. Összevagdaltunk 4 darab sardellát, kis zöld petrezselyem és egy kevés hagymával nagyon finomra. Ezzel a szalonna darabkákat megkengetjük. A borjúhusba késsel lukakat szurunk s felváltva sonkát, szalonnát, nyelvet dugdosunk belé. Egy megfelelő nagy vaslábasba teszünk egy nagy kanál zsirt, karikára vágott sárgarépát és egy fej hagymát, szintén karikára vágva ráfektetjük a húst, s ha minden oldalán már szint kapott, borjú csontokból nyert lével, később tejfellel folyton pároljuk míg megpuhult. Kiemeljük egy peccsnyesütőbe, rászűrjük a levét, zsirt a zöldséggel visszatéve egy kanál lisztel meghintjük, levestel felöntjük s fél citrom levével, tejfellel forraljuk, azután ezt is rászűrjük a husra s még félóráig gyakori öntözgetés közben sütjük, zsirban sült burgonyaszettekkel és rizzsel körítjük.

Mogyoró puding. Sütőben piritunk 12 és fél deka mogyorót és héjától kendővel ledörzsöljük. Ugyanannyi törött cukrot is piritunk viz nélkül s ha egészen elolvadt, beletesszük a mogyorót, elkeverjük és vajjal bekent tányérra öntjük. Egészen ki hagyjuk hűlni és megkeményedni s azután finomra megtörjük. Táliba téve 7 tojás sárgája és még 5 deka cukorral habosra keverjük. Egy tejből áztatott passzírozott zsemlet, s azután még 7 tojás kemény habját keverjük hozzá. kikent ouding formába töltjük s lecsukva jó félórát gőzben főzzük. Caramel vagy kávé sodót adunk hozzá.

Csokoládé golyók. 14 deka hámozott, darált mandulát 14 deka cukrot elkeverünk, illetve összegyurunk 1 tojás fehérjével. Ebből azután kis diónagyságu golyókat formálunk 2 szelet csokoládét sütőben puhítunk s 1—2 kanál tejjel el-keverve a golyókat belemártjuk s reszelt csokoládéban vagy az üzletben készen kapható csokoládégrizben meghempergetve, levegőn szárítjuk. Lehet ezeket tetszés szerint dió és mogyoróból csinálni, vagy gesztenye puréből is.

A kávézó éppen így készül, csak a carameles tej helyett 3 deci tejet és 2 deci nagyon erős fekete kávé öntünk a kikart tojásához.

Vanília kifli 28 deka vajot habosra keverve, 7 deka fehér mandulát darálva, 7 deka porcukrot és 17 deka lisztet teszünk hozzá. Az egészet deszkr tesszük, apró kifliket formálunk belőle, megsütjük s még forrón vanília cukorba meghempergetjük.

Huszáránk. 28 deka lisztet, 25 deka vajot, 4 keményreölt tojásárgáját, 2 nyers sárgáját, 21 deka cukrot, kis citromhéjat jól összegyurunk. Kis gömböket formálunk, ujjunkkal a közepébe mélyedést csinálunk tojásfehérjébe és darabos mandulába mártjuk, megsütjük. Ha kihültek, mindegyik közepébe befőtött teszünk.

Cigányogácsa. 3 tojás kemény habját 28 deka törött cukor és 28 deka darált mogyoró vagy mandulával összekeverjük, kis ideig a masszát állni hagyjuk azután ogácsákat formálunk belőle s megsütjük. Ha kihültek csokoládémazzal vonjuk be

Mit adok a vendégeknek?

— Első közlemény —

— Jaj Istenem, be örülnék a vendégnek, ha tudnám, mit adjak neki! — de sokszor sóhajt így fel a háziasszony. Persze, a vendégeskedés a kiadáson és munka többleten kívül gondnal is jár a háziasszony számára, hiszen őt dicsérik, ha az ebéd — vacsora fényesen sikerült, viszont őt szapulják, kritizálják a »barátnők«, ha tegyük fel a szakácsné elszóta a levest. Ezért mielőtt néhány tanáccsal szolgálnánk a vendégeskedés csinájára-binjára nézve, első tanácsunk kivétel nélkül minden háziasszony számára, akár maga készíti mindent, akár a perfect szakácsnő remekel a konyhán — mindent, de *minden meg kell kóstolni, mielőtt az asztalra, a vendég elé kerül!* Inkább maradjon ki egy fogás, inkább ne legyen tészta, mint hogy a felszolgált étel sós, keletlen, szalonnás, keserű, szóval ha nem is épen ehetetlen, de ne egész elsőrangú legyen. Hiszen ugye eszik meg a vendégek a rosszat, minek akkor a blamázs?

Még egy megszívlelendő jó tanács minden háziasszony számára, legyen az bár jómódu, vagy szerényebb viszonyok között élő, városi vagy faluhelyi lakó: *ne tú sokat!* Persze a vendéget gazdagabban, változatosabban látjuk el, mint a mindennapi asztalt, de a rengeteg felhordott étel, a husok közé ékelte rétesek, a háromféle nehezébbnél, nehezebb húsétel, a vacsora után minden órában újabb és újabb ételekkel megrakott tál — hogyjék el hölgyeim — eltéveszti a célját, nem fokozza a vendég jó érzését, nem kellemesebbé teszi a háziasszony otthonában eltöltött órákat, hanem ellenkezőleg: a kínálás által evés-rés és megint evésre kényszerített vendégnek csak egy gondolata van: bár már otthon lennék és levette minden szorító ruhát kényelmes nyugalomban fejezhem el a túltápláltságnak a kellemetlen érzését.

A régi világ gazdasszonya szívesen tekintette, ha nála nem *még* több étel volt, a másiktól és ha nem dolgozta le ő, meg egész háznépe rogyásig magát már a vendégeskedés előtt, úgy lelkifurdalás között vallotta be önmagának, hogy jogosan illetik az anyyira megszegényítő »rossz háziasszony« jelzővel. A mai asszony se akar rossz háziasszony lenni. Ő is ambicionálja, hogy a vendégei avval a jól eső tudattal távozzanak el tőle, hogy elsőrangúan el voltak látva, különösen mulattak, és szívesen fogadnak itt bármikor újabb meghívást. De nagyon jól tudja, hogy bármilyen fontos is az eszem-izsom — nem egyedül ezen múlik a vendégeskedés sikere és hogy az ételeknek a régi divat szerint való halmozása teljesen felesleges.

Ha csak egy pár általános tanácsot akarunk a vendégek ellátására nézve adni, úgy meglehetősen nehéz a helyzetünk. Először is a vendégeskedés *pénzkérdés*. Másképp állítja össze olyan háziasszony a menut, aki a szűkre szabott konyhapénzéből spórolta el az esetleges vacsora költségeit, mint az olyan gazdasszony, akinél a pénz nem játszik szerepet és csak a szép és jó és finom az amire tekintettel kell lenni. Azonkívül vannak bizonyos *helyi szokások* is, amikre tekintettel kell lenni. Vannak társaságok, ahol például »dunsztot« beadni, díreket nevétséges, másutt meg a haboskávét kuglóffal került indexre. Faluhelyt más a vendéglátás, mint a városban, el lehet mondani, ahány város, annyi szokás. Csak egy étel van, ami akár falun, akár városban, gazdagnál, szegénynél, mindenütt megállja a helyét: *ez a jó öreg csirkepaprikás!* Akár nyári vacsorán fődtelnek, akár finom ebéden lecsontozva, palacsintába töltve elődtelnek, akár egy nagy vacsorán, második húsételnek — a csirkepaprikás mindig megállja a helyét. Mindenki szoroti, mindig sikerül, mindig ízlik, jóllakat és nem hízal tulságosan, szép, gusztusos a tálon, mi kell még? A csirkepaprikás a mankó, amelyikre már minden asszony rá-rátamaszkodott háziasszonykodása ideje alatt.

1.

A reggeli.

Most kezdjük el a reggelinek. Nem olyan gyakran fordul elő, de mégis megtörténik, hogy reggelit kell vendégeknek készíteni. A falusi reggeli magától adódik: tejszínhabos kávé friss kenyérral vagy a még finomabb hajtogatott írósz tésztaival, sonka, tojás, vaj, méz házikenyérral. Reggeli előtt egy jó törköly vagy tiszta pálinka. Városban szintén adunk reggeli előtt egy pohárka tiszta pálinkát, törkölyt, vagy cognacot. Azután teát, vaj, szardínia, sonka, nyelv, szalámi és egy-két féle jammal. Tanácsos a már kora hajnali órákban kisütött reggeli zsemlet, kiflit egy pár percet a sütőbe tenni, kitűnő ropogós lesz megint. Lehet még vékony fehér kenyérszeleteket szép pirósra megpirítani és melegen a teához adni, igen kitűnő. Ham and eggs, pirított szalonnaszzeleteket szintén reggeli teához való. Utána legfeljebb egy kis gyümölcsöt adunk.

A villás reggeli, a »gablí« már komolyabb ételket kíván. Borjúpörkölt, forró tormásvirslí, egy hirtelen sült, sós kiflivel, perocell, sörrel kitűnő villásreggeli, különösen, ha férfiakról van szó. Persze, ha egy délelőtti fogadás van (esküvő: gratuláció, deputáció) az más. arról más helyen beszélünk majd.

2.

Az ebéd.

Az ebédvendégség végtelen variációkra ad alkalmat, éppen úgy, mint a vacsora. Leves, előétel, húsétel, tészta, sajt, gyümölcs, feketekávé, ez az obligát menu. Ehhez bor, szóda, egy-egy pecsenye bor, fekete és fehér kenyér. Ha többet akarunk adni, úgy az előétel közé még egy fal ételt ékelünk. Lehet hideg és meleg előétel adni, úgy a hideg mindig a meleg előtt jön. Ha két húsétel van az ebédhez, úgy mindig egy fehér és egy fekete hús ételt adjunk, sohasem egyfélélt. A fehér husok a szárnyasok, a borjú és disznó-hus, a fekete husok a marhahús (vesepeccsenye etc) és a vadak. Ha már kétféle húsételt adtunk, úgy soha sem szabad komoly nehézt tésztának következní, fánk-nak, vagy egyéb zsirbansültnek, clesztős tésztának, hanem inkább könnyű tortafélélt, tejszínhabos apróságot, vagy finom felújítakat adjunk. Egyáltalában vigyázzunk arra, hogy a menü re álljon csupa »nehéz« ételekből — ezt minden háziasszony tudja, hogy mi csoda — hanem ha már van egy nehéz, kompaktabb étel, úgy utána feltétlenül egész könnyű dolgokat adjunk, mert különben éppen olyan tele viszik ki a tálat, mint ahogy behozták. Ebéd előtt sok helyt szokás sört és sóskiflilt kínálni; én ezt igen helytelennek tartom, mert az ebéd előtt éhes vendég megtölti a gyom-

rát kiflivel. A sör elrontja az étvágyat (gondoljunk csak az ebédelőtti férfi sörözésekre), és mire asztalhoz ül a vendég saját és a háziasszony kétségbeesés-ro már nem tud a finom ételekből enni. Sokkal okosabb ebéd előtt egy-egy pohárka sherry. Ebéd után a fekete kávé mellé már liqueuröket is kínálunk. A legjobb, ha mindenféle fajta italt egy nagy tálcára tesszünk a poharakkal együtt és minden vendég válaszszon kedvére valót.

Nagyon elegáns ebédek után, a feketekávé mellé még fagyaltot is kínálnak; ez meglehetősen felesleges, de lehet adni; figyelmeztetem azonban a háziasszonyokat, hogy mindig csak fagyaltot — különösen gyümölcsfagyaltokat — sohasem parféit, ez ilyenkor már túl nehéz, és minden vendég, ha vesz is belőle, ott fogja hagyni. A fekete kávéhoz jelet, tejszint vagy felvert tejszínhabot adunk és evvel azután el is láttuk az ebéd vendégeket.

Ha egy lakodalmi ebédről van szó, amikor a vendégek tovább maradnak, úgy jogaiba lép az aprósütemény. Két órával az ebéd után, semmiesetre sem előbb, már lehet aprósüteményt és gyümölcsöt körülkínáltatni. A finom jégbehűtött rumos gyümölcs saláta nagy örömet fog okozni és jócskán vesznek belőle. A fagyaltot száraz aprósütéménnyel szintén kitűnő illenkor. Ha a lakodalmi ebéd helynyulik a vacsorába, vagyis az ebédvendégek vacsorára is maradnak, úgy délután a világért se csináljunk nagy uzsonnát — a vacsora vallandó kárát — hanem csak valami egész könnyű édességgel kínáljuk meg uzsonna tájban a vendégeket.

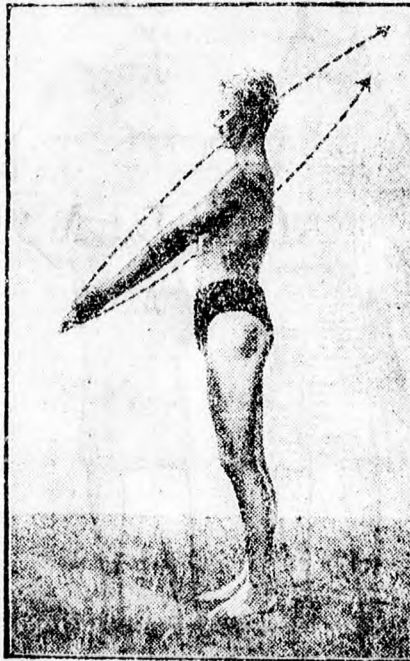
(Folytatás a jövő héten, addig jó étvágyat.)

ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK

Tornaóra

5. gyakorlat férfiak részére

Alapállás, karok kissé előre (kezek csipőmagasságban, lásd képet).

Gyakorlat: kezeket lassan, ferdén — hátra — felvezetjük a lehető legmesszebbre (lásd kép) megállunk ebben az állásban — utána karok ferdén — előre —

lefelé egészen az alapállásig. (A gyakorlatot apránként siettetni lehet).

A gyakorlat célja: a mellkas tágitása, a mellizmok erősítése.

*

5. gyakorlat nők részére

Alapállás.

Gyakorlat: Karokat behajlítani — karokat mellmagasságra emelni (kép) karokat ferdén — lefelé hátra húzni (lásd kép).

A gyakorlat célja: a mell és vállizmok erősítése és nyújtása, a mellkas tágitása, a vállízület mozgékonytá tétele.

CSAK ÉP TESTBEN ÉP A LÉLEK

Nők és gyermekek számára egyenkénti és csoportos tornaórák a legújabb tudományos módszerek figyelembevételével. A tanfolyam díja annyira mérsékelt, hogy a szerényebb anyagi körülmények közt élők is részt vehetnek benne. A gyakorlatok célja a testápolás, az izmok fejlesztésén s az egészséges fogyasztáson kívül a mozgulatok ritmikussága, a megjelenés, a járás eleganciájának biztosítása. Bajmoh-i, Senta-i, Topala-i s a környéki jelentősek számára az illető városokban tartok kurzust.

Kunetz Vera
Subotica, Pašičeva ulica 5

Mit kívánnak a hölgyek

„Ce que femme veut”

Ez a mi három parfümünk neve, amelyek Párisban a legnagyobb sikert aratták — Legyen bizalommal több mint 100 éve fennálló **Mindenütt kapható!**

Szeressék őket

„Pour être aimée”

Fekete csillag

„Etoile Noire”

Gellé Frères

Paris, 6, Avenue de l'Opera

LEVELESLÁDA

Egy előfizető Vel. Becskrek. Nem kell a poloskától annyira megijednie, szívós kitartással és feltétlen tisztasággal nyomtalanul ki lehet őket irtani, különösen, ha, mint önnek valószínűleg csak egy-két behurcolt állatról van szó. A legjobb a régi bevált házi-szer a petróleumos benzín. (Vigyázat tüzveszélyes.) Tessék naponta az ágyat széjjel szedni és minden hasadékot, repedést egy zenzines petróleumba mártott tollal végig kenni. Két hétig naponta 2 hétig másodnaponként és tovább is egészen télen minden héten el kell ezt a munkát végezni. Közben a képek hátát este tessék ellenőrizni, mert ha a poloska már az egész szobában elszaporodott, úgy nem használ más, mint az alapos cyangázolás.

Virágkedvelő, Beograd 1. Október első felében a ciklamenjét tegye az ablakdeszkára. A virág ott kezdjen el bimbózni. Eleinte gyöngén öntözzük. Erősebben csak akkor szabad öntözni, ha már nyílik, akkor is csak körülbelül 20 fokos állott vízzel. A virág gyökerét sohase érje víz, mert akkor elrohad. Legjobb, ha csak a cseréptányérba öntünk vizet. Olykor felülről is permetezze be könnyedén a virágot. A hűvös hőmérsékletet szereti a déli naptól óvja ciklamenét.

F. A., Martonos. Lányának bőségesen elég, ha hat színes batyist és két selyem kombinét, vagyis ingbugyit vásárol. A mai divat a fehérneműben is éppen úgy változik, mint a felsőruhában és inkább tegye azt a pénzt, amit a testi heférmény megtakarított az ágy-neműre szánt összeghez, mert bizony három ágyhuzat és hat lepedő elég kevés. Gondoljon egy esetleges betegségre!

Mileva, St. Gradiste. Fekete szövetrühját frissítse fel néhány berakott fekete crépe satin haranggal, fehér vagy csontszin crépe de chineből csináljon gallért és kézelőt, amit saját maga is kislíngelhet, így kevés költségért csinos és divatos lesz a régi ruha.

Zagrebi anya. A kért lánynevelő intézetek prospektusát postán elküldték címére.

Pedáns háziasszony. A sok lemosástól megkopott olajfestékmásolást — ha nem akarja újból festetni — kenje be lenolaj-firniszszel, igen felírísít. Semmi esetre sem szükséges minden havi nagytakarításkor az ajtó olajfestékét szappannal lemosni, ezzel többet árt, mint használ.

V. A., Kula. Kis fiát vigye orvoshoz.

A praktikus háziasszony

Házi patika

Hónalj izzadság megszüntetésére igen jók a salicil savval való gyakori lemosások. A hónaljat minden lemosás után szárazra kell dörzsölni, azután szalicilcs hintőporral behinteni. A ruhát emellett gyakran kell változtatni és szellőztetni.

A lábunkat, ha izzad ugyanúgy kezeljük, mint a kezünket. Elkerülhetetlenül szükséges, hogy naponta meleg vízbe áztassuk, szappannal megmossuk a lábunkat és, hogy minden nap váltsunk harisnyát. A vízbe tegyünk egy kis formálint is, egy liter vízre egy evőkanál formálint számítva. Éjszakára huzzunk harisnyát, amelybe talkum vagy salicil hintőport szórunk. Tanácsos nappalra is a harisnyába salicilport hinteni.

Ha hideg a lábunk, esténként vegyünk 15—20 percig tartó lábgőzfödőt. Napközben viseljük a cipőnkben parafa vagy újságpapír betétet.

Ha izzad a kezünk próbáljuk meg a következő eljárást: naponta kétszer dörzsöljük tenyerünkre egy kávéskanál szappanszelet, éjszakán át pedig viseljük régi keztyűt, melybe zsírkőport szórunk.

A cseresznye testét, ha kisbenedik tiszta táblaolajjal kell bekenni. Természetesen előbb tisztára kell mosni.

Ha bőrünk viszket mossuk meg forró vízzel és azután hintjük be rizsporrá.

A szappanról. Aki azt akarja, hogy arcbőre üde és tiszta maradjon, az tiszta, tulzsiros lehetőleg szintelen szappannal mosakodjék. A rossz szappanból kitérdök a száda, érdes lesz és morzsolódik. A nagyon erősen festett és illatosított szappanok olykor azért ártalmasak, mert az illatosítással a szappan erős lugos szagát akarják palástolni.

Érdes kezünk ismét sima lesz, ha finom szappannal beszáppanozott kezünket bemártjuk finom fűrészporba,

hagyjuk benne egy darabig, aztán mossuk le meleg vízzel. Ha minden kézmosás után glicerinnel vagy egyéb kezfinomítóval bedörzsöljük kezünket, nem fog kicserepesedni és eldurvulni, ha még olyan durva házimunkát végzünk is.

Gyümölcsfoltot a kezünkről iróval könnyűszerrel el-távolíthatunk. Befőzés idején jó ezt tudni a háziasszony-nak. Jó szer a borkősav, ecet, vagy citromsav. Utána mindig szappanos lemosás és krémmel való bedörzsölés következik.

Ha a háziasszony megsértette az ujját, többnyire elég, ha vásznon rongyocskával leköti, vagy tapasszal leragasztja. De ha vízben kell dolgoznia, tanácsos a sebet kaucuktapasszal vagy guttaperekapapirossal beragasztani, mert ezek nem engedik át a vizet. A guttapereka papírost szorosan a seb köré csavarjuk, s azután

ujjunkat egy pillanatra nyílt tűz fölé tartjuk, amittől a papiros meglágyul és szorosan az ujjhoz simul.

Nagyon puha körömök keményebbé válnak, ha a körömök esténként citrommal bedörzsöljük.

Durva munka következtében körmeink sokszor megfeketednek, amin csak nehezen lehet segíteni. Ha citromlé és toilette borax keverékével bedörzsöljük a körmeinket, a feketeség csakhamar eltűnik. A körömök megfeketedésének elejét vehetjük, ha körmeinket puha szappanba mélyesztjük, úgy, hogy a szappan behatoljon a körömök alá.

Ha halazagu a kezünk, mossuk meg három százalékos hidrogén szuperoxidval, vagy dörzsöljük be mustártalissal, mely mindenféle szagot magába szív.

Ha hagymaszaga a kezünk, mossuk meg langyos vízben, amelybe néhány csepp szalmiákszeszt tettünk.

Rovatvezető: NESZMÉLYI IZSÓ

Bélyeggyűjtés

A filatelia ellenségei. A filatelia ellenségei táborából két főcsoportot lehet megkülönböztetni: egyik a **hamisítók,** a másik a reszshiszemű eladók csoportja. Foglalkozunk először a bélyeghamisítók által elküvetett visszaélésekkel. A bélyeghamisítók működésének kezdete egybeesik a filatelia megszületésével és sajnos a hamisítók és hamisítványok száma egyre nagyobb. Olaj volt a tüze a felülnyomatos bélyegek kiadása (pl. Jugoszláviában a hírhedt pansevoí, Prekomurje, Noviszadon a vegyiuton eltüntetett felülnyomás (25 para helyett 3 dinár) stb hamisítványok.) Ilyen és hasonló eseteknek a következménye, hogy egyes gyűjtők már idegenkednek felülnyomatos bélyegektől.

Vegyünk csak például a világháboru okozta különböző felülnyomásokat: **Arad Occupation Francaise, Bánd, Bdeska, Baranya, Debreczen, Szeged, Temesvár** szerb és román megszállás, **West Ungarn, Nagy Románia, Kolozsvár és Nagyvárad, Cesko Slovenska, Fiume, Bosznjak Hercegovina, Hrvatska** mint bennünket közvetlen érdeklő felnyomatos bélyegeket. Mindezen bélyegek felülnyomása a mai technikai fejlettség korszakában rendkívül ügyes hamisítványokat eredményezett.

Ezek a visszaélések főleg azokat a gyűjtőket sújtják, akik egyesületekbe nem járnak, lapokat nem olvasnak. A katalogusok nagy része, valójában nagy cégárjegyzékek vagy kereskedői érdekeltségek ártaktikájának eszközei és így természetesen a raktárhoz és érdekekhez igazodnak. Hányszor látjuk és halljuk, hogy ilyen és ilyen márkájú bélyeg ára 4 dinár. Ezen módon

értékelnem lehet. A darab szépsége és épsége is befolyásolja az árat, s azonkívül minden szakértő gyűjtő tudja azt, hogy egyes bélyegfajtákat a katalogus árnál drágábban és némelyeket sokszor azok tíz százalékáért is be lehet szerezni.

Jövő cikkünkben érdekes közleményt hozunk az 1871-es bélyegek hamisításáról és annak felismeréséről.

HIREK

Magyarország. Megjelentek a III-ik kiadása 32 és 46 filléres bélyegek. Megkülönböztetésük a vízjelen kívül a következők: I. kiadás Propeller közepén, II. kiadás Propeller nélkül, III. kiadás Propeller jobboldalt. Érdekes megemlíteni, hogy a fordított felülnyomású 20 fill. Porto 3-ik példányra is előkerült és 1000 pengőért (10.000 din.) cserélt gazdát.

Csehszlovákia. A várakat ábrázoló művészi kivitelű értékeket kivonták a forgalomból és az ezeket felváltó köztársasági nagy címer, Szt. Venczel sorozatok, valamint Prágai Nemzeti Múzeum (2.50 koruny) helyettesítették.

Anglia. A Posta Unio londoni világkongresszusa alkalmával öt értékből álló emléksort adtak ki György király képével: ½ penni, 1 p., 1½ p., 2½ p. és 1 Font. Ez utolsó rendkívül magas értékű (275 dinár), bár szokatlan nagy alakú és művészi kivitelű produktum, mégis el kell itélnünk a gyűjtők zsebe ellen irányuló ilyen fajta merényletet.

MARADJUNK MA ITTHON

Az e rovatban foglalt rejtvények és talányok megfejtését olyan időben kell beküldeni, hogy legkésőbb esztőtörtökig beérkezzenek a szerkesztőségbe. A borítékra feltűnően rá kell írni ezt a két szót: **„Maradjunk otthon”.** Minden egyes talány megfejtése egy

pontot jelent. A keresztrejtvény megfejtése 5 pont. A megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. Mindenki annyiszor vesz részt a sorsolásban, ahány megfejtést beküld.

A múlt vasárnapi pályánkban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Utolsó kenet.
2. Szabadalom.
3. Lendület ad a szónak erőt.
4. Franklin.
5. Párbajhős. (Ezt a rejtvényt egyesek, különösképpen a noviszadi fejtörők így fejtették meg: Pénztelenség a betegség Achilles sarka. Ez a mondás határozottan szép s értelme sínes, azonban bármennyire igaz volna is, a feladott rejtvényvel nincs összefüggésben.)

Keresztsorosrejtvény.
Vízszintes sorok: 1. A bor, 5. Farnese, 12. Orth, 16. Jobb későn mint soha, 17. Klor, 18. Lat, 19. Boy, 20. Ször, 21. Ada, 22. Dis, 23. Fenék, 25. Ikt, 26. Max, 28. Mai, 30. Ignác, 32. Rugby, 34. Száll, 37. Stur, 39. Als, 39. Als, 41. Atya, 42. Martell Károly, 43. Amp., 44. El, 46. Eo, 47. Tag, 49. Kossuth Ferenc, 33. Enyv, 55. Kit, 56. Séf, 57. Étek, 58. LVIII, 66. Pirát, 61. Itaka, 67. Erk, 64. Oka, 65. Ego, 66. Duras, 68. Ölt, 69. Alp, 71. Cyma, 73. Rud, 74. Aki, 75. Évés, 76. Hosszu haj rövid ész, 78. Okka, 79. Carrara, 80. Etel.

Függőleges sorok: 1. Ajka, 2. Boldogtalan vagyok 3. Oboa, 4. R. B. R., 5. Félix, 6. Asas, 7. Röt, 8. N. N. 9. Emberbarátság, 10. Sion, 11. Enyem, 12. ... os...

13. Rozi, 14. Thököly menekülése, 15. Hart, 22. Dac, 24. Kas, 26. Márta, 27. Puskás Tivadar, 29. Iza, 30. Ismét, 31. Nur, 32. Ril, 33. Ylo, 35. Áta, 36. Lapocka, 38. Alpok, 40. Sliff, 45. Kréta, 48. Gyi! 50. Sip, 51. Hét, 52. Eta, 54. Vie, 59. Ird, 61. Ikt., 63. Kuruc, 64. Oliva, 65. Echo, 66. Omsk, 67. Ruha, 68. Ökör, 69. Avét, 70. Psztl, 72. Asa, 74. Ara, 75. Ede, 77. I. R.

Helyes megfejtést küldtek be:

Szabotikáról: Fischer Bözsi 1, Szatmáry Kálmán 2, Csomaz Dezső 11, Moravetz Gézané 4, Kraft József 3 egység.

Noviszadról: Weizkopf Ferenc 3, Hajdu Ilka 3, Vass Nándor 3, Huszár Péter 3 egység.

Vélki Becskerekéről: Schwirtlich Béla 8, Mihalek Árpád 10, Klein Böske 3 egység.

Továbbá: Saághy Babus Belí Monasztír 2, Joó Juliska Senta 3, Dieners Károly N. Becsej 3, Kuczor Juliska Sztara Moravica 3, Szitás Juliska Feketics 3, Brückner Györgyné Novicselj, Bellán Mátyás Crvenka 7, Schiller Magda, Schlanger Klári Zagreb 3, Rózsá József Melenci 9, Novakanizsa 6 egység, Klenancz Ferenc Bogojevo 6 egység.

Könyvjutalmat nyertek: Schwirtlich Béla, aki Ohnet: Panin Szergiusz című 3 kötetes, s Hajdu Ilka, aki Marchi: Pianello Demetrio című 2 kötetes regényét kapja. Költségre 10 dinár küldendő be.

Hol a betörő?

Egy házban betörőt vettek észre, de nem foghatták el, mert hirtelen elbujt valamelyik lakásban. A rendőrség kutatni kezdett utána s közben az utcán a tömeg folyton nagyobb és nagyobb lett.

Egy újabb néző csatlakozott a többiekhez, aki megkérdezte a mellette állót, hogy mi történik itt? Azt a feleletet kapta, hogy egy elrejtőzött betörőt keres a rendőrség.

— A két ház közül melyikben rejtőzik a tolvaj?

— Azt önnök igazán látnia kellene — felelte egy elmesportos.

Alaposabb körülnézés után csakugyan látta, hogy egész könnyen megállapítható, melyik házban van a betörő.

Az idő pénz

Nagy lista.

008. 9. 10. 15. 16. 23. 29. 33. 37. 38. 40. 46. 48. 51. 66. 68. 77. 79. 82. 84. 86. 89. 92. 95. 97. 100. 101. 2. 3. 4. 6. 7. 11. 12. 15. 20. 24. 32. 33. 35. 40. 43. 44. 45. 46. 49. 51. 53. 57. 58. 65. 67. 70. 76. 81. 83. 88. 89. 90. 93. 94. 96. 202. 3. 5. 7. 10. 13. 14. 17. 19. 21. 23. 30. 37. 43. 52. 57. 59. 60. 66. 70. 73. 75. 76. 78. 81. 83. 85. 90. 96. 98. 99. 303. 6. 7. 9. 15. 18. 19. 20. 22. 23. 24. 29. 36. 38. 40. 41. 42. 43. 45. 47. 50. 52. 54. 57. 67. 71. 75. 77. 87. 90. 99. 400. 403. 7. 8. 15. 17. 19. 21. 22. 30. 31. 33. 35. 36. 37. 42. 43. 44. 49. 52. 55. 57. 61. 65. 67. 68. 69. 70. 73. 74. 78. 86. 87. 88. 92. 93. 95. 96. 97. 506. 8. 9. 10. 12. 14. 19. 20. 29. 34. 37. 40. 45. 46. 48. 49. 52. 53. 62. 65. 74. 79. 80. 86. 92. 97. 99. 605. 8. 10. 12. 15. 21. 26. 29. 30. 33. 38. 39. 43. 46. 59. 65. 67. 68. 74. 75. 76. 78. 84. 85. 88. 92. 94. 99. 706. 7. 10. 12. 14. 16. 18. 19. 26. 27. 28. 32. 33. 34. 35. 39. 41. 44. 45. 46. 53. 54. 56. 57. 61. 62. 66. 69. 70. 71. 73. 77. 80. 82. 84. 87. 90. 91. 95. 98. 804. 5. 6. 7. 8. 12. 13. 16. 20. 21. 26. 29. 34. 37. 41. 43. 47. 48. 53. 55. 58. 62. 64. 66. 67. 69. 72. 74. 76. 78. 80. 82. 87. 89. 90. 93. 94. 906. 9. 10. 12. 14. 15. 20. 23. 29. 31. 38. 39. 43. 44. 46. 50. 52. 56. 57. 58. 60. 61. 62. 63. 65. 67. 72. 76. 78. 82. 87. 89. 91. 92. 98. 99.

Kis lista.

729	280	401	714	122
959	524	407	603	833
946	510	321	191	986
504	775	100	417	686
029	235	951	595	314
378	964	725	868	299
132	337	528	969	849
713	609	499	271	089
825	762	955	947	147
434	525	205	788	353

1. Vegye elő az óráját s jelezze meg a pontos időt!
2. A kis listán levő 50 szám-hól a nagy listán az a 10 szám törleendő, amelyik ott is megvan.
3. Nézze meg az órán, hogy mennyi idő alatt végezte el ezt a műveletet

6.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bacsmegeyi Napló)

	1	2		3	4	5	6	7	8	9		10		
11				12										13
14			15	16		17						18	19	
		20		21		22				23				
		24			25				26					
27	28		29						30					31
32		33		34									35	
36			37										38	
39														
40													41	
42				43	44						45	46		47
48			49							50			51	52
		53							54				55	
		56				57		58		59				
60					61				62		63			
					64					65				
	66													

Vízszintes sorok:

1. Egy nagyon ismerős Marlitt-regény
12. Az egészséges ápolásának szabályai
14. A földbirtokos osztályt így is nevezik
17. Olaszország királynője
18. Buzdítás
20. Orosz város az Oka mellett
22. Jelző
23. Magyarul atya

24. Lőteiből készülő ital
26. Esztország kikötője
27. A dupláitól — nagy a bömbölés
29. Tengerhajózási vállalatok címében előforduló szó
30. Női név
31. Egyiptom fővárosának első és utolsó betűje
32. Sűrűn előforduló névvégződés
34. Az olimpiai istenek pohárnoka
35. Aki nem fél

36. Víz hógar
38. Fán van
39. Közmondás
40. Hegyen van
41. Nemzetiség — latinul
42. A szolgáló teszi
43. Kizvónak van — részesraggal
47. A II. függőleges 3., 4. és 6-ik betűje
48. A magnézium kémiai jele
49. Zenemű. Bach és Händel a mestere
50. Sportkifejezés
52. A 23. és 34. vízszintes sorok kezdőbetűi
53. Madár
54. Német férfinév
56. A civakodás istennője
57. Női név
59. A trombita hangja — kis jóakarattal
60. Férfinév
61. Híres francia vizitáció
63. Síkság Palesztinában
64. Ilven tanu is van
66. Lovagias ügyekben döntő fórum

Függőleges sorok:

2. A sárgarépa másik neve
3. Indulatszó
4. Német névelő
5. Szepességi város
6. »Nincs veszve hárm sors alatt (Vörösmarthy)
7. A nap árasztja magából a pazar bőséggel
8. Spanyolország királynője
9. Igekötő
10. Napszaka
11. Értékes tollu madár
13. Erdély fejedelme volt
15. Kalmár teszi
16. Ritka férfinév
18. Könnyen izgul
19. Tó Ázsiában
21. Női név
23. Dankó Pista után feltűnt neves névtársa (»Pelednélek, felednélek...«)
25. Dalmi
26. Divatimult viselet
28. Alldozál
31. Gyönyörű látvány a hainali éven
33. A jég ilven
35. Híres német orvos és fizikus volt
37. Három egymásután következő betűje az abécének
38. Három egyforma mássalhangzó
43. Mérges — tréfián
44. A lángok idézik elő
45. Öv. heveder — németül
46. A »Homoiusios« híveinek vezére
49. Férfinév becéze
51. Ügyirat — latinul
53. Francia író
55. Örömköltés
57. Latin személynév névmás
58. Név
61. Férjeszervünk
62. A vízszintes 39. számú sor 9., 11. és 8-ik betűje
64. Növén
65. Akinek sok a pénze

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

KRITIKA

I.

Azt állítod, hogy kritikám elfogult. Ebben tökéletesen igazad van. Gyarló ember vagyok, térben és időben mozgó, nem kiterjedés és mozgás nélküli, matematikai pont. Nincs szabadakaratom. Okhálózatba börtönöztek be. Hajlamaimat, cselekedeteimet végzetes erők határozzák meg, akár élek, akár ábrázolom, vagy ítélek. Ezt nem szégyelem. A valóság mindig erősen befolyásol. Ezuttal a valóság az a mű volt, melyet megbíráltam. Nagyon nem tetszett. Ennél fogva bőszielen rontottam neki. Éppugy tudom gyűlölni a rosszat, mint szeretni a jót. Indulataimat elpalástolhattam, lehűthettem, jégszekrénybe tehettem volna, de ezt a pszichésár vasvaságot méltatlannak tartottam önmagamhoz. Tudtam, hogy kritikám általa csöppet sem lesz »tárgyilagossabb.« Aki azt hirdeti, hogy az ő kritikája »tárgyilagosa«, az tökéllő vagy képmutató. Mihelyt annyira hat rá valami, hogy állást foglal, már kibillent közönyéből, már emberi, már elfogult. Ez az emberi elfogultság a kritika legfőbb erkölcsi és művészi értéke. Te habzó szájjal elfogultságomat lobbantod szememre, amiből azt következtetem, hogy az a mű, mely bennem undort és megvetést támasztott, tebened lelkesedést és rajongást keltett. Előismerem a lelkesedéshez és rajongáshoz való jogodat, de akkor miért vádolsz elfogultsággal? Vagy a lelkesedés és rajongás nem elfogultság? Hát a te érzéseidet nem éppoly végzetes erők határozzák meg, mint az enyéimet, mert remélem nem ringatózol abban a tévhitben, hogy te, aki ember vagy — ha még annyival hozzáértőbb és nemesebb, mint én, de végre mégis csak ember vagy, — kívül élsz azon az okhálózatban, amelybe én, mint ember mindörökké be vagyok zárva? Nincs más mód, mint hogy békésen elvisszéljük egymás elfogultságát. Hadd küzdjenek forró véleményeink. Küzdelmükből valamikor talán kialakul az a valami, amit igazságnak szokás nevezni.

II.

Sehol a földgolyón nem választják el az érzést az értelemről oly mereven, oly határozottan és — tegyük hozzá — oly sikerrel, mint mindlunk. Az érzés: a termékeny homály. Az értelem: a meddő világosság. A szív: forró. Az agy: hideg. Művészeti tájboncolóink szemrebbenés nélkül vallják ezt az iskolásan-avult megkülönböztetést, mely valamikor, a lélektan regényes korszakában jött létre. Általában azt mondhatnám, hogy a szegény értelemnek »rossz sajtója van.« Nem divatos. Ajánlatos nem láthatóan viselni, amennyiben van, s inkább azzal hivatkozni, hogy mennyire csak az a »holond-ő szívünk« vezet. Nyelvünkben az »örült« szó hovatovább disztöjézővé válik, mindgyakrabban hallunk »örült-érdekes könyvek-ről«, sőt »örült-okos emberekről« is. Én ezzel szemben azt tapasztalom, hogy az igazán ösztönös lángelmék, akik lázas révületbe tudnak ragadni, értelmileg is fölöttünk állanak. Minap élm került egy értekezés, amelye gymás mellé helyezi Plutarchos és Shakespeare szövegét, aki a görög életrajzok részleteit egyszerűen helyettesítette drámáiba s csak itt-ott tett hozzájuk vagy vett el belőlük pár szót. A költő munkája a szinte észrevehetetlen változtatások révén azért lett szárnyalóbb, érzékletesebb, mert nagyobb benne a rend. Hogy mi itt az értelem és érzés szerepe, azt csak sejteni lehet. Az értelem nyilván megmunkálja az anyagot, az érzés pedig azt a fitokozatos formát adja neki, mely minden matériát elfogadhat. De az agyat és szívet nem tudom megkülönböztetni egymástól. Tyukszemem is az agyvelőmben fáj. Ezen a szűrőn futnak át érzéseink. Csak azután sirunk, miután veszteségünk felől helyes ítéletet szereztünk központi idegrendszerünk segítségével. Egy ostoba embernek érzései vannak. Annakidején gyakran lártam a honcolótermekbe, ahol állati voltunk szemléletre szerény-ségre, aláazatra tanított. Nem egyszer kezembe vettem a különböző szerveket, melyeket a szolgál a vízvezetékbe kapcsolt gumicsővel mosott tisztára, az agyat, ezt a puha, gyöngyházfényű pépet és a szívet, ezt az óriási, vörös izmot. Egyiket éppoly rejtélyesnek éreztem, mint a másikat. Azóta ez a kettő eltép-hetetlenül egy előttem. Most nyugodt, értelmes prózát igyekszem írni. De tudom, hogy ebben a pillanatban is szilaj érzések röptik előre tollamat. Valószínűleg gondolkozó szívünkkel és hevesen dobogó, lüktető agyunkkal alkotunk.

Kosztolányi Desső.

Hugo Károly irodalmi hagyatéka

Irta GOVORKOVICH JÁNOS

VI.

Die Fuchtel (A pallos)

Die Fuchtel Hugó Károly a szó szoros értelmében *Leibjournalja* volt, mert politikai cikkein és szellemi színparkozó afförizmaín, mérges nyilakkal kilőtt gnyolódásain kívül a lap hasárait saját szemlélyére vonatkozó cikkei töltötték ki.

A lap első száma 1863. évben közelebbi dátum megjelölése nélkül Budapesten jelent meg, a második és harmadik szám már Pécsben. Az első szám vezércikkében, a szerkesztő és egyetlen munkatárs megmagyarazza a lap címét.

»A pallos fegyver, arra használják, hogy lappalval fenyegetsenek, élével büntessenek és ha az egyik sem használ a veszedelmes tárgy letiprására, ezt el kell intézni a toll hegyével.«

A lapot Hugó Károly csaknem élete végéig megjelenteti. Eleinte megelégszik nevének egyszerű jegyzésével, mint a lap szerkesztője, később, mikor elméje mindjobban elborul felveszi nagyszíri hőbortját és felváltva a »civilizáció profétája« és »minden költők fedelme« jelzőt biggyeszti neve mellé.

Nemsokára cimlappal látja el a lapot, amelyen pantomimikai kosztümben, togába öltözve, lábán sa-

nagy paranoiához, Nietzschehez, aki hasonló dühvel ostromozta barátait, ha egyszer elfordult tőlük. És stílusa, szellemessége is emlékeztet a nagy német íróra, folyékonyan szövi egymásba a gondolatát, simán folyik a stílus néha briliáns többszöggel, néha ügyes és elmés szójátékokkal.

A »Fuchtel« szerzőjének krónikásai mindenesetre tulbecsülik ennek a lapnak a hatását. A szatirikus öldöklés kevés vért ontott, mert kevesen olvasták. A költő végzetes volt, hogy szellemi termékei semmi anyagi hasznót sem hajtottak neki, de a lapra egész biztosan ráfizetett. A kezeim között levő nyomdászamlák csak az utolsó évek elszámolását tartalmazzák. Lehetséges, bár nem valószínű, hogy az előző évfolyamok többet jövedelmeztek, ezek az utolsók mindenesetre szomorú eredményt mutatnak, mert a kimutatások mérlegei azt bizonyítják, hogy a szerkesztőnek, ha tovább is fenn akarta lapját tartani, a deficitet okvetlenül fedeznie kellett. Saját kijelentése szerint mióta kibékült a családjával, anyagi önállósághoz jutott és nem lehetetlen, hogy ez a körülmény lehetővé tette a lap fennállítását, mert hiszen ennek a célja nem annyira a kenyérkereset volt, mint inkább a beteges ambíció táplálása.

A lap előfizetőinek a száma huszonöt és negyven

CONTRE-MARQUE.

Quatrième et dernière

ACCADEMIE CANTOMIMIQUE

produisant

LA VOIX-MERVEILLE ET L'ART-MERVEILLE

donnée par

CHARLES HOUGO

Vendredi le 24 août dans la Salle Europa à 8 heures précises.

Justification de la Merveille:

L'extension sur trois octaves avec Egalité et Spontanéité; Portée et Durée; Expression et Modulation; Solidité et Facilité; Force et Sonorité; Ampleur et Aménité sont au dessus des Conditions de la Nature et surpassent les traditions de l'Art.

Motto de la Cantomimique:

Phébus, tu m'as élu pour former l'Idéal, Elève mon génie au rang d'un dieu rival Qui seul saurait unir — unique Poésie — La Verve et la Logique avec la fantaisie, En néme temps unir — unique art d'enchanter — Le Charme et la Mimique avec l'art de chanter: Et, qu'au double bonheur, l'âme en esprit s'éveille, Allohs faire, en chantant, une double merveille.

Prix de ce billet 5 florins.

rukka, kezében lanttal hadonázik a palossal egy tigris és egy medve ellen és magyarazatot fúz a kép mellé.

»A vad ember tigris vagy medve; A rosszakaratot sohasem lehet megszelídíteni, az aljasságot nagyon nehezen, azért vesszőzni kell a sópredékét.«

Nagyon jellemző a szerkesztőre a cimlap mellett elhelyezett program, amely körülbelül jeligéül szolgál a lapnak.

»En koromnak és az utókornak az én időm történetét írom meg és a saját törekvésemét. — Miután a mai alkotmányos időben a költészi tejedelme azonos a civilizáció pápjával gyakran fogok magamról ilyen minőségben beszélni, mert reám nézve a világi hatalom az emberiség és az összes szellemi hatalom, a civilizáció csak állapot jelent és l'état c'est moi.«

A lap tartalma nem mindig olyan zavaros, mint a programja, de írójának magázerete és elbizakodottsága sehol sem csekélyebb mint ebben a mondatban: az állam én vagyok. Majdnem egy emberéleten át hadakozik a megbokrosodott költő pallossával a kortársai ellen, különösen az újságról, mint ő mondja sajtó-fickek, sajtóbetnyarok és sajtóhanditák ellen a Fuchtel hasáiban, de hadonászásai közben nem restelli tollahegyre tűzni korának legnagyobb államférfiát sem, sőt megleckéztetni az uralkodókat, ha ezek alázatos kérését nem teljesítik és nem biztosítanak számára évi járadékot. Összeférhetetlenségében hasonlít a más-

között váltakozott és az előfizetési összeg, havi két forint volt. Az előfizetők azonban nemes adakozókká váltak és a két forintot négy, öt, sőt tízre is fel emelték. Elsősorban a rokonok, azután a német konzulátus amelynek ugylátszik érdekében állott a »Fuchtel« Albert herceg ellen szórt szítkaírói tudomást venni. Az előfizetők között találunk nagyobb neveket is, mint például Tisza Kálmán, Arvay lovagot, a hírhedt Schmerling vejt, Falk Miksdi, Váradyt, Lónyait és Zilahyt, stb.

A lap nyelve német volt, ami azonban nem gátolta a szerkesztőt, hogy adott alkalommal francia vagy olasz nyelven jelentesse meg, aszerint amint épen valamilyen személynek, leginkább uralkodónak tudtára akarta adni a gondolatit.

Berlini kaladjait emelve, többek között ezeket mondja: »Nagyobb tiszteletben kellene részesíteni a Bölcsék köve és a Comedie internationale szerzőjét mint egykor Humboldt Aleksandert, aki bár híres természettudós volt, nem volt egyéb érdeme hosszú életénél, ezáltal alkalma volt sokat írni a Kosmosba, amely nek érzéki esodái ha még olyan jelentősek is, mégis mint anyagi alakulatok porba hullanak egy nagy költő alkotásai mellett különösen a »Világdráma« mellett ami már magában véve — a Kosmos.«

Tudjuk, hogy a »Világdráma« Hugo Károlynak egyik műve. Ellenségeiről beszélve mondja:

»A rágalmozók büne felségsértés a nagy költővel

szemben, mert titkos árulásait nem hazaszeretéből hanem bosszúból követik el.

Napoleonnak sehogysem tudja megbocsátani a neki tulajdonított üldözést az ellene elkövetett mérnyelést miatt. A *Hotel des Princes*-ben általa összehívott kongresszust emlegetve, megjegyzi, hogy minden herceget meghit ide csak egyetlen hercegről felejtkezett meg, persze a legszegényebbről, de egyszerűen a legbefolyásosabbról (*sic!*) hogy ne mondjam a legszellemesebből, aki sietett volna az ebédhez csábító meghívást elfogadni — ez a költők fejedelmé.

Mint mondja, Párisban ő volt *le bon Dieu Hugo* — Hugo, a jóisten! Aki megállapította, hogy minden Napoleon istenstora és a francia történelem meghatározója.

Később: «ki szánt meg engem, amikor Laube és Etienne kineztek? Mikor hivatalos közegek a közönség felkesztését kigunyolásként, engem pedig örültek nyilvánítottak stb., amiért Norvégiában gályarabsággal sújtják az újságírókat, ha ugyanis ezek a közönség magaviseletét a művészel szemben nyilvánosan eltorzítják, vagy különösen, más világításba helyezik.» Ezek a kifakadások berlini első kantomimikai fellépésére vonatkoznak. És ezek után még voltak akik azt állították, hogy csak szimulálta a tébolyt.

Unverbürgte Glücksfälle cím alatt élcsen önti ki epéjét egy magyarul nem tolmácsolható szójátékban: *Der allmächtige Napoleon soll vom Schlag den er führen wollte, selbst getroffen worden sein.*

Ugyanígy zeng Bismarckról, akit különben különös élvezettel suhintgat a pallosával: *Der blutserne Bismarck ist seit den freisinnigen Wahlen selbe freisinnig d. h. bei ihm wahnsinnig geworden.* (Vonatkozás Bismarck mondására: *Durch Blut und Eisen wird die Welt erhalten.*)

Nagyon tragikusnak hatnak a következő szavak: »A tehetetlen gög siralmas századában, meg kellene halnom a mérges bánattól, miután nem boldondulhatok és nem boldondíthatok meg.»

Idézi egy veszekedési jelenetét Glashbrennerrel, akinek Göthe *Clavigójának* előadása után odavágja: »A *Hanses Ehre* (Báró és Bankár) egy jelenete többé mint az egész *Clavigo*, ami tudvalevőleg egy újságnovellából készült rossz darab.»

A színházi hírek között idézi a kantomimikai fellépéséről szóló kritikákat. A *Lüdesö a Pester Lloyd* nem fogynak ki a nagy művész dícsőítéséből és nem tudjuk elgondolni ezeknek a dícsőítéseknek az okát.

Egyáltalában az a tragikum, hogy nem tudja megkülönböztetni a komoly kritikát a gunytól, a rajta mutató cikkeket mint ereklyéket megőrizi, a róla készített karikatúrákból száz példányt is külön lenyomat és boldognak érzi magát, ha a lapok gunyosan az égbe emelik és nem érzi a tüzes székér által okozott égési seket, csak a menybeszállás dícsőségét.

Az általa megtámadott szellemi nagyságok számlának elborult elméjével és futni hagyják, a kevésbé nemese gondolkozók leginkább a »sajtófickók« nem tudnak erre a fokra emelkedni és igyekeznek életét megkeseríteni.

Sokszor megalázkodik előttük és kegyelemért esedezik, sokszor megsuhintja pallosát, elhességeve őket és nehéz megítélni melyik esetben kelt nagyobb szánalmat.

Egyik »*Pressbubenstriche*« című cikkében legjobban fájlatja, hogy egy »hazug« sajtófickó trónjától megfosztott költőfejedelmek nevézi. Erre nézve megjegyzi: »Sokratés felemelkedett helyéről, mikor őt Arstophanes a színpadon perszifláta, hogy az intelligens athéniak jobban összehasonlíthatják a karikatúrával.« »Itt, a modern Spree-Athénben senki sem dícsőíthetik az újathéni tulajdonképpén, még a kultuszminiszter sem, sőt a Bölesek köve szerzője sem akar Sokratesnek, hanem inkább Diogenesnek látszani, ha már nem Alkibiadesnek; de legkevésbé képzelheti magáról a tehetségtelen, rettegett firkakozók szomorú külsőjével, képzelőtehetség nélkül, minden gögje ellenére, bármilyen módon, vagy mód nélkül, tiszta jellemek befekettítése által Arstophaneset jászáni.« »ennek ellenére, felkelek két éves visszavonulásom szerény székéről odaállítani az orvikk szerzőjét a világ ítélszéke elé, a gyakran elnéző herliniek jelenlétében.»

A »sajtó fickók« szerinte megillető jutalom mellett nem mulasztja el háláját kifejezni azoknak, akik hozzá jók voltak és »Dankadresse des Fürsten der Poesie an sein auserlesenes Volk« címen — a költők fejedelmének köszönő irata kiválasztott népéhez — hosszú vezércikkben köszöni meg a jótevékenyeket. Többek között egy hölgynek, aki pénzihiányában szenvedvén, husz regálta szivart küld a »költészet fejedelmének.« Azután panaszirotot intéz hosszú hasábkön át az osztrák állam-miniszterhez.

Mind ezek a cikkekből az időből származnak, amikor dícsősége leáldozott, napja a kudarc alkonyába tért. Az évek múltak és a háborodott költőnek lassan le kellett mondania a régi dícsőség feltámadásáról. De azért hiú maradt elveivel és tovább küzdött a képzőletében élő tigris és medve ellen. Cikkeinek és fellépésének a rugója azonban mindig a kenyérkeresés volt és mert a költészet akkor sem volt kenyérfa, amikor tehetségének teljes birtokában legalább erkölcsi sikereket tudott elérni, most teljesen a kantomimikához fordult, ahol vélt barátainak a gunyolódása és a »önreklám« erőlködése által mégis tudott a belépti dijakból némi jövedelmet elérni.

Emellett nem szűnt meg azokat a nagy embereket

ostorozni lapjában, akik fontosabbnak tartották az általamügyeket az ő személyénél és sem szánakozásban sem rosszakaratban nem részesítették. A »Fuchtel« tizedik évfolyamának a jelenbe tévedt néhány számában keményen támadja Deák Ferencet. »Te a mágnások ügyvédje lettél, holott előbb a nemzet ügyvédje voltál« mondja neki »Brutus levelek Ferenchez« című cikksorozata elején. Mindenesetre érdekes az »Előzetes kérdezősködés régi barátomnál, Deák Ferencnél« című cikkének a hangja. Az ezt követő politikai levélben kiöntött epé, ebből a forrásból fakad. A cikk így hangzik:

»Hogy van az, hogy te vonakodtál ott, ahol arról volt szó, hogy egy szegény, a nemzet által fényes sikerek után elismert és nehéz áldozatokat hozott költőnek, aki ennek dacára sok évig szükségben és üldözve élt és akinek a számára — mint te azt tudod — a hazai sajtó koldult, annak ellenére, hogy ez a költő mint mindenki tudja a kiegyezés létrehozásánál enyhén szólva: közreműködött, vonakodtál a kormánnyal beszélni, hogy a sokszor megérdemelt, és a király által ígért nyugdíját végre kifizesse, és most olyan étkén beszélsz a gazdag nyugdíjak kifizetése érdekében olyan emberek részére akik ismét enyhén szólva közös hazánk legszomorubb időszakában az abszolutizmusban szolgálták, annak ellenére, hogy pártodnak legkitünőbb emberei ezt a cselekvést az uralkodó nem-

zeti érzés idejében a nemzet méltósága ellen vétőknek nyilvánították; hol van tehát az olyan gyakran emlegetett hazaszeretet, amely nagyobb ellenséged iránti gyűlöletnél?»

»No megállj Feri! Majd megadom neked mások a feleletet.«

»Kár, hogy Haynau meghalt.«

1874. január 8-iki száma a »Fuchtel«-nak olasz nyelvű vezércikke jelenik meg. A cikk a nagy olasz államférfi Cavour akkor teleplezett szobrának a képét keretezi be és himnuszt zeng a nagy férfi érdemeiről. Hugó Károly sóvárgása Franciaországban, Németországban, Ausztriában szenvedett kudarcát és származásában elfelejtett hírneve után Olaszország felé fordul és mint a később közzétett adatokból látni fogjuk, egész kantomimikai működését az olasz nép gyönyörködtesére kívánja fordítani. Innen várja a dícsőséget, ide küldi hódolatát. Lerakva ezt a hódolatot a »*Re Galantuomo*« lábai elé is, büszkeséggel költ fel, hogy az ilyen maagszatos ember szobra előtt még a civilizáció profétája is meghajtja a fejét.

Eppero innanzi al monumento d'un tal sebbimo uomo di stato s'inchina anche il profeta della civiltà.

Karlo Hugo

(Folytatás a jövő vasárnap.)

ÚJ KÖNYVEK

Kokain

Markovics Mihály novellás kötete

A vajdasági irodalomban az utóbbi időben agasztó jelenségek burjánzóznak el. Azelőtt gyakran felhangzott a panasz, hogy ezen a területen újult télenységben tesped az alig önállósult, fiatal irodalom. Mostanában mintha az ellenkezője adna okot a panaszra: nagyon is tevékenykednek olyan egész ifjú emberek, akik valahol egy hátsó ajtón lopóztak be a vajdasági irodalomnak gyenge pillérekkel alátámasztott épületébe és amellet, hogy számalmasan resz könyveket jelentettek meg, kómikus fenegyerekeskedéssel próbálnak beszélni a nagyok dolgába, ítéletet merészelnek mondani olyan kérdésekben, amelyek messze esnek értelmi fokuktól és komolyan megalapozott, objektív kritikát kómikus én-irádattal, de fogyatékos irástechnikával és az izlés félreérthetetlen hiányával próbálnak felülbírálni. Ez a sivár jelen hihetőleg csak átmeneti jellegű és nem fog annyit ártani a vajdasági magyar irodalomnak, mint amennyit néhány józandéku író használni próbált az elmúlt évek során, mert ezek az irodalmi fenegyerekek hamar el fognak merülni a feledés jól megérdemelt sülyesztőjében, amelyre már abban a percben önkéntelenül is rálépnek, amikor a tehetségtelenség dühével fröcskölök szét a türelmes papírosra.

Pedig a fiatalág nagy erény az irodalomban. A bátor, tehetséges fiatalág, amely új hangot mer megfogalmazni és új formákat keres, a fiatal tehetség, akinek van mondanivalója, aki egyéni szemmel lát meg embersorsokat, minden tévedésével együtt is könnyen utat talál az olvasók szívéhez. Ezeknek a sorába tartozik Markovics Mihály, aki most adta ki Szentán első novelláskötetét *Kokain* címmel.

Mind ezt el kellett mondani előjáróban, hogy jobban értékelhessük Markovics Mihály novelláit. A vajdasági magyar irodalomban felburjánzott groteszk csatározások közepette kétszeres örömet szerez ez a becsületes írói szándékkal és sok teltséggel megírt könyv, amelynek majdnem minden novellája egy melegen érző és kontemplatív lélek megnyilvánulása, egy gondolkodó és egyénien látó íróember vallomása. Markovics Mihály néhány évvel ezelőtt tűnt fel a *Bácsmezei Napló* egyik irodalmi pályázatán és kötetébe főleg azokat a novelláit gyűjtötte egybe, amelyek a lapokban már megjelentek. Legtöbb írása nemservetű és komoly értékeket revalál.

Markovics Mihály nem mond el nagy és csodálatos történeteket, hanem inkább a halk és kis tragédiák színes szavu mesélője. A legtöbb ember életében som a nagy, sorsdöntő események, hanem a kis örömeik és apró tragédiák dominálnak és aki az életet írja, annak ezeket a kis történeteket kell számon tartani. A »*Kokain*« írója észreveszi ezeket a látszólag jelentéktelen, de mégis életünk egy-egy szakában

döntő jelentőségű kis eseményeket és ezeket fantáziája novellái témául, Az emberek is, akik a fantáziáját foglalkoztatják, nem hősök, hanem szegény esett emberek, akiknek a sorsa nemcsak izgatja, hanem akikkel szívének egész melezével vonzódik is.

A »*Kokain*« című novella hőse egy székely diák, akit egy reménytelen szerelme a kokain mámorához korget. Egy másik novella egy uccalányról szól, aki évek után is úgy beszél halott vélogényéről, mintha élne. Egy spanyol muzsikus a kisvárosi kávéházban beleszeret egy asszonyba és amikor éjszaka szerenádot ad az ablaka alatt, kiutasítják a vándor kávéházi muzsikust a városból. Vagy egy másik novella, amely csupán azt meséli el, hogy egy öreg kereskedelmi utazó hogyan hal meg egy téli éjszakán a vidéki hotel rideg szobájában. A tanácsosok Bébiye, aki elzúllik és évek múltán, mint táncosnő találkozik egy éjszakai lokálban a férjével, akinek gyerekkorában első titkos szerelme volt: az éhező instruktor; a kórházi ágyon éjszakánként misztikus történeteket mesélő fiú, ezek Markovics novelláinak esett, szenvedő alakjai. A történetek pedig majdnem mindig valami kielégítetlen vágyról, nagy-nagy csalódásról szólnak. A kávéházi pikoló nem ad át egy telefonüzenetet és ez a feledékenységre elrontja egy szerelmes ember életét; a hazaérkező amerikai nagybácsi vagyontól várja egy szegény fiatalember élete jobbrafordulását és kiderül, hogy az amerikai nagybácsi husz év után is földhözragadt szegény villamoskalauz maradt az újvilágban; a megrokkant félkaru munkás nem meri régi szeretőjét felkeresni, pedig az visszavárja. Csupa tragikus félreértés, mindmegannyi kielégítetlen szerelmi vágy vonul végig ezeken a nevéllakon, anánthogy az ember valóban sosem lehet egészen boldog és gyakran jeletéktelen félreértések és véletlenek tereik új irányba életünket. Markovics Mihály hősei nem boldog emberek, hanem olyanok, akiket furcsán megzépáz az élet, hajszol a vágy és a szerényes sors a nagyvárosok hatalmas házilömbjei között csakugy, mint kis vidéki sárfejszekben. Egyetlen írás van a kötetben a »*Broadcasting*«, amelyben józú humor csillan meg és amely a paraszt-történet kedélyes hangját szövelatja meg, ez azonban teljesen elűt a gyűjtemény többi darabjától és ezért kár is, hogy helyet kapott a kötetben.

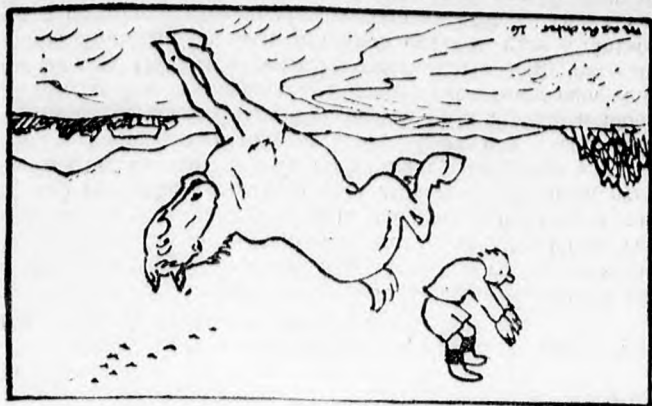
Ezeket a nem nagyigényű történeteket Markovics Mihály a hőseit meleg szeretettel becző lírájával, egyéni meglátásával és sokszor az igazság kéréhetetlen feltárásával hozza közel a szívünkhöz. Stílusa színes és ha néha még küzd is a formakereséssel, kifejezési módja néha meglepően friss és eredeti. Néhány felülleges jelző sallangjáról és a formának néha erőltetett összetöréséről még le fog szokni és akkor a mostaninál egységesebbek és kiforrottabbak lesznek írásai. Az első kötet biztató és írói értékeket megcsillogtató kvalitásai után erre minden bizomnyal számíthatunk.

A kötet a szentai Uránta-nyomda izléses kiadásában jelent meg. Érdemes volt kiadni, mert Markovics Mihály novelláinak nagyrésze olyan, hogy a múlt életi újsághasábkokról érdemes volt őket a tartósabb élettartalmu könyv lapjaira átnemteni.

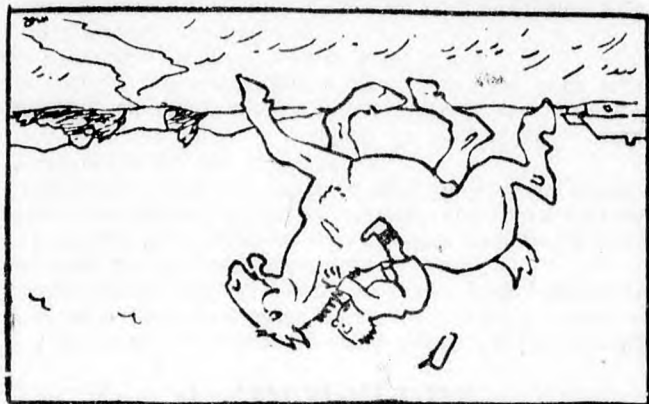
László Ferenc

THERMAL-PARKSTRAND-FÜRDO
BAD VÖSLAU
Európa legnagyobb fürdője
Rádióaktív Akrothotermál 24 C°
Gyermekgyógyhely, kád- és sónyomás fürdők. - Torna- és tenisz-
terek a fürdőben 4233

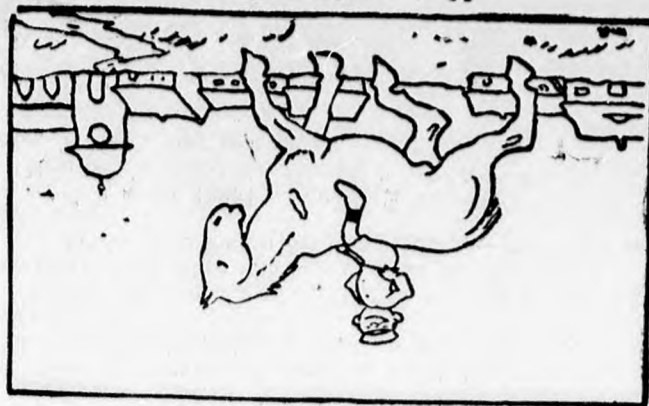
Ugy vagtat mint a szelész,
S Pista földre pottyant.

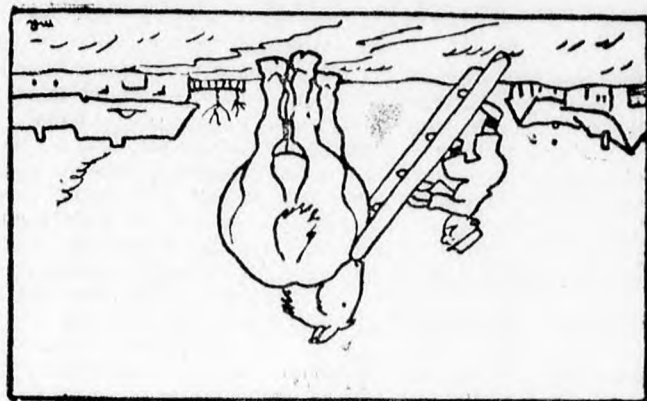
Am a partipantk
Hamar kedve szottyan

Mert ez olyan élvezet
Amely mindent pótol.

Pista bátor gyerekek
Nem fél a lótol

PISTA BÁTOR GYEREK

Irénke, Armbuster Nusika, Balahó Feri, Kivács Imre, Nánay Levente, Schuster István, Szilágyi Laci, Katona Katóka, Kántor Ilonka, Lelbach Irénke, Kun Ella, Kovács Erzszi, Hegyi Rózsika, Varga Sári, Beck Ilonka és Erzsike, Deák Ella, Sipos Margit és Józsika, Deutsch Feri, Szegedi Laci, Bajai Etus, Horváth Imre, Balog Ernő, Vidákovics Sári, Vujkovic Anna, Lang Ilona, Laták Emma, Vig Mancl, Lagner Biri, Hollan Józsika.

A jutalomkönyvet Perl Zita és Kocsis Katica nyerték el.

ÜZENETEK:

Köszög Irénke: Küldhetsz fejtöröket, de olyan könnyűeket, hogy még a kiscica is megtudja fejteni. **Ciegler Bardi:** Beküldött fejtörőd régebben már megjelentek. **Gyurák Mancl:** Balázs bácsi örül a ti örömtöröknek. Ferike is írhatna egypár sort. **Szalkity Mica:** Ne busulj kislányom, te olyan ügyes kis lány vagy, tudom, hogy hamarosan megfogod tanulni. **Domokos Katóka:** Csak légy türelmes, minden rendbe fog jönni. Köszönöm kérdésed én is jól vagyok. **Moldvay Sándor:** Levélkédben je'zett fejtöröket elfelejtetted bele tenni. A legközelebből ne felejtésd ki. **Pálty Jolánka:** Irj a Margit néniék és hamarosan meg fogod kapni. **Schumacher Irénke:** Legközelebb rád fog a sor kerülni. **Olász Sárika:** Írd meg legközelebb, Antika hanyadikba jár? **Szórád Erzsike:** M'ért nem írsz a Péter Ete'kának, már nagyon türelmetlen. **Klemm Felkó:** Téged is örömmel sorozlak a Habostorta gárdájába. Irj szorgalmasan és írd meg legközelebb hanyadikba jársz. **Kurin Lalika:** Levelezőlapon is küldheted a megfejtéseket.

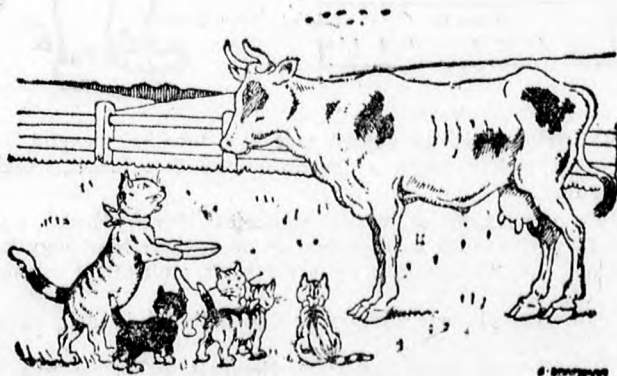
Berky Ittől

T ár
a

Berky Ittől

Zöld
nulla

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenes melléklete
Subotca, 1929. október 13. 15

Éhesek a cirmos cicák
S elbujtak az egerek...
Szomorú a cirmos-mama
Nyávognak a gyerekek.
Enni kéne nekik adni
S a jó mama most, mit tehet
Felkeresi a jó Riskát
S tőle kér meleg tejet.

gáságokat s elcsúsztak egymás közt. De megmaradt egy kard, azon nem tudtak megosztani.

Azt mondta a vezérük: Mondok valamit! Legyen azé, aki ennek a halottnak a szivébe títi a kardot.

Összenéztek a rablók, de egyiknek sem volt bátorsága erre a szörnyű cselekedetre.

— Hát egy sem meri megtenni? — mondotta a vezérük.

— No, majd beleddőm én!

Felémelt a kardot, de bizony Jancsi nem vart tovább, felugrott. De bezzeg a rablók is, uccu neki, szaladtak ki a templomból mind retentő nagy ijedséggel. Ott hagyták mindent, pénzt, kardot s a teménytelen sok drágaságot. De nem törtak messze. Megzondolkoztak s szép csendesen visszakulogtak a templom alfalaéhoz s elkezdették halgatni.

Azalatt Dani elbújt az oltár mögött s nekülte Jancsival a tenget pénznek s szépen kétfelé osztották. Egyenként számkráccsal sem többet, sem kevesebbet.

Azt mondta akkor Dani Jancsinnak: — No, Jancsi, most add meg a két garasomat.

— Adod-e ide a két garast?

— Nem én!

— Hállát ezt odakint a rablók, roppant megijednek. Azt mondja a vezérük: — Gyertek, szaladjunk innét, mert odabenn annyian vannak, hogy egy-egy két garas sem jut! Azzal, uccu neki, vedd el magad, elszaladtak a rablók, mint a szemétket verték volna ki.

Azután hazament Jancsi is, Dani is. Cipehők haza a sok kincset. De Dani akkor sem hagyta a két garast.

— Jancsi, add meg a két garasomat! — mondotta az egész uton.

— Nem adom, Dani! — mondotta Jancsi.

Nem is adta meg soha. Még ma is veszekednek a két garason, ha azóta meg nem haltak.

Morgó Mackó ujabb kalandjai

A nemzeti urnak
a Habostoria olvasóihoz
sajátmanuscriptulag
írt levelei

Másolta
KOROPAL

Stiglic Igric karmester erre teli torokkal nevetni kezdett és mikor aztán a nevetéstől szólni is tudott, ezeket mondta:

— Sértésnek ne vegye, nemzeti Morgó Mackó uram, de tegye bolonddá a nagyapját és ne engem! Már hogy hallhatnák meg Beogradban azt a muzsikát, amit mi itt csinálunk az erdőben?

— Mondd csak, Stiglic öcsém, hallottál te már valamit a rádióról?

— Persze, hogy hallottam. Nemcsak hallottam róla, hanem hallgattam is. De ne vegye rossz néven a nemzeti ur, ha elárulom, hogy éppen a nemzeti ur rádióját hallgattam. Nyitva volt az ablak néhányszor, amikor a nemzeti ur rádiózott és én a ház előtti fa egyik ágán ülve hallgattam a rádiót. Sőt néhány szép dalt meg is tanultam és azokat már be is tanítottam a bandának.

— No látod, ha te itt az erdőben hallgatsz a zenét a rádió segítségével, az bizonyosan csak úgy történhetik, hogy valahol azokat a nótákat belemuzsikálják egy másik rádióba. Nem?

— Valahogy úgy kell lenni a dolognak. Ebben igaza van a nemzeti urnak.

— No látod, te bikfic. Hát ugy lesz, hogy te a bandád-
dal majd belemuzsikálsz az én rádiómba és a muzsikát Beo-

Volt egyszer egy ember s annak három fia. Ez az ember két idősebb fiát mesterségre adta, az egyikből borbély, a másikból kovács lett. Kisebbit fiának nem kellett semmiféle mesterség, az feleséget katonának.

Észlendő mult esziendő után, a fiuk nem jártak haza, egyszer azonban levelet kaptak mindahárman, hogy jöjjenek, ha még életben akarják látni az apjukat. Haza jönnék a fiuk s hát csakugyan az apjuk halálán van.

— No, edes fiam, — mondotta az öreg ember — csak-
gyer meg egyszer láthatlak. Mondjátok el nekem, melyik-
mire ment, jól kitanultátok-e a mesterségeket, hogy lega-
bb nyugodtan szállhassak az én koporsómba.

Azt mondta a legidősebb:

— Ne busuljon, édesapám, mert én jól kitanultam a mes-
terséget. Én ugy tudok berevelni, hogy a nyulat futtában
megberetvélem.

— Na, ez igen szép, — örvendezett az öreg ember — te
fiam a jég hátán is megélsz.

— Ne féljen, édesapám, — mondotta a másik legény, a
kovács — mert én meg ugy kitanultam a mesterségemet,
hogy a lóra futtában felverem a patkót, meg le is veszem
tőle.

— Oh de jó, Istennem, oh de jó! — mondotta az öreg
ember.

— Hát te fiam, — szót a legfiatalabbhoz — milyen ka-
tona vagy, jól tudsz-e a karddal bántani?

— Én-e, édesapám? — kérdezte a legény — tudok biz-
ón. Egyszer kimentem sétálni a legényesebb ruhában s hát
amint mentek az utcán, szakadmi kezd az eső. Hej, Uram, Te-
remtöm, mit csináljak, gondoltam magamban, most ez a cu-
dar eső pocskká veri az én szép attillámomat. De most nem
gyorsan hadonszám magam körül, hogy egy csepp nem
sok, amyi nem esett rám. Hej, bezzeg bántották is a többi
katonák, amikor visszamentem a kaszárnyába, hogy nem vert
meg az eső. Odajött a generális, megkérdezte, hogy mit csinál-
tam a kardomat, s azzal visszavertem az esőt. — Derék vi-
tél vagy, fiam, — mondta a generális s egy zacskó aranyat
adott ajándékba.

— Oh Istennem, Istennem, — mondotta az öreg ember —

A dícselkedők

kisasszony adott egy csomó aranyat a strázsának s az szé-
pen beeresztette. Bemegy a királykisasszony s hát, Uram Te-
remtöm, alszik a legény. Szól hozzá, megfogja, rázza, de
hiába, a legény nem ébred fel. Kimegy nagy busan a király-
kisasszony s odaad egy gyűrűt a strázsának, hogy ha majd
felébred a legény, adja át neki. De a strázs, mikor a legény
felébredt, nem szólt semmit, hogy ki járt itt, mit hagyott itt
s a legény csak imádkozott tovább egész nap.

Elkövekezik a második éjjel. Az ördögös asszony
megint megüvintja az álomszellovel, a legény elalszik;
azalatt meg a királykisasszony kihuzott egy bokrot s be-
szólt a likon:

— Hát fehér lovam, bársonyhintóm, parádés kocsisom,
jertek elé!

Eléáll a hintó, odahajtat a királykisasszony, de másod-
szor sem beszélhetett a legénnyel, mert aludt mélyen, mint
a fekete föld. Ott kellett hogy hagyja nagy busan.

(Folytása jövő vasárnap.)

Legutóbbi fejtörők helyes megfejtése: Ilonka, Vizmentes, Viz-
vára, Kántortanító.

Helyesen fejtették meg: Péter Etelka, Kartali Bözsike, Halász
Flórika, Klemm Ferkó, Obédár Emmike, Galambos Dezső és Palkó,
Szórád Erzi és Feri, Olasz Sárika és Antika, Ország Zsuzsa, Ko-
csis Katca, Tóth Gizike, Schumacher Irénke é: Rózsika, Ferdinándy
Ilonka, Pálffy Jolán, Pollák Józsika, Moldvay Sándor, Brückner
Laci és Gyuszi, Dieners Karesi, Stolz Elly, Ujvári Margit, Viték
Mariska, Gerber Géza, Domokos Katóka, Polacsek Imre és Lacika,
Tripliszky Baba, Szalkity Mica, Gyurák Mancsi és Józsi, Perl Zita
és Gellértke, Kun Anna, Schweizer Erzsike, Ciegler Bandi, Kőszegi

Haj, Istennem, megjött Dani s hirtelen beugrott az oltár mögé, onnét várta, hogy mi lesz most. Hát csakugyan jönnek a rablók. Éppen tizenketten voltak. Kiöntik a templom földjére a rengeteg sok pénzt, aranyat, ezüstöt s mindenféle drág...

— No, feleség, az életetek vége, meghalok. Csak az az hoz hitva a feleséget s mondta neki nagy buszan: — Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget.

— Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget. — Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget.

— Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget. — Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget.

— Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget. — Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget.

— Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget. — Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget.

— Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget. — Bayszer csak betegnek tetette magát, jefeküdt, az ágya- né-Dani, amivel fenyeget.

A két garas

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer két ember. Jancsinnak hívták az egyiket, Daminak a másikat. Egyszer Jancsi két garast kért kölcsön Dantól, de telt, mult az idő, hibba kérte Dani a két garast, Jancsi mindig az- zal fizette ki:

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

magból fa sarjadzik s ebből a fából egy bölcső készül, a resnyemagot nem hullajt erre a rétre. Mire ebből a cségyenyé- telek gyanánt járnom a világot, míg egy madárka egy ese- mek engem szerencsétlen soromból. Addig kell elkártozott boldogra, mert hatalmamban áll. Viszont csak te menthetsz — O, váltis meg, váltis meg, jó fiu. Gazdagga tesslek és Könyörögve szól a szegény, bus tündér:

Amint eligondolkozva nézdegt maga elé, ismét megérthi egy tehent a pásztorfiu, amelyen a beszélő egyik neki megjelen, hant a falu irányában...

— O, te jó fiu, te! Az irgalom nevében kérek, váltisd meg elkártozott lelkemet. Ezt a két virágot, ha a kezébe veszed, bátran s minden arany és drágaság a tied, amit a kastélyban megnyílnak előtted a hegyormon díszelő vár kapui. Lépi be

— O, te jó fiu, te! Az irgalom nevében kérek, váltisd meg elkártozott lelkemet. Ezt a két virágot, ha a kezébe veszed, bátran s minden arany és drágaság a tied, amit a kastélyban megnyílnak előtted a hegyormon díszelő vár kapui. Lépi be

— O, te jó fiu, te! Az irgalom nevében kérek, váltisd meg elkártozott lelkemet. Ezt a két virágot, ha a kezébe veszed, bátran s minden arany és drágaság a tied, amit a kastélyban megnyílnak előtted a hegyormon díszelő vár kapui. Lépi be

A mező tündére

Egy szép zöld mezőn békésen letelepedett egy csomó te- hén. A pásztorfiu meg leheveredett a fűbe és elszundikált.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

— Majd megfizet a nagyharang. Valahányszor összetalálkoztak, mindig a két garason ve- szkedtek. Dani kezdette: — Jancsi, add meg a két garasomat.

Nem láttam a dobót semmit és csak azt éreztem, hogy a szemtelen Borz Jakab püföli a hátamat. De azért nem hagytam magamat és vadul ütöttem-csaptam magam körül. A banda akkor már téren nem muzsikált és mindenki ordított és mindenki verekedett.

Azonban Borz Jakab ahelyett, hogy belátta volna, hogy neki rendesen kell viselkednie, még jobban feltörtant és a dobvert hirtelen lendülettel Stiglic Igric karnagy felé dobta. Ez azonban észrevette a közeledő veszedelemet és hirtelen elröptült a szoba másik sarkába. Azonban ennek meg az volt a következménye, hogy a dobvert tovább repült és egyszerűen csak hangos koppantással eltalálta az én fejemet. Ecs földal-mat éreztem a koponyámban és bizony a legnagyobb pillanat-ban már én se gondoltam arra, hogy a legnagyobb csendben kell lenni, hanem két mancsommal szerzetést lökdöstem a banda tagjait és a következő pillanatban dühös ordítással rá-vettem magamat a borzra. Azonban Borz Jakab olyan vak-merő volt, hogy szembeállított velem és mert tudta, hogy mérő volt, bárha a bandában ő volt a legerősebb — testt erőben nem

melegetes állati!

Azonban Borz Jakab ahelyett, hogy belátta volna, hogy neki rendesen kell viselkednie, még jobban feltörtant és a dobvert hirtelen lendülettel Stiglic Igric karnagy felé dobta. Ez azonban észrevette a közeledő veszedelemet és hirtelen elröptült a szoba másik sarkába. Azonban ennek meg az volt a következménye, hogy a dobvert tovább repült és egyszerűen csak hangos koppantással eltalálta az én fejemet. Ecs földal-mat éreztem a koponyámban és bizony a legnagyobb csendben kell lenni, hanem két mancsommal szerzetést lökdöstem a banda tagjait és a következő pillanatban dühös ordítással rá-vettem magamat a borzra. Azonban Borz Jakab olyan vak-merő volt, hogy szembeállított velem és mert tudta, hogy mérő volt, bárha a bandában ő volt a legerősebb — testt erőben nem

— Engem ne mardázz, te himpeller!

— Fogd be a porfádat, te rinocérosz, — válaszolt Stiglic Igric és közben vezényelte a bandát, amely tovább járszott, — ne rohogj és ne ordíts, mert elrontod az egészet. Te hat-

Borz Jakab mindig nagyon indulatos volt és sohasem valami dromedárt és ne üss akkorákat abba a dobba!

Te marha, fogd be a porfádat! Ne rohogj olyanokat, mint Borz Jakabra:

Borz Jakab csak tovább rohogott, sőt nevetése közben meg-feldekkezett az előbbi intelemről és olyan nagyokat ütött a dobba, hogy majd megsekkültem. Stiglic Igric karnagyot el-futotta a méreg és bizony ő is megfellekedezett róla, hogy a rádió előt csendesen kell viselkedni, mert minden nesz meg-hallatszik ott, ahol a rádiót hallgatják. Hangosan rákiáltott

— Halló! Itt rádió Erdőtelke. Van szerencsém üdvözölni az erre az alkalomra összegyűlt beogradi urakat és hölgye-keket. Én vagyok Morgó Mackó nemzetes ur, erdőtelki nagy-birtokos, a kultúra és tudomány zászlóvivője. Végtelen örö-mömmre szolgál, hogy a rádió segítségével érintkezésbe lép-hetünk immár a nagyvilággal és elsősorban a beogradi rá-dióállomással, amely nekünk ezt az összeköttetést lehetővé teszi. A legközelebbi alkalommal bátor leszek ismertető elő-adást tartani az erdőről és az erdei életéről. Most az első al-ka-lommal, hogy összeköttetésbe lépünk, a zenénket akarjuk produkálni. Van szerencsém bejelenteni, hogy utánam az első erdőtelki szimfonikus zenekar fog hangversenyezni Stiglic Igric karnagy vezénylete mellett, Prűcsök Tűcsök primhege-dűs és Cinege Vince cimbalomművész részvétele mellett. Hallgassák, kérem, figyelemmel és egyben méltóztassanak új-ból fogadni tiszteletteljes üdvözlésemet. Hurrá! Hurrá! Hurrá!

Intettem a bandának és annak minden tagja is rázengte teli torokkal:

— Hurrá! Hurrá! Hurrá!

Azután nagy csend támadt. Mindenki érezte, elérkezett a fontos pillanat. A zenészek valamennyien készen tartották zeneszerszámaikat. Stiglic Igric karnagy már felemelte kar-nagyví pálcáját, hogy jelt adjon vele a kezdésre, amikor va-lamif észébe jutott. Hirtelen lekapta az én fejemről a nagy karimás kalapot és azt a rádió hangszórója elé tartotta. Aztán halkán megszólalt:

Pszt, fiúk, vigyázzatok! Mindenki figyelmesen nézze a kótát! A dobos ügyeljen és ne üsse tulságos erővel a dobót, mert akkor elnyomja vele a többi hangszer hangját.

Ezzel elvette a hangszóró elől a kalapot és aztán hal-kan számolt:

— Egy, kettő, három!

Ezzel hirtelen jelt adott a karmesteri pálcával és a kö-vetkező pillanatokban csudaszépen felzengett a hangverseny első száma, az erdei induló. Még sohasem játszott a banda olyan szépen, mint most. Látszott mindegyiknek, hogy tudja, milyen fontos az, hogy jól menjen a muzsika és ne legyen felsülés. Én gyönyörködve hallgattam minden egyes hangot és meg voltam róla győződve, hogy a beogradi közönség ugyanolyan élvezettel hallgatja a mi zenekarunk muzsikáját.

Már majdnem véget ért az induló, amikor a nagydobos, Borz Jakab, hirtelen hangosan rohogni kezdett. Stiglic Igric karnagy szigorúan nézett rá, hogy elhallgattassa, azonban

nem keresi hibába az aranymadarat, haza sem megy a király járt is allig tudott. O bizony — gondolta magában — többet egyik országból a másikba, míg egészen ledögegett, már az aranymadarat sehol meg nem találta. Addig igazatáték országok, világot rengeteg erdők, nagy pusztaságokat, de hogy abból merészhette egész életében urt módon; de is járt. Hat elment a vadász, adott neki a király anyai aranyat, azt a madarat el nem hozod nekem.

emberem. Indulj utnak s addig a szemem elé ne kerülj, míg azt a madarat el nem hozod nekem.

— Hallod-e, nekem nincs nyulvádom, amíg azt a mada-

Azt mondja egyszer a király a főadasszának:

hozta el az aranymadarat.

De csak beszéltek róla, csak keserítették a szívet, senki sem

milyen szépen énekel, szebben, mint az égben az angyalok,

beszéltek arról a királynak, hogy az milyen gyönyörű szép,

valahol egy aranymadár, annak nagy hirt kerelkedett, sokat

volna, azt neki senki meg nem tudta szerezni. Volt a világon

népek. De még sem volt boldog, mert amit legjobban szeretett

szája kívánt, s amit csak kigondolt, mindent elhoztak neki a

hogy azt sem tudta, melyikben lakják. Amit csak a szemre-

hegyeken is tud, volt egy király, akinek anyai országa volt,

Volt, hol nem volt, hetedhétországokon is tud, még az üveg-

Az aranymadár

se hallották többé vidáman, szívből kacagni.

A pástorfiu e perctől fogva nem lett nyugodalmas és

velvegenem pihenés nélkül.

— O jaj nekem, jaj nekem, hogy így gyáva, szivtelen fic-

A tündér zokogva nézett utána és így szólt:

mint akit a gonosz szellem üldöz.

gatta meg az elkárhozott tündér könyörgését, hanem elrohant

Csak hogy a pástorfiu gyáva volt és szivtelen. Nem hall-

a jutalmadat, te jó fiu.

magadéva. Ment meg, o ments meg, meglásd, elnyered érte

tam nekéd? Ezzel a virággal mérhetetlen kincseket tehetsz a

szel még arra a két virágra, amelyet egyik képedben odakimál-

bölcsön adta első álmát. Te vagy az a gyermek. Emlek-

gyermek menthet meg csapdát, amely ebben a cseresznyefa-

melyében egy picit gyermeket imádtok megmenekülnök. Az a

színe elé, hanem meghuzodik a rengeteg erdőben, ott él, míg Isten életet ad neki, remete módjára.

Mikor a vadász elindult volt az aranymadár keresésére, egy kicsi fia maradt otthon. Ez a fiu, mikor ugy tiz eszten-dős lehetett, kérdi az anyját:

— Édes anyám, hol van az édes apám?

Mondotta az asszony:

— A te apád, édes fiam, elment az aranymadárért s ta-lán többet vissza sem jön ebben az életben.

Azt mondja a fiu (aki, közbe legyen mondva, táltos volt):

— Hiszen csak ugy kérdeztem, édes anyám. Tudom én azt jól, hogy az édes apám nem kerül vissza, mert az arany-madarat nem találja meg, de majd megtalálom én!

Eleget beszélt az asszony, hogy verje ki a fejéből, ma-radjon itthon, elég, ha az apja elpusztult, legalább ő marad-jon meg, de hiába beszélt: a fiu nyakába vetett egy tarisz-nyát s elment világgá. Ment, mendéglét hetedhétország ellen; esztendő mult esztendő után, már nagy legénnyé is csepere-dett s akkor jártában, keltében betévedt egy rengeteg erdő-be. Éppen estére hajlott az idő, le akart feködni egy fa alá, de egyszerre csak valami gyenge világosságot lát. Meg a világosság felé s egy kicsi házhoz ért. Bemegy, köszön ille-ndőképpen s fogadja is egy ősz öreg ember, aki az asztal mel-lett ült s rengeteg nagy könyvben olvasgatott.

— No fiam, — mondotta az öreg ember — tudtam, hogy idejössz. Ugy-e, a te neved János?

— Eltalálta, öregapám, az én nevem János.

— Az aranymadarat keresed, ugy-e, fiam?

— Azt keresem, édesapám!

— No, fiam, a jó Isten vezérelt erre. Ettől az erdő-től három napi járó földre van még egy ennél is nagyobb erdő. Annak a közepén egy ezüst fű. Ezüst tónak a partján egy arany nyárfa. Azon az arany nyárfa fészkel az aranymadár. Szólj hozzá szépen s leszáll majd a karodra. Aztán mond ne-ked valamit, s amit mond, te csak végezd el becsületesen s majd meglátod, boldog léssz egész életedben.

Hej, örült János, köszönte az ősz öreg ember jó taná-csát. Menni akart mindjárt, de az öreg ember nem eresztette.

— Csak maradj itt, fiam, éjszakára. Egyél, igyál, aludjál jól. Aztán hajnalhasadtakor eredi, Isten vezéreljen a te utai-don.

Vacsoráznak, lefeküsznek, elalusznek. Hajnalhasadtakor felkel a legény, elbucuszik az ősz öreg embertől, belé áll

RASKA

Ez a szó: *Raska* a régi délszláv állam neve volt, most pedig egy új jugoszláv művészeti szemle címe lett. A szó tulajdonképpen szimboluma a délszláv nemzeti kultúrájának a maga legemesebb értelmében, legalább ezt akarja kifejezésre juttatni címével ez a nagyszabású művészeti folyóirat.

A *Raska* első száma most jelent meg Beogradban, bár Noviszadon állították elő nyomdailag. *Cvetkov* Márkó, ismert nevű szerb író és kritikus szerkeszti, akit tisztogatódolgozatok, minden szempárt lelkesítő idealistának ismernek. A *Raska* első száma, amelyet ő ritka műgondtal és hozzáértéssel szerkesztett meg, közel háromszáz nagy oldal, a legfinomabb papíron az elképzelhető legizaltesebb kiállításban mutatja a jugoszláv művészet minden ágazatának legkiemelkedőbb eredményeit.

Már mikor az ember a kezébe veszi ezt a hatalmas, gyönyörűen kiállított kötetet, meglepetve látja, hogy ebben a fiatal államban ilyen óriási anyagi áldozatokat igénylő művészeti munka megjelenhetett. Magyar nyelven még azt csak némileg megközelítő hasonló irányú mű még soha nem került ki, mint ez a szerb nyelvű kötet, *Mikor pedig átlapoztuk ezt a monumentális művészeti revüt, akkor bámullattal és megilletődéssel lelkesedünk azon, hogy milyen gazdag a jugoszláv művészet nagy mesterekben és nagyszerű alkotásokban. Festészetben, szobrászatban, építészetben, iparművészetben egyaránt.*

Hogy némileg fogalma legyen az olvasónak a kötetről, leírjuk kivonatolva annak tartalmát. A szövegrésze aránylag kicsiny de nyív. Az első cikket maga *Cvetkov* Márkó, a szerkesztő írja *»Egy névért«* címen, amelyben államunk részére új, kifejezőbb, a nemzeti és kultúregységet jobban szimbolizáló elnevezést tart szükségesnek az S. H. S. helyett. Dr. *Petkovics* Vlada két művészettörténelmi tárgyú cikket írt bele, *Dezoko* Alekszandar a régi szerb építőművészet aranykoráról értekezik, dr. *Boskovics* Gyuragy Manasztija szépségeit ismerteti egyik cikkében, a másikban pedig az építésznövendékek klubjának kiállításáról ír kritikát. *Jovanovics* Milan három cikket írt, az egyik Szmederevo felújításáról szól, a másik Jovanovics Szlobodának, az akadémia elnökének működését tárgyalja, a harmadik novella *»A sóhajok hídjá«* címen. *Tabakovics* György Bezdin építészeti szépségeit ismerteti, *Gligorics* Velibor két irodalmi tanulmányt közöl, egyiket Ducsics Jovánról, a költőről, a másikat *»Irodalmunk háború utáni lendülete«* címen, novellát ír *Nasztaszijevics* Momesilo, verseket *Polics* Nikola, *Angyelinovics* Danko, *Leszkovic* Mladen és *Tartalla* Gvidó, azonkívül *Szatanovics* Sztevan, *Vasziljev* Dusan, dr. *Hoffler* Viktor, *Zlokovics* Milan és dr. *Grbics* Miodrag tanulmányai szerepelnek a kötetben.

Sokkal nagyobb jelentőségű a könyv művészeti reprodukcióinak hatalmas sorozata. Ezekből a pompásan sikerült, tökéletes nyomású reprodukciókból megismerhetjük a délszláv képzőművészet majdnem minden nagy alkotóját és alkotásait. Tíznel több régi, többnyire ismeretlen szerb festőtől származó klasszikus festményen kívül néhány száz képet, szobrot, építészeti műalkotást mutat be tökéletes hűséggel ez a nagyszerű kötet. Körülbelül hetven festő, szobrász és építész remekműveit ismerjük meg a *Raska* első számából és csodálkozunk, heven nagy szerb, horvát és szlovén kiváló művész él ebben az országban, mind-egyik igazi mester, amint azt alkotásaikból azonnal megállíthatja a műértő.

Csak egyhányszáz emelek ki a végtelennek tejszó nagyszerű sorozatból. *Predics* Uros, a nagy szerb portretista tizenhat csodás alkotását közli a *Raska*, tünymondó portrékat, amelyek technikai tökéletességükkel lepnek meg. *Alekszics* Sztevannek, a nemrég elhunyt bánáti szerb festőnek három remekét ismerjük meg, köztük a Judást, amely rembrandti mélységeket árul el és csodálatos önarcoképt, amely bámulatosan erőteljes alkotás. A klasszikus iskola meglepő tehetsége a fiatal *Joszics* Mladen, a bácskai származású művész, akinek különösen *»Fiam«* című képe csodálatos, a *»Három grácia«* és a másik két képe is nagy tónusaival és rafaeli stílusú fellegásával pompásak. Van egy kis portrét *Dániel* Konstantintól is, finom meleg tónusú gyönyörű női portré. A szenzáció erejével hatnak *Pomorisc* Száva modern felfogású képei, amelyek közül a *»Proféta«*, *»Egy leány portréja«*, *»A földalatti vasuton«* című képei különösen pompásak. *Tabakovics* Iván pompás képe, a *»Verekedők«* eredeti színezésben, mint műmelléklet szerepel a könyvben.

Nincs helyünk a gyönyörű képek további részletezésére, bár nincs egyetlenegy sem a négy-öt száz között, amelyik külön tanulmányt ne érdemelne. Aki szereti és értékeli a művészetet az ugyanis megszerzi magának ezt a remek albumot, amely disze és büszkesége a szerb kultúrának. Külön ki kell emelni a gyönyörű, igazán művészi iniciálékat és ragyogó illusztrációkat, amelyek a szövegrészeket díszítik és nem lehet eléggé hangoztatni a könyv pompás technikai kiállítását, ami a noviszadi *»Uránia«* nyomja érdeme. A művészet közös kincse az emberiségnek, itt ninc-

csenek elválasztó vonalak, a szerb művész remekműve nekünk magyaroknak épp olyan gyönyörűséget okoz, mint a szerbeknek. A művészet az a terület, ahol mindannyian összetalálkozunk és kezet szorítunk, azért kül-

lönös örömmel kell üdvözölnünk és a magunkéak is tekintenünk *Cvetkov* Márkó nagyszerű *Raskáját*, amely a művészet erejével segíti diadalra jutni a legnagyobb művészeti ideált: az emberiség egyetemes egységét.

ÜZENETEK A BEKÜLDÖTT KÉZIRATOKRÓL

Pénz az Isten, Gyere cigány, Jövőbe látok stb. Ezek már arra mutatnak, hogy egészségesebb, őszintébb hangot keres. Különösen az *»Egy rokkant hő«* című vers dokumentálja a fejlődést. Mostani küldeménye alapján biztatni merjük.

Állást keresek. A téma hálás, de kiaknázásához hiányzik a technikai felkészültsége. Legközelebb a papírnak csak az egyik oldalára írjon.

W. I., Noviszad. A versek kedvesek, értelmesek, amilyen szerzőjük a tizennyolc éves leány lehet. Sajnos azonban az intelligens nő dilettánsok közkincesé vált frazeológiájánál egyebet nem revelálnak a poemák. Az őszi epokédés, az elmúlás fájdalom és a szer kegyetlentül gázoló autója ma már nem alkalmas arra, hogy kitöltse a mérhetetlen teret, amely a műkedvelő rimelgetés és a hivatottság között tárog. Igazabb, emberibb és maibb problémákat keressen önmagában, bizonyára találni fog ilyeneket is.

Hit, Remény, Szeretet. Hit még lenne a versben, szeretet a bírálóban, de még így is hiányzik a remény arra, hogy valaha is közlésre alkalmas dolgot fog írni. Nyelvében, képeiben és témájában egyaránt tipikus önképzőkori dolgozat.

Éjjeli kaland. Stíluskétsége meglepő, a téma azonban végtelenül banális. Nem érzi ezt ön is? Ugy-

látjuk megvan a képessége arra, hogy egy-egy novellára való mesét keressen és érthetően hozzon ki, éppen ezért sajnáljuk, hogy ennyi fáradságot pazarolt az Éjjeli kalandra.

Főkönyv, Imádkozik a fattyu, Dajkadál stb. Szép sorok is akadnak a versekben, de — csak elvétve. Mégis, e néhány szép és igaz sor alapján biztatni merjük. Ilyen mondatot pedig: *»Testvérek én is tavasz vagyok«*, — ne írjon le soha többé.

Gyere vissza. Ez kérem nem vers, hanem tangószöveg és még annak is gyöngé. Pedig ez nagy szó, ha a divatos tangókra dalelandó ugynevezett szövegekre gondolunk. Novellájára nem tarthatunk igényt.

Alkony. Egyáltalán nincs igazsága. Annak az írónak, akinek száz jó munkája van, szabadságában áll szünetet tartva. Egyedülálló irást is közreadni. Az igazi művésznek a folytatásai is érdekesek és igen sokszor jellegzetesek. Egyébként is az ismert író a maga nevével fedezi a gyöngé irást, míg ismeretlen nagyságok reménytelen dolgozataiért egész presztizsével a lap felül, amely helyet ad az ilyen dilettáns írásművecskének. Egyébként nehezen hinnők, hogy a kifogásolt írók legindiszponáltabb pillanaikban is papírra vetnének olyan gyöngé és semmitmondó dolgot, mint az ön beküldött verse.

FILM-HIREK

A Singfoolt megvették Jugoszláviára. A Tonfilm részéről eddig tulajdonképpen esatát a Warner Bros híres Singfoolja nyert. Ez a film az, amely a Warner testvérek filmgyárának mérlegét helyre hozta, akkor, amikor már majdnem minden veszte volt s amikor vagyonuk utolsó roncseit erre a filmre tették fel. Al Jolson és a Singfoolt megvették a magukét. A film szédületes sikert aratott. Látza hozta Newyorkot és utána a vidéket, most pedig Európa nagy városait hódítja meg rendre. Londonban kezdődött ez a diadal ut, azután Páris került sorra, majd Berlin, Bécs és most Budapest. Nem fog eltelni hat hónap és a Singfoolt bevonult hozzánk is Jugoszláviába, hogy bámullatba ejtse mindenkit és hogy a mi mozikközönségünknek is megmutassa, hogy milyen lesz a jövő Tonfilmje. Mert a Singing Fool az egyetlen eddigi valóban tökéletes Tonfilm, amely mindenütt száz százezreket sikert arat. Al Jolson és a Singing Fool a Warnerékat nem csak szánálta, hanem egy esztendő alatt 20 millió dollár jövedelmet hozott számukra. De maga a feketére testelt Al Jolson sem járt rosszul, mert maga is keres 3 millió dollárral gazdagodott és ma Amerika egyik legjobban fizetett sztárja. De nincsen szív, amely hangosabban ne dobogna és nincsen szem, amely szárazon marad, amikor Al Jolson ajkáról felhangzik a ma már világ szerte delölt Sonnyboy, a Singing-Fool slagere. Lendontól egész Beogradig ez a film az 1929—30-as filmidény legnagyobb eseménye. Elképzelhető, hogy a hazai filmvállalatok között is milyen verseny volt ezért a nagyszerű filmért. A Mosinger film nyerte meg a versenyt, ez a cég nyújtotta Werneréknak a legnagyobb garanciát arra, hogy kitűnő szervezettel kifogja hozni azt a maximumot, amelyet ennek a csoda filmnek a bemutatása nyomában csak kihozni lehet.

A Noé bárkája. Két évig készült a Noé bárkája című film, hosszabb ideig mint maga a bárka. Addig csak sajtó közlemények jelentek meg arról, hogy mennyi millió dollárt áldozott a Warner Bros gyár és hogy a filmhez emelt építkezések monumentálisukkal minden eddigi felülmulnak. *Georg* o Brien és *Dolrose* Costello alakítják a film főszerepét, amely mint Tonfilm és mint néma film is egyaránt páradal alkotás. A film két részből áll. Az első rész a világháborúban játszódik le és egy borzalmas vasuti katasztrófával kezdődik, amelyet ennél a filmnél ezuttal nem modellokkal játszának le, hanem valóságos vagonokat szalajtottak egymásnak. A második rész a történelmi rész: A vízözön. Aki a vízözön földre szakadását ebben a filmben látja borzalommal gondol arra, hogy az elemek mindent elsöprő erejével szemben mily gyenge is az ember. Óriási paloták, hatalmas oszlopos csarnokok, több emeletes tornyok mint a papir házak omlanak össze. Az ár elől nincsen menekvés. Elpusztul minden a végtelen vízözön meg előt és csak Noé bárkája ring méltóságúteljesen a tenger felett. A film illusztrálására minden jelző kevés, ezt a filmet látni kell! A Noé bárkája Jugoszláviában is meg fog jelenni azonnal a Singfoolt után.

Fekete madarak. 1918. A halál szüretének utolsó esztendejében játszódik le a film. Szemben az angol,

francia haderő, emitt a németek. Éppen offenzívára készül. Egy kis francia falu a brit gépmadarak fészke, ahonnan minden hajnalban halált osztogatni szálltak fel s alkonyatkor, ha szerencsésük volt vissza is tértek mind. Itt szeretett bele a szép Janien a délcég Blythe kapitányba és érte imádkozott mindig, ha felrepülni látta a fekete madarat. Blythe gyilkos harcok közé kerül. Rendre hullanak le mellöle bajtársai s csak ő marad meg egyedül... de súlyos sebbel. Az a hír terjed el róla, hogy meghalt... Janine kétségbeesetten indul a kórház felé, ahol Blythe feküdt és utolsó üdvözlétül egy csokor orgonát, a kapitány kedvenc virágát viszi magával. Janine imája az égbe szállt a délcég Blythe felgyógyul és a szerelmesek egymáséi lesznek. A fekete madarak egyiké a legszebb háborús filmeknek, amely a Wagnsnél is csodálatosabb repülő harceokat hoz és csodálatos tökéletességgel festi a háború borzalmaait. A filmet *Georg Firtzmauritze* rendezte, akinek neve az elsők között van és a főszerepet *Coolen Moor* játsza olyan bájjal, olyan szimpatikus tehetséggel, tudással, hogy a mi közönségünk is ezzel a filmmel bizonyára szeretetében fogadja őt.

A tralafari oroszlan. A First National reprezentatív filmje az idén a Tralafari oroszlan, amely *Lady Hamilton* szerelmét tárgyalja monumentális beállításban és olyan szerep osztásban, amely a legelsőek közé emeli. *Várkonyi* Mihály alakítja *Nelson* admirális, míg *Lady Hamilton* *Corinne* Griffith játsza. A film óriási áldozattal készült, csodás rendezésben és színkínizálva éneketétekekkel.

Mary Pickford, mint anyós most mutatkozott be először otthon, szűkebb családi körben. Ezt a csepapaté azonban nem vették fel filmre. Mégis egész *Hillywood* a kinos botrányról beszél. *Douglas Fairbanks* és *Mary Pickford* fia tudvalevőleg nő. *Joan Crawford* a felesége. Egyik este náluk vacsoráltak a *»fiatalok«*. A szép és ragyogó *Joan* ügyelt, nehogy valahogy megsértse anyósát, de csak kicsuszott a száján ez a szó *»Mary néni«*. Több se kellett a hiu anyós-prima-donnának. Felkelt és kirohant. Azóta feszült a viszony közöttük. *Joan Crawford* most azzal fenyegette meg az anyósát, hogy ha nem békül ki gyorsan — *nagymamát csinál belőle...*

A rendező protekciója sokat ér. De persze nehéz a kegyeibe férközni. Vannak azonban kivételek is. Így például *William Haines*, az ambiciózus rendező, aki játszani is szokott a saját filmjeiben, behozta a *Meiró*hoz a feleségét. Perozte sztárnak... Aztán ismét két kitűnő akvizícióval jelentkezett: *beprotekciója a nővére* is, két szép fiatal lányt. Legutóbb anyaszerep-re kellett volna egy megfelelő színésznő. Nem találtak. Heinesnek mentő ötlete támadt. *»Hopp, megvan!«* kiáltotta. Autóba vágta magát és elhozta — a saját *»desanszját«*... Már az egész familia filmkezik. Hogy teljes legyen a létszám: a *kis bóbujuk, alig fél éves leányka, szintén szerepel már filmben...* nem kitűnő egy családapa? Az ember sajnálja, hogy nincs vele rokonságba...

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

VASÁRNAP, október 13.

BEOGRAD 11.45 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.25: Hangverseny. 12.55: Vokál kvintett hangversenye. 13.30: Újsághírek. 17.05: Falusi hangverseny. 20: Esti koncert. 21.30: Pontos idő, napi hírek. 21.45: Koncert.

ZAGREB 11.30: Délelőtti zene. 15: Átvitel egy labdarugómérkőzésről. 20: Opera közvetítés a Nemzeti Színházról.

WIEN 10.20: Walter Károly orgonahangversenye. 11: A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye Fittler Bernát vezetésével. 15.30: Képrádió-előadás. 16: A Hummer-zenekar délutáni hangversenye. 17.45: Előadás Szamoáról. 18.25: Kamarazene. 19.30: Zweig István saját műveit olvassa. 20.10: Időjelzés. 20.15: Lehár »Éva« című háromfelvonásos operettjének előadása. Csatlakozón: Képrádió-előadás.

című: »A kis Marat« című operája. 22.25: Hírek, hangy. **PRAHA** 9: Eryházi zene Brnóból. 10: A Vrslicky- emléktábla felavatási ünnepsége. 11: Foerster: Fuvósötös. 2. Dalciklus. 12: A cseh lövészegyesület hangversenye. 13.30: Előadás az élelmiszerekről. 13.40: A munkás kifáradása. 16: Szórakoztató zene. 17.30: Munkás és művészet. 18: Német hírek, utána a sziléziai női-trió éneke. 19.10: Fuvószenekar. 19.45: Méhtenyésztes. 20: Közvetítés Brnóból. 21: Házihangverseny. 22.15: Kávéházi zene.

STUTTGART 12: A Wagner Richard-emléktábla leleplezési ünnepe Stuttgartból. 16: Gramofón. 16.30: Hangverseny Frankfurtból. 19.30: Operaközvetítés Frankfurtból. 22.30 és 23.25: Közvetítés Frankfurtból.

BUDAPEST 9: Újsághírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 11.15: Görög-katolikus istentisztelet. 12.35: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána: A m. kir. 1. honvédegyezred hangversenye. 3.30: »Szűret«. Helyszíni közvetítés Pécsről. 4.45: A m. kir. Földmívelésügyi Minisztérium rádió-előadás-sorozata. 5.20: Rádió Szabad Egyetem. 6.30: A m. kir. Operaház tagjainál alakult zenekar hangversenye. 8: Sport- és löversenyeredmények. 8.15: Rádió-játék a Studióból. »A pizsama«. Komédia egy felvonásban. 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, október 14.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádió kvintett. 13.30: Újsághírek. 17.05: Divathemutató. 17.25: Felolvasás. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Kamarazene-est. 21: Z. Rankovic tábornok előadása a háborúról. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.45: Rádiókvartett.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étrend, könyvharcetek. 17: Muzikene közvetítés. 16: Francia nyelvlecke. 20.30: Nemzetközi hangverseny (középeurópai műsorsere).

WIEN 11: Cerda-négyes. 15: Képrádió. 16: Silving-négyes. 17.40: Sven Hedín utazásai. 18.20: A fűtészről. 19: Száz éves a vasút. 19.30: Ir népdalok. 20: Krajev kamaracénekes dal estéje. 20.30: Középeurópai műsorsereközvetítés Prágából. 22: Jazz. Utána: Képrádió.

PRAHA 11.15: Gramofón. 12.30: Házizene. 16: A női Áhasverus. 16.10: A náthalaz. 16.20: A társadalom biztositóintézet önkormányzata. 16.30: Szórakoztató zene. 17.30: Német hírek és előadások. 18: Rádiótanfolyam. 18.20: Az ifjúság megszervezése Csehszlovákiában. 19.05: Közvetítés Brnóból. 20.30: Nagy hangverseny a középeurópai műsorsere keretében. 22.15: Gramofón.

STUTTGART 16.15: Szórakoztató zene. 19.30: Előfrankfurti hétfői hangverseny. 21.30: Hangjáték. 22.30: Verdi-est. 23.15: Gramofón.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 4.20: Asszonok tanácsadója. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás- jelentés. hírek. 5.10: Tót-magyar nyelvtanítás. 5.40: Operett-részletek. 6.50: Német nyelvtanítás. 7.25: Diósy Edith hangversenye. 8: Tomcsányi István m. kir. postafőmérnök előadása: »A berlini rádiókiallítás és a távolbalítás lezajlás eredményei«. 8.30: A közép-európai műsorsereorozathoz a prágai rádió-adóállomás műsorának közvetítése. Utána kb. 10.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

KEDD, október 15.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.40: Gramofón. 13.30: Újsághírek. 17.05: Zenei előadás. 17.30: Irodalmi felolvasás. 18: Kávéházi zene. 19.30: Előadás Tesztláról. 20: Rádiókvartett. 21.15: Monológ előadás. 21.30: Pontos idő, hírek. 21.40: Táncczene.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étrend, könyvharcetek. 17: Háziasszonyok órája. 17.30: Balettzene. 19.30: Angol nyelvlecke. 20: Közvetítés Ljubljánából.

WIEN 11: Silving-négyes. 15: Képrádió. 15.15: Barkácsolás gyermekeknek. 16: A Haupt-zenekar hangversenye. 17.40: Zenei élmények Konstantinápolyból. 18: A XIX. század festett levelei. 18.30: A tejtér-mékek javítása. 19: Francia lecke. 19.35: Angol lecke. 20: Maru operacénekesné és Lanes gordónkaművész hangversenye. 21.30: Az 1529. X. 15-i bécsi török ostrom emlékünnepe, hangversenyyel.

PRAHA 11.15: Gramofón. 12.30: Szórakoztató zene. 13.40: A munkás felőrája. 15.55: Tözsde. 16: A

szellemi munkások hágai nemzetközi kongresszusának ismertetése. 16.10: A Szent Vencel jubileum irodalma. 16.20: Gyermekek. 16.30: Házihangverseny. 17.25: Német hírek és két előadás. 1: A hangosfilm akusztikája. 2: A mormonok fővárosa. 18.10: Falusi ifjúság munkában és szórakozásban. 18.20: Francia lecke. 19.05: A prágai tamburica-zenekarok hangversenye. 19.45: Előadás a Napról. 20: Rádiózenekar. 21: A cseh vonósnégyes hangversenye. 22.00: Hírek. 22.15: Kávéházi zene.

STUTTGART 16.15: Közvetítés Frankfurtból. 20: Kamarazene, Schubert D-moll és Mozart C-moll vonósnégyese. 21.15: Kabaré. 22.30: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: Smirnovi Szegei »Volga« orosz balalajka-zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A Mándits szalónzenekar hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés.

Nem kell már magas anódfeszültség, mert a

TUNGSRAM BARIUM
csövekkel

kis feszültséggel nagy eredményeket érhet el

időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.30: »A tündervásár« meseorája. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.10: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 6.30: »Mit üzen a rádió?« 7.30: Csathó Kálmán egyik novelláját olvassa fel. 8: Hangverseny. Közreműködik: Venczell Béla, Székely Mihály és Komáromi Pál. Zongorán kísér Fleischer Antal. 8.45: Másfél óra könnyű zene. (Zenekari hangverseny). 10.15: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Utána: Gramofónhangverseny.

SZERDA, október 16.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádiókvartett. 13.30: Újsághírek. 17.05: Meseóra. 17.30: Hírciklus: előadás. 19.20: Josip Dobrovski emlékünnepe. 20: Rádiókvartett. 21.35: Színház előadás a Studióból. 21.55: Pontos idő, hírek. 22.10: Balalajka koncert.

WIEN 11: Silving-négyes. 15: Képrádió. 15.15: Ifjúsági hangverseny. 16: A Geiger-zenekar hangversenye. 17.45: Természettudományi előadás a hang erősségéről. 18.15: A vértesscoportok jelentősége az anya és gyermek szempontjából. 18.45: Eszperantó lecke. 19: A gyári munkásnők élete. 19.30: Helyszíni közvetítés a bécsi óraműzeumból. 20.05: Helge Krog »A másolat« című darabjának előadása. Utána: Norvég zene.

PRAHA 11.15: Gramofón. 12.30: Déli zene. 15.55: Tözsde. 16.20: A gyakorlati bölcsesség kérdései. 16.30: Gyermekelőadás. 1. Bábshínház. 2. Dalok. 17.35: Német hírek és előadás. 18.10: Morva népdalok. 20: Norvég nemzeti est. 21.30: Thein: Prágai operacénekes népdalokat énekel.

STUTTGART 16.15: Közvetítés Frankfurtból. 20: Norvég-est. 21: Tájékoztató est Frankfurtból.

BUDAPEST 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. Közreműködik: Hegedűs Béni (ének) és Steiner Böske (hegedű).

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előírt, vagy e'őfzetését megújítja,

in yen kap egy SD 4 audionlámpt, vagy egy XD 4 végerősítő lómpát. Az e'őfzetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkma;azin-ból**.

WENER RADIOVERLAG, Wien I., Pe taloziggasse 6

Zongorán kísér Polgár Tibor. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.30: »Morse« tanfolyam. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.40: Orbán Sándor magyar néptánc énekel Rigó Jacsni és cigányzenekarának kíséretével. 7: Olasz nyelvtanítás. 7.40: Rádió amatőrpósta. 8.25: Löverseny- és ügetőversenyeredmények. 8.30: »Norvég-est«, a Nemzetközi Rádió Unió nemzeti műsorsorozatában. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: A Fejes szalónzenekar, az Ostende-jazz, továbbá Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, október 17.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.40: Gramofón. 13.30: Újsághírek. 18: Kávéházi zene. 19.30: Francia nyelvóra. 20: Rádiókvartett. 21.15: Pontos idő, hírek. 21.30: Táncczene.

ZAGREB 12.30: Gramofón. 13.15: Étrend, könyvharcetek. 17.30: Skandináv zene. 18.30: Francia lecke. 19.30: Közvetítés Ljubljánából.

WIEN 11: A Cerda-négyes hangversenye. 15: Képrádió. 15.15: Norvégok a világirodalomban. (Dalok is az előadáshoz). 16: A Silving-négyes zenéje. 17.45: Előadás az idegenforgalomról. 18: Feuerbach és Marées képzőművészeti előadás. 18.30: Hogy olvassuk az árfolyamlapot? 19: Őszi munka a házikertben. 19.30: Glück »Iphigenia« című operája az Állami Operából. Utána: Jazz-zene és képrádió.

PRAHA 11.15: Gramofón. 12.30: Rádiózenekar. 16.20: Egészséges-e a gyümölcsös? 17.25: Német hírek, két előadással. 18: A parasztságony a régi időkben. 18.20: Angol nyelvlecke. 19.05: Szórakoztató zene. 20: Skozli: »Nagyanyánk« című színdarabja. 22.15: Gramofón.

STUTTGART 16.15: Szórakoztató zene. 20: »Odüsszeus katona hazatérése«. Hat hangjáték-jeletet. 21.15: Hangverseny. 22.30: Házizene 1750 körül. 0.30: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofónhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás- jelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 4: Rádió Szabad Egyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás- jelentés. 5.10: A m. kir. földmívelésügyi minisztérium előadás-sorozata. 5.40: Részletek régi operettek-ből. (Zenekari hangverseny). 6.50: Gyorsirás tanfolyam (Szlabey Géza). 7.25: Angol nyelvtanítás (J. W. Thompson). 8.05: Löversenyeredmények. 9.15: Chopin-émlékünnepély halálának 80-ik évfordulójára alkalomból. Utána kb. 9.45: Pontos időjelzés, időjárás- jelentés, hírek. Majd: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye.

PÉNTEK, október 18.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádiókvartett. 13.30: Újsághírek. 17.05: Montenegrói anekdoták. 17.30: Hírtájékoztató előadás. 20: Opera átvitel a Nemzeti Színházról. 21.30: Pontos idő, hírek.

WIEN 11: A Silving-négyes hangversenye. 15.15: Képrádió. 16: Gramofón. 16.45: Magyar hangverseny. 17.45: A hét sportja. 18: A vitorlázó repülés. 18.30: A nagyvárasi idegesség és a lélek egészsége. 19: Hogyan olvassuk a tözsdei kompaszt? 19.30: Olasz lecke. 20: Szigeti József hegedűhangversenyének közvetítése.

PRAHA 11.15: Gramofón. 12.15: Déli hangverseny. 13.35: A csehszlovák kereskedelmi hajórajról. 15.55: Tözsde. 16.20: Gyermekek. 16.30: Kamarazene. Onricek-négyes. 17.25: Német hírek és előadások. 18.20: Francia nyelvlecke. 19.05: Előadás Kinóból Japánban. 19.20: A pozsonyi tót színház előadásának közvetítése. 22: Hírek. 22.15: Kávéházi zene.

STUTTGART 16.15: Szórakoztató zene. 20: Klasszikus zongorahangverseny. 22: Legújabb cseh dalok. 23.15: Könnnyű zene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: A rádió házikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 3.45: Fulton-rendszerű képátvitel. 4.20: Ispanovits Sándor előadása: »A lapp földről«. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés, hírek. 5: A Mándits-szalónzenekar hangversenye. 6: Hans Göttling dr. németnyelvű előadása: »Aus neuen Büchern«. 6.50: Francia nyelvtanítás. 7.20: A »Tosca« című opera eszlekményének elmondása és az előadás színlapjának felolvasása. 7.30: A m. kir. Operaház előadása »Tosca«. Melodráma 3 felvonásban. Zenéjét szerezte Puccini G. Utána kb. 10.30: Pontos időjelzés, időjárás- jelentés, hírek. Majd: ifj. Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, október 19.

BEOGRAD 11.45, 12.05: Vízállásjelentés. 11.52: Napi program. 12: Pontos idő. 12.20: Gramofón. 12.30: Börzehírek. 12.40: Rádiókvartett. 13.30: A Rádiózenekar hangversenye. 17.05: Meseóra. 17.30: Rádiózenekar hangversenye. 19.30: Egészségügyi előadás. 20: Orosz együttes esti hangversenye. 21.05: »Orhavac« dráma. 21.35: Pontos idő, hírek. 21.50: Táncczene.

WIEN 11: A Cerda-négyes hangversenye. 15: Képrádió. 15.15: Ifjúsági előadás: Schneewittchen című mesejáték. 16.45: A Reckenwold zenekar hangversenye. 17.50: Ast Anita vonósnégyes. 19: Alsóausztriai népdalok. 19.25: Alka'mi előadás. 20: Tarka képek az egykor vidám Bécsből.

PRAHA 11.15: Gramofón. 12.30: Déli zene. 15.50: Az ifjúság felőrája. 16.20: Istentiszteleti ruhák. 16.30: Jazz-zene. 17.25: Német hírek. 19.05: Előadás Villor francia költőről. 19.30: Operettközvetítés a Vinohradka zsevohrából. Primi: »A csavargók királya«. 22.20: Kávéházi zene Brnóból. 23: Kávéházi zene Prágából.

MILANO 17: Kvintett. 20.30: Hangverseny. 23.15: Könnnyű zene.

STUTTGART 16: Biedermayer-dalok. 16.15: Hangverseny. 20.20: Dertis irodalmi est. 21: Kabaré 22.45: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: Gramofónhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 12: Déli harangszó, időjárás- jelentés. 12.05: A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállás- jelentés. 2.30: Hírek, élelmiszerárak. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 5.10: A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánya. 6: Az Elst Budapesti Citerakör hangversenye. 6.50: A »Rádió Élet« felőrája. 7.15: Podor Aladár vidám novellá 7.40: Löverseny- és ügetőversenyeredmények. 7.45: Operettelőadás a Studióból. »A Cornevillei harangok« Operett három felvonásban. Utána kb. 10.25: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.